

YIL 2019 SAYI 7 5 TL

K i T A P

iyi ki kitaplar var...

1 570110 000119

**Sabahattin
Ali'nin gözünden
Knut Hamsun**

**Bahadır
Yenişehirlioğlu'ndan
yeni roman: Antikacı**

**Hakan Erdem:
Tarihçi ses sanatçısı
değildir**

Jessie Greengrass

**Okurun bam teline
dokunmak istedim**

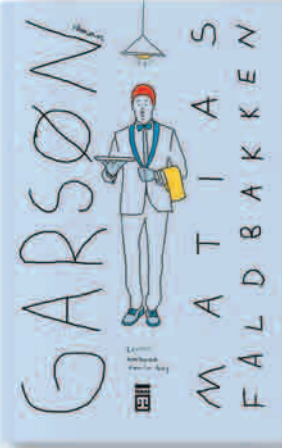
QR kodu okutarak
T Kitap'ın bütün sayılarına
ulaşabilirsiniz.

NEDEN BU KİTAP?

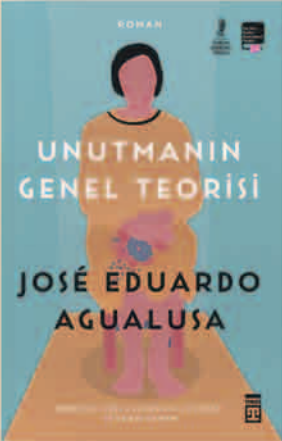
Çünkü Borges'e göre Buzzati nesiller boyunca unutulmayacak bir yazar ve bir ağacın bilgeliğinden öğrenecek çok şeyi var insanın.

Çünkü Avrupa'nın değişimini asırlık bir Oslo restoranı üstünden okumaktan keyiflisi olabilir mi? Üstelik bir Wes Anderson filmi tadında.

Çünkü taşlar tarafından işgal edilen bir İtalyan köyünün hikâyesi kadar şaşırtıcı, etkileyici ve eğlenceli kaç anlatı var ki?

Çünkü bu -yazarın ve çevirinin ödülleri bir yana- insanın kalbine dokunan, dünyanın öbür ucunda bir hayata pencere açan büyüleyici bir roman.

iyi ki kitaplar var...

timas.com.tr

timasyayingrubu

İÇİNDEKİLER

KASIM 2019 İSTANBUL

İmtiyaz Sahibi

TİMAŞ
Basım Ticaret ve Sanayi A.Ş.

Yazı İşleri Müdürü

OSMAN OKÇU

Reklam

KADİR GÜVEN
kadirguven@timas.com.tr

Satış & Dağıtım

satis@timas.com.tr

Adres

Alemdar Mh.
Alayköşkü Cd. No:5
34110 Cağaloğlu
Fatih / İstanbul
(0212) 511 24 24
editor@tkitap.com

Baskı ve Cilt

Alfabe Basım
Matbaa Sertifika No: 34185
Adres: İkitelli OSGB Mah.
Enkoop 1. Sok. No: 1B/-1
Başakşehir / İstanbul
Tel: (0212) 485 21 25

BİZİ TAKİP EDİN!

tkitap.com

@tkitapcom

@tkitapcom

T Kitap

Sabahattin Ali'nin gözünden
Knut Hamsun **Sayfa 4**

Her şey çürür zamanla
Sayfa 6

Ayazın ve beyazın dili
Sayfa 8

Tarihçi ses sanatçısı değildir,
belgeyle konuşur! **Sayfa 10**

Bir gidemeyiş hikayesi...
Sayfa 12

Okumak için hâlâ geç değil
Sayfa 14

"Okurun bam teline
dokunmak istedim" **Sayfa 16**

Bir Kitabın Hikâyesi: Mehmet
Fazıl Paşa **Sayfa 19**

Doğudan Batıya uzanan bir
cınar **Sayfa 20**

Çevirmen Gözüyle: Devrim,
Yeniden **Sayfa 22**

Hitler'in ordusu nasıl
kuruldu? **Sayfa 24**

İsrail siyasetinin dayandığı
efsaneler **Sayfa 26**

Kayı boyuna hüznü veda
Sayfa 29

Kaybolan tarihin peşinde bir
Don Kişot! **Sayfa 30**

Bu yol uzundur menzili çoktur
Sayfa 32

Gazi Osman Paşa'dan Osman
Gazi'ye **Sayfa 34**

Altı haftalık terapi: Bırak ve
Rahatla **Sayfa 36**

Ruh sağlığı... Kendin
olmaktır! **Sayfa 39**

Osmanlı'nın kısa sosyal tarihi
Sayfa 40

Editör Masası: Mutfakta neler
oluyor? **Sayfa 42**

İngiliz arkeoloğun isyan
günlükleri **Sayfa 44**

Editörün Seçtikleri **Sayfa 46**

İbn-i Arabi'nin izinde bir
roman: Hayal Denizi **Sayfa 48**

Türklere zafer kazandıran
savaş taktikleri **Sayfa 50**

Casanova aslında hızlı bir
casustu! **Sayfa 54**

Japon mucizesi mi?
Samuraylar mı? **Sayfa 54**

Kendini bilen Rabbini bilir
Sayfa 56

Sarayın en sırlı perdesi
aralanıyor **Sayfa 59**

Huzur Sokağı yazarını kaybetti
Sayfa 60

Nasıl dua etmeliyiz? **Sayfa 61**

Sağlık doğada ve doğal
olanda! **Sayfa 62**

İş dünyasında yol gösteren 5
kitap **Sayfa 63**

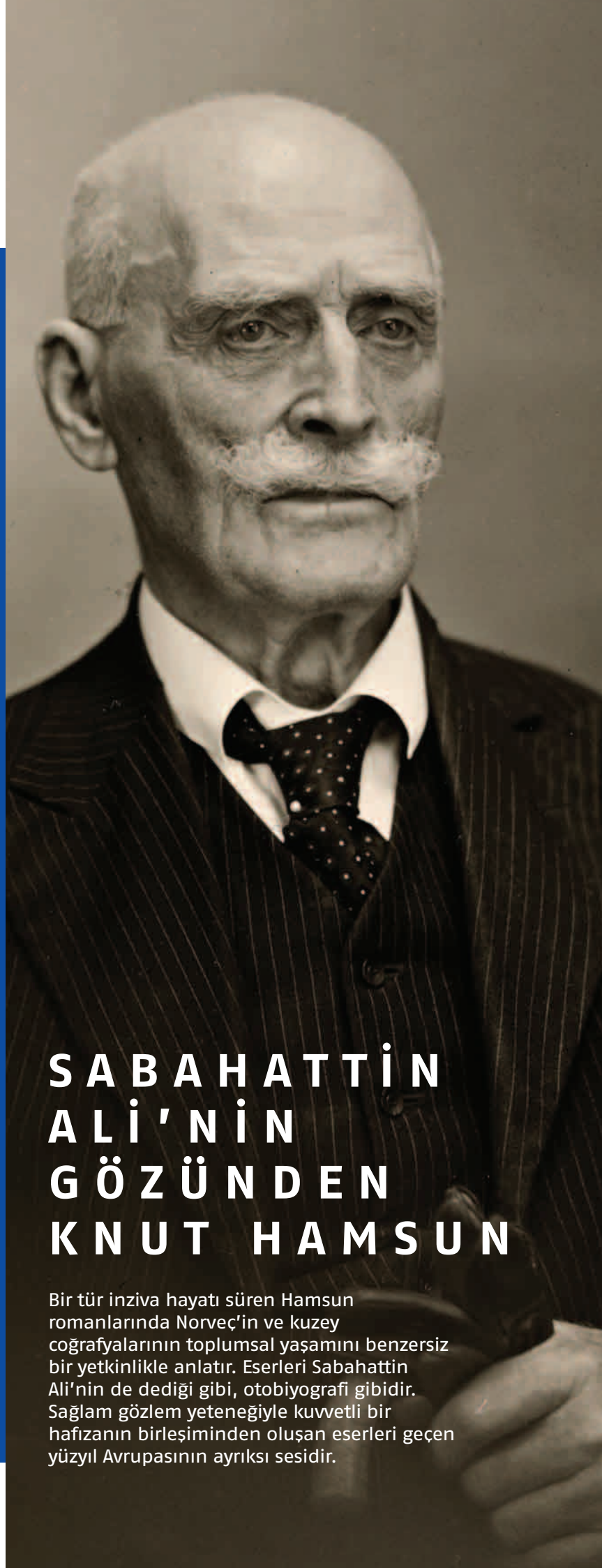
S

abahattin Ali iyi bir yazar olduğu kadar -belki de daha çok- iyi bir okurdur. Dünya edebiyatını Almanca üzerinden okur, Tercüme Bürosu'ndaki görevi nedeniyle de Alman edebiyatından Türkçeye kazandırılacak eserleri belirler. Döneminin edebiyatçılarını da yakından takip eder.

Güçlü bir edebiyat beğenisine sahip olan Sabahattin Ali'nin severek okuduğu yazarların başında Knut Hamsun gelir. Sabahattin Ali, *Varlık* dergisinin 15 Mayıs 1934 tarihli 21. sayısında yazdığı "Norveç Edebiyatı" başlıklı yazısında Knut Hamsun'un Türkiye'de çok az tanındığından yakınır. "Bu memlekette Hamsun da pek az bilinir. Tercüme edilen eserler *Açlık*, *Pan*, *Victoria*, *Hulyakâr* vesaire gibi birkaç taneden ibarettir." ve Thomas Mann'ın yaşayanların en büyüğü saydığı Hamsun'un Dickens, Balzac ve Dostoyevski ayarında büyük bir yazar olduğunu vurgulayarak romancılığa nasıl başladığını anlatır.

Knut Hamsun'un romanlarında hayatının izini süren Sabahattin Ali, *Açlık* romanıyla Hamsun'un hayatı arasındaki paralelliği şöyle açıklar: "Açlık baş gösterince bir kereste fabrikasına amele girdi ve nihayet talihini Amerika'da denemeye karar vererek oraya gitti, tramvay biletçiliğinden çayırarda orakçılığa kadar her şeyi yaptı. Sonra hastalanarak Norveç'e döndü. Bir hastahane'de bir müddet yattıktan sonra çıktı ve Oslo sokaklarında, cebinde yazıları, gazete idarehaneleri arasında tekrar dolaşmaya başladı. Talih kendisine gülmüyordu. Yazdığı ilmi, felsefi makalelerle musahabeler ısrar ile reddediliyordu, bu hal bir buçuk seneden fazla devam etti ve kendisinin sonradan *Açlık* romanında anlattığı feci ve korkunç hayat, aç ve sefil günler, tekrar Amerika'ya kapağı atıncaya kadar devam etti."

Açlık, Knut Hamsun'un ülkesi dışında tanınmasını sağlayan ilk romanıdır. Henüz gazete'de yayımlanırken Almanca ve Rusçaya çevrilir. 1893'te yayımlanan *Pan* ise onun şöhretini tüm dünyaya ulaştıran romanıdır. Sabahattin Ali bu roman için "Şimal yazlarını, ormanlarını ve orada geçen çok kuvvetli ve yakıcı bir

SABAHATTİN ALİ'NİN GÖZÜNDEN KNUT HAMSUN

Bir tür inziva hayatı süren Hamsun romanlarında Norveç'in ve kuzey coğrafyalarının toplumsal yaşamını benzersiz bir yetkinlikle anlatır. Eserleri Sabahattin Ali'nin de dediği gibi, otobiyografi gibidir. Sağlam gözlem yeteneğiyle kuvvetli bir hafızanın birleşiminden oluşan eserleri geçen yüzyıl Avrupasının ayrıksı sesidir.

aşk macerasını anlatan bu romanda tasvirler harikuladedir. İnsan okurken otların mırıldandığını ve ormanın konuştuğunu duyar gibi olur. Bu eser, dünya edebiyatında bir ikincisi olmayan eserlerdendir...” demektedir.

Aynı coğrafyanın bir başka yazarı İbsen’le Hamsun’un karşılaştıran Sabahattin Ali, Hamsun’un seçtiği konular ve ele aldığı meselelerle sürekli okunacak, geleceğe kalacak bir yazar olduğunu belirtir: “Her geçen dakika bu sanatkârı daha büyük olarak gözümüzün önüne koyacak, ona hayranlığımız, büyüklüğünü idrakimiz zamanla mütemadiyen artacaktır.”

Hamsun’u Dostoyevski’ye benzeten bir edebiyat tarihçisini de eleştirdiği yazısında Sabahattin Ali, bu iki büyük yazarın dünyaya bakışı ve kavrayışı arasındaki büyük farkların altını çizer: “Dostoyevski karanlıktır [...] Fakat bu romancının her satırında derin bir merhamet ve sevgi saklıdır. O, en fena olarak gösterdiği insanlarda bile bir iyi taraf bulur ve onu sever. Meyustur, fakat hiçbir zaman ümitsiz değildir ve sonunda daima bir ışık görür. Hamsun ise aydınlıktır. Tatlıdır. Kahramanlarına karşı kısmen lakayttır. Kendisinde merhametten ziyade keskin, ağır, fakat acıtmayan bir istihza görülür. Daha doğrusu merhameti biraz da istihfaf ile karışık.”

Bir tür inziva hayatı süren Hamsun romanlarında Norveç’in ve kuzey coğrafyalarının toplumsal yaşamını benzersiz bir yetkinlikle anlatır. Eserleri Sabahattin Ali’nin de dediği gibi, otobiyografi gibidir. Sağlam gözlem yeteneğiyle kuvvetli bir hafızanın birleşiminden oluşan eserleri geçen yüzyıl Avrupasının ayrıksı sesidir.

Knut Hamsun’un eserlerini okumaya başlamadan önce Behçet Necatigil’in onun hakkında yazdıklarını da okumanızı tavsiye ediyor ve sözü yine Sabahattin Ali’ye bırakıyorum: “Kitaplarını okurken orada geniş, hudutsuz ve derin bir insan ruhundan başka bir şeyler aramamalıdır...”

Arzuları, hayalleri, önyargılarıyla insan

Benoni, Knut Hamsun’un çalışmaları arasında özel bir yere sahip. Buram buram Norveç, Nordland’ın kendine has doğası, ormanları, faunası ve florası, denizi, parlak yaz geceleri, ağır kış günleri var bu romanda... Ve tıpkı bu doğanın bir yansıması olarak insanları var: Önyargıları, çekingenlikleri, alçak sesli cümleleri, kısıtlanmışlıkları, arzuları ve hayalleri. Behçet Necatigil’in şiirli çevirisiyle taçlanan bir hikâye...

Modern psikolojinin canlı bir anıtı

“Teğmen Thomas Glahn’ın Notlarından” alt başlığını taşıyan **Pan** (1894) hem güçlü bir aşk romanı, hem de zengin bir tabiat övgüsüdür. Knut Hamsun sadece bu eseri yazsaydı bile, yine büyük bir şair sayılırdı. Modern psikolojinin canlı bir anıtı sayılan bu eser, kelimeler arasında yaşattığı inceliklerle bir şaheser niteliği taşır. Okuyanın ruhunda her söz, tılsımlı bir değişim ile aslından çok farklı yankılar halinde devam eder.

Eşsiz bir aşk romanı

1899’da yayınlanan **Victoria** romanı, zengin hayalleri ve aşk hikâyesi ile Hamsun’un sanatında bir zirve kabul ediliyor. Avrupa’da izlenimci yazın sanatının doruk noktalarından biri sayılan **Victoria**; dili, öyküsü ve çevirisiyle benzersiz bir okuma deneyimi sunuyor. Bir Alman eleştirmenin bu eser üzerine verdiği hüküm, bir gerçeğin ifadesidir: “Günümüzün çok, pek çok eseri zamanla toz toprakla örtülse, unutulsa, **Victoria** yaşayacak, yarınlarda da genç sevdaların dostu, sırdaşı olmaya devam edecek.”

Üç hüznü hava

Göçebe, üç bölümlük büyük romana yazarın verdiği genel isimdir. İlk kitap **Sonbahar Yıldızları** altında 1906’da, **Hüznü Havalı** 1909’da, **Son Mutluluk** 1912’de yazıldı. Üç bölümün üç ayrı adı var, ama aslında üç bölümün üçü de birer “hüznü hava”dır; üçünün de kahramanı aynı kişi. Hamsun’un asıl adı olan Knud Pedersen’in ağzından anlatılır olaylar. Şehrin gürültü ve uygarlığından kaçarak tabiatın bağrında, yıldızların altında ruhuna sükün ve şifa arayan, kanının çağışısını kirlilerin soluğunda yatıştırmak isteyen, şair ruhlu birisi konuşur.

İçtenlik, sadelik, güzellik...

Dünya Nimeti (Markens Gröde) 1917’de çıktı. Issız toprakları canlandırmak için insan gücünün verdiği imtihanları, tabiat kuvvetleri ile çetin savaşları hikâye eden bu roman, katı ve boş topraklara düşen alın terlerinin önce kıt kanaat, giderek cömert hasadını, bu başarıdaki büyük hazzı dile getirir. İçtenlik, sadelik, güzelliktir bu kitabın sanatsız sanatı! Roman, cahil bir göçmen olan Isak’ın basit, cahil karısı Inger’le birlikte çorak ve haşın toprakları sabırla nasıl bereketli, yeşil bir yurt parçası haline getirdiğini anlatır.

HER ŞEY ÇÜRÜR ZAMANLA

Norveçli görsel sanatçı Matias Faldbakken imzalı roman *Garson*'da işini hayatının tek amacı haline getirmiş, çalıştığı yeri tek mekânı bellemiş bir karakteri takip ediyoruz. Çalıştığı köklü restorandaki küçük bir değişiklik bütün dengeyi değiştirecektir... Dingin anlatımı, gizli mizahıyla ilgi çekici bir eser.

Hills, 1800'lerin ortalarında açılmış bir restoran. Oslo'da. "İnsanların geleneksel açıdan zengin bir ortamda tıka basa doymasını mümkün kılıyor" diye anlatıyor kıdemli garsonu. "Burada herkes istediği gibi keyfine bakabilir ama nerede olduğunu unutacak kadar da değil." Yani kuralları olan demokratik bir ortam diye düşünebiliriz bu restoranı. Avrupa'da birçok benzerini görebileceğimiz köklü, oturmuş bir müessese.

Restoranın çoğu çalışanı gibi garson da yaptığı işle gurur duyuyor, işini önemsiyor. Hills'i de aynı ciddiyet ve gururla anlatıyor, vestiyer görevlisinden başlayıp şef garsondan, başaşağıdan, bar sorumlusundan, piyanistten çiçekçiye dek çalışanlarını tanıtıyor. Restoranın mimarisini, salonun yapısını, asma katı, depoyu ve tabii mutfağı tanımlıyor. Restoranın nasıl döşendiğini avizelerine, duvarlarda asılı resimlere,

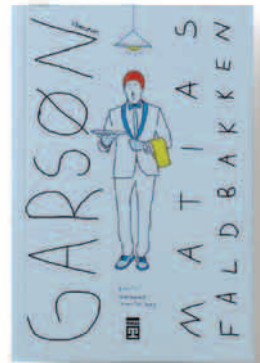
çıkartmalara kadar en ince ayrıntılarıyla anlatıyor. Müdavimlerden söz ediyor. Düzenli, tıkr tıkr çalışan bir restoran görünümü oluşuyor okurun kafasında.

Matias Faldbakken Norveç'te tanınmış bir görsel sanatçı. Romanlar da yazıyor. Daha önce takma adla yayımladığı üçlemesi beğenilmiş. Yazar olarak dikkati çekmesini ise kendi adıyla yayımlattığı ilk romanı *Garson*'la sağlamış.

Matias Faldbakken, iyi bir anlatıcı. Sakin bir anlatımı var. Detaylara önem veriyor, ayrıntılar üzerinden giderek hikâyeyi kuruyor. Ne anlatacak acaba derken sayfalar ilerledikçe bu anlatımın içindeki gizli mizahı, eleştirel bakışı hissediyorsunuz.

Romanın anlatıcısı konumundaki garson kendini işine hasretmiş. İşini tam da olması gerektiği gibi yapmaya çalışıyor. Yalnız yaşıyor. Tek arkadaşı Edgar ve küçük kızı Anna da restoranın müdavimlerinden, hemen her öğlen yemeğe geliyorlar.

Metin Celal

Garson
Matias Faldbakken

Ceviren: Mehmet Emin Baş
Timaş Yayınları, 2019
240 sayfa

Garsonu Peter Sellers'ın bizde '*Merhaba Dünya*' adıyla oynayan '*Being There*'de canlandığı bahçıvana benzetenler olmuş. Robert Walser'ın karakteri Jakob von Gunten'inden esinlenmeler olduğunu da söyleyenler var. Bence tipik bir kahraman. İşini hayatının tek amacı haline getirmiş, işi için yaşayan, çalıştığı yeri tek mekânı bellemiş kişiler olduğunu biliyoruz. Özellikle bu tip çok garson anımsayabiliriz. Onlar için düzenin, her şeyin tıkr tıkr işleminin, kendi yer ve konumlarının kesin ve değişmez olmasının çok önemli olduğunu da tahmin edebiliriz.

Garsonun işyerinde de çok sınırlı ilişkileri var. İş yoğunluğu zaten durup konuşmaya, dostluk geliştirmeye izin vermiyor. Ama garson da pek fazla samimiyete taraftar değil. Restoran çalışanlarından sadece bar görevlisi ile diyalog kuruyor, müşteriler hakkında bilgi alışverişi, bazen kısa dedikodular yapıyor. Müdavimlerin sohbet girişimlerini ise işini bahane ederek nazik bir şekilde önlüyor.

Küçük bir değişiklik, yeni bir müdavim adayının belirmesi, bu genç kadının restoranın düzeni, müşteriler ve çalışanlarla ilişkiler gibi konulara

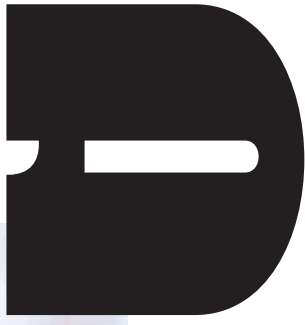
aldırış etmemesi fark edilmeden düzen ve uyumu bozmaya başlıyor.

Restoranın eski Avrupa'yı ve değerlerini simgelediği düşünülmüş, bu kitabın arka kapağına yazıldığına göre belki de yazarı tarafından ifade edilmiş. Tabii ki o bakışla da okunabilir ama daha genel bir yaklaşımla romanın mesajının mükemmel olduğu düşünülen tüm eski yapıların zamanla çürüyebileceğini, düzen ve uyumunun değişmesi için bilinçsiz de olsa küçük bir müdahalenin yetebileceğini, köklü alışkanlıkların değişmese de sarsılacağını, tedirginlik yaratacağını söyleyebiliriz. *Garson* örneğinde olduğu gibi değişim o kapalı ve kendi içinde uyumlu görünen yapıda yaşayan insanların da dengesini bozuyor, endişelendiriyor. Bu açıdan bakarsak sadece Avrupa için değil tüm dünya için aynı yorumu yapabiliriz. Tabii bir mesaja gerek varsa... *Garson* yalnızca bir roman olarak da ilgiyle okunabilecek, kendine has dingin anlatımı, gizli mizahı, eleştirelliği ile ilgi çekebilecek bir eser.

AFAZIN VE BEYAZIN DİLİ

MELİH ^{CEVDET} ANDAY'A TDK ÇEVİRİ ÖDÜLÜ
KAZANDIRAN BUZ SARAYI, HEMYAZARI HEM
ŞİİRLİ DİLİ HEM ÖYKÜSÜ HEM DE ÇEVİRMENİ
DOLAYISIYLA FAZLASIYLA ÖZEL BİR ROMAN

Birhan Keskin

erler ki; Kuzeyliler sözcüklerle değil, sessizlikle iletişim kurarlar. Onların dili, o sessizliği nerede kullandıklarıyla şekillenir. Bu cümleyi nereden edindim bilmiyorum. Neden yazıyorum bilmiyorum. Belki 'Buz Sarayı'nı okuduktan sonra bakındığım yerlerden edinmişimdir, belki de ben uydurdum. Belki *Buz Sarayı'nı* size sessizce anlat-

mayı istemişimdir. Sanırım benim de beyaz'a kar'a ve ayaz'a dair sessizlikle ilgili bir dilim oldu. Vardı böyle bir dilim de unutmuştum, aklıma geldi.

Bu yazının bir 'kitap tanıtma yazısı' olmadığını söylemeliyim öncelikle. Olsa olsa *Buz Sarayı* etrafında kişisel çağrışımlardır daha çok ve tabii Vesaas'un hem diline hem de kimliğine dair bir şeyler söylemek de isterim, dilim dönerse onun döndüğünce. Ama yine de bu yazıyı kişisel bir öneri olarak almanızı isterim. Özellikle de şiirle bir yakınlaşmanız, şiir basamağına yakın duran yazı diline ilginiz varsa. Çünkü bazı kitaplar, öyle, rastgele gelirler, allak bullak ederler, başınızı döndürürler. Ve siz bu baş dönmesini bir daha hiç unutmazsınız. Çünkü o 'özel' kitaplardır ki, dünyayı olduğundan daha geniş kılarlar. Hemen her iyi okurun, bir zaman okuduğu ve aklında kalan, yıllar geçse bile unutmadığı bazı kitaplar, romanlar vardır. Benim de oldu bu türden kitaplarım. Artık konusunu bile unuttuğum ama tadını bir türlü unutmadığım 'Tarçın Kokulu Kız' gibi. Yıllar önce okumuştum, sonra kaybettim. Bir daha da rastlamadım hiç. *Buz Sarayı* da işte bu tür kitaplarımdan. (*Buz Sarayı* ilk olarak Cem Yayınevi tarafından 1972'de, ikinci olarak da Cumartesi Yayınları tarafından 1990'da yayımlandı. 2000 yılında Tavanarası Yayıncılık bastı. 2014 yılından beri Timaş, romanı basıyor. TKitap)

Bu kitap hem yazarı hem şiirli dili hem öyküsü hem de çevirmeni dolayısıyla fazlasıyla 'özel'. Bu kitaba ilk kim rastladı, kim çevirmeyi istedi bilemiyorum ama rastlayana da yayımlamayı isteyene de, ve tabii 'Buz Sarayı'nı Türkçede vareden çevirmeni Melih Cevdet Anday'a da teşekkür ediyorum.

Gelelim *Buz Sarayı*'na... *Buz Sarayı*'nın hikâyesini kısaca özetlemek gerekirse; yeniyetmeliğe henüz adım atmış iki kız çocuğunun birbirleriyle tanışması, birbirlerine kısacık bir an içinde akıp tek olmalarının hikâyesidir. Siss ve Unn'ün bir eşikte, çocukluktan çıkıp 'dünya'ya karışmanın eşliğinde, 'öteki'ne çarpma 'öteki'yle çarpışmasının hikâyesidir. Bu haliyle bile, sadece bu anın anlatımıyla bile 'nadir' olmayı hak eden önemli bir kitaptır *Buz Sarayı*. Kaldı ki Vesaas, dünyanın işte en kuze-

yinde, her yerden 'uzakta', o bembeyaz, o ayaz ve kopuk coğrafyayı da roman kahramanı yapıyor. Kar ve ayaz, buz ve beyaz belki de şimdiye değin hiç olmadığı kadar bir roman kahramanı, bir upuzun şiir oluyor. Pencere camlarını kırağının kapladığı, dışarda ayazın kırık sesinin uğuldadığı, bir uzağın romanıdır *Buz Sarayı*. Modern edebiyatın nadide metaforlarından biridir.

Öteki'ne açılmanın, ötekinin farkına varmanın eşliğinde hepimizin başına bazı şeyler gelir, gelmiştir. Birisi büyüler bizi, biri üstümüze ışığını salar. Ben o 'an'ın nedense hep 'bembeyaz' olduğunu, başkaca da hiçbir an'ımızın böylesine ışıklı beyaz olmayaçağını düşünürüm, düşündüm. (*Yeryüzü Halleri*'nin sonuna eklediğim Beyaz Delik'in adının neden Beyaz Delik olduğunu da şimdi daha iyi anlıyorum. Bu satırlar, sadece benim şiirimi bilen okurları bağlar.. O sebeple parantez içinde.)

Norveçli bir yazar

Buz Sarayı'nın yazarına gelince... Kimdir Tarjei Vesaas? Norveçli bir yazar. Ve hemen eklemek lazım: Şair. 1897'de dünyanın kuzeyinde Norveç'in Telemark bölgesinde bir çiftçi ailesinin en büyük oğlu olarak doğmuştur. Vesaas erken yaşlarından itibaren ormanda, yaylalarda dolandır, kızlarla arası pek iyi değildir. Belli ki ıssız, yalnız bir çocuktur. Gündüzleri çiftlikte çalışıp geceleri kitap okur, ve erken yaşlarında yazmaya başlar bu 'uzak' ve 'yalnız' çocuk. 37 yaşına kadar babaevinde yaşar. 1970'teki ölümüne dek 22 roman, 6 öykü kitabı ve 6 şiir kitabı bırakır dünyaya. Dünya genişler böylece. Vesaas'un romanları şiirli bir dille, sembollerle donanmış, yoğun ve kısa romanlardır. Vurur. Canını yakar insanın. Budur sebebi, unutamazsınız. Derinde bir yerde duran bir odanıza ışık salar. Vesaas'un diline de yazdığı romana da bunca yakınlık duyuyor olmamın ardında, onun da, olduğu yerden kopamayan bir insan olmasının, benim gibi bir tür 'gidemeyen' oluşunun da önemi vardır belki.

(Bu yazı ilk olarak 2002 yılında *Radikal Kitap*'ta yer almıştır.)

Buz Sarayı

Tarjei Vesaas

Çeviri: Melih Cevdet Anday
Timaş Yayınları,
2019
180 sayfa

Sözden Kalanlar Y. Hakan Erdem'in tarihe, tarihçilik mesleğine, tarih yazımına, kurgu eserlerine ve çeşitli konulara dair görüşlerini içeren röportajlarını bir araya getiriyor. Sanki gizli bir elin müdahalesiyle toplumun tarih algısının bozulup darmadağın edildiğini ileri süren Erdem, masalcı tarihçileri, tarihi kutsallaştırırken kendileri de kutsallaşan "üstadlar"ı da anlatıyor.

TARİHÇİ

SES SANATÇISI
DEĞİLDİR,
BELGEYLE
KONUŞUR!

ŞANLI OSMANLI

GEÇMİŞİ EPİZOTLARI SUNAN
TARİHÇİLER ÇOK. HEPSİ AYNI ŞEYİ
YAZIYOR. HİÇ CİDDİYE ALMIYORUM.

İMPARATORLUK

1683'TE VİYANA ÖNLERİNDE YENİLDİ,
SONRA YAVAŞ YAVAŞ GERİLEDİ, 1918 YA
DA 1922'DE DE YIKILDI DİYE BİR ŞEY YOK.

Y. HAKAN ERDEM
SÖZDEN KALANLAR

Tarih akademiden mi öğrenilmeli yoksa popüler tarih olarak adlandırılan ve konuların daha sade anlatıldığı kitaplar okunsa da yeterli olur mu? Diziler üzerinden bir tarih bilgisi kazanımı ne kadar sağlıklı olur? Osmanlı Devleti'nde kölelerin statüsü nasıldı? Peki ya Harem nasıl bir yerdi?

Türk toplumu özellikle son dönemlerde tarihe olan ilgisini arttırmakta ve gerek dizilerle gerek akademik ve popüler tarih kitaplarıyla duyduğu bu açlığı bastırmaya çalışmakta. Ancak tam bu noktada özellikle tarih gibi deneye tabii tutulamayan ayrıca süreç içinde farklı bakış açıları ve yorumlamalara açık olan bir bilimi nasıl öğrenmeli, nasıl yorumlamayız? İşte yukarıda da sıralamış olduğum bu soruların cevapları ve daha fazlası Y. Hakan Erdem'in tüm söyleşilerini (Çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanmış 41 röportaj) kapsayan *Sözden Kalanlar* kitabında bulabilirsiniz.

Boğaziçi ve Oxford Üniversitesi gibi köklü eğitim kurumlarında tahsilini tamamlayan Y. Hakan Erdem tarihçi ve yazar kimliği ile adından sıkça bahsedilen ve özellikle *Tarih-Lenk* isimli eseriyle ilgileri üzerine çekmiş bir tarihçi... Erdem bu eserinde ünlü birçok tarihçinin kitaplarını inceleyerek yaptıkları hata ve kusurları tespit etmiş aksak bir tarihin ne kadar zalim olabileceğini göstermiştir.

Hakan Erdem ile farklı zamanlarda yapılmış -yaklaşık 20 yılda- tüm röportajlar Timaş Yayınları'nın sıkı çalışmaları sonucunda toplanabilmiş ve biz tarih okuyucuları için "bir tarihçinin nasıl olması gerektiği, tarihin ne olması gerektiği, popüler tarihin ne boyutlara geldiği, Osmanlı ve Cumhuriyet arasındaki geçişi, Osmanlı Haremi ve Osmanlı Köleciliği" gibi birçok konuyu barındıran çok doyurucu bir eser ortaya çıkmış. Kitapta yer alan sorular

o dönem popüler olmuş tarih konuları üzerinden giderken Hakan Erdem'in sorular karşısında verdiği kapsamlı ve yetkin cevaplar okurun zihnini açıyor.

Üç bölümden oluşan *Sözden Kalanlar* isimli eser kendi içerisinde konularına göre kronolojik bir sıra takip etmektedir. İlk bölümde Hakan Erdem'in Tarih ve Tarihçilik kimliğine yer verilen kitapta özellikle tarihçinin *Tarih-Lenk* isimli eserinin tarih camiasında olan çok ciddi etkileri ve bunun yankılarından bahsedilmekte ilerleyen söyleşilerde ise Erdem'in Türkiye'de tarih yazarı olarak eser veren gazeteci ve meslekten tarihçi olmayan kişilere yönelttiği eleştiriler bulunmaktadır. Oldukça ilgi çeken söyleşilerin yer aldığı bu bölüm birçok tarih okuyucusunu ve tarihçiyi etkisi altına alarak okudukları kitapları gözden geçirmelerini sağlayacaktır.

İkinci bölümde ise Hakan Erdem'in roman yazarı kimliği üzerinde durularak tarihin nasıl kurgulandığı konunun uzmanının ağzından okuyuculara aktarılmıştır. Üç romanı bulunan yazarın yazma süreci ve planlamasına da değindiği bu söyleşilerde eline kalem almak isteyen birçok kişi için oldukça iyi bilgiler sunulmaktadır.

Üçüncü bölümde ise Hakan Erdem'in tarihçi ve romancı kimliklerinden uzaklaşmadan verdiği eğlenceli söyleşiler bulunuyor.

Sözden Kalanlar

Hakan Erdem

Timaş Tarih, 2019
440 sayfa

ALTI ÇİZİLİ SATIRLAR

-Tarihçi ses sanatçısı gibi sağda solda dolaşıp konser tadında konuşmaz, belgeyle, vesikayla konuşur.

-İlber Ortaylı popüler üretimi çok olan bir tarihçi. Fakat bana öyle geliyor ki, aklında ne kaldıysa onu yazıyor... Sanıyorum, İlber Ortaylı artık kendini tarihin zanaatkarı olarak değil de sanatçısı olarak görüyor. Bir ressam gibi çalışmak istiyor. Ama empresyonist bir ressam...

*-1946'dan beri metinler uyduran, yayımlayan **İsmet Bozdağ** "Hanzade Sultan'ın Anıları" gibi. Bozdağ bunun tarih kitabı olduğunu söylüyor ama mümkün değil. Çünkü Hanzade Sultan diye biri yok ki anıları olsun! "Sultan Abdülhamit'in Hatıratı" da öyle.*

-Ahmed Akgündüz'ün de tarih formasyonu yok. Tarihçi olarak Yılmaz Öztuna'yı okuyor. Oysa Yılmaz Öztuna okunursa bakın ne olur? Öztuna, Ziya Gökalp İttihat ve Terakki'nin Genel Sekreteri idi diyor. Akgündüz de aynı hatayı tekrarlıyor. Eleştiri sosyal bir kurum olarak mevcut bulunsaydı böyle bir şey olmazdı

-Yılmaz Öztuna popüler tarih yazıcılığı yaptı. Yanlışları virüs gibi yayıldı. Geçmiş yetmiş beş yılın eleştiri eksikliğinden muztaribiz

-Reşat Ekrem Koçu akademik üslupla yazmış olsaydı çok iyi bir tarihçi olabilirdi. Onun İstanbul Ansiklopedisi çok iyi bir kaynak. Vefa Lisesi'nde tarih öğretmeni ve popüler tarih yazarı olarak bugün ortada dolaşan insanların çoğundan daha iyiydi.

-Şanlı Osmanlı geçmişi epizotları sunan tarihçiler çok. Hepsi aynı şeyi yazıyor. Hiç ciddiye

almıyorum. Yıldız Sarayı'nın arşivi lebalep dolu. Çok öğrenmek istiyorsanız Abdülhamit'i gidin arşivlere bakın. Arşivlerin çok iyi olduğu dönemde hükümdarlık etmiş bir insandır. Bir biyografisi bile yok belgeye dayalı, bol miktarda masal var... Abdülhamit bahtsız bir adam. Hem çalışılmasın, hem mitleştirilsin, hem cumhuriyet mitinin karşısına çıkarılsın

-Osmanlılar ne melaikedir, ne evliyadır. Bizim gibi insanlardır, hataları vardır, sevapları vardır, o kadar. Böyle sağlıklı bir şekilde bakmak yerine bir grup "Ecdadımız hiç kötü bir şey yapmaz" diyerek onları yüceltirken, başka bir grup yerin dibine sokmaya çalışıyor. Hâlbuki herkesin tarihi gibi bir tarih. Ne çok övünecek bir şey var bu tarihte, ne çok yerinecek bir şey var.

-Osmanlı zannedildiği gibi önce bir duraklama devrine girip sonra gerileyip, ondan sonra da dağılmadı. Yani imparatorluk, 1683'te Viyana önlerinde yenildi, sonra yavaş yavaş geriledi, 1918 ya da 1922'de de yıkıldı diye bir şey yok. Osmanlı dönüştü! Osmanlı oldukça sağlam ve modernleşirken, kendisini yenilerken, Birinci Dünya Savaşı'nın şiddetiyle yıkıldı. Viyana önlerinde galip gelenler de yıkıldı bu savaşta. Avusturya, Almanya, Rusya bütün eski tür imparatorluklar Birinci Dünya Savaşı'nda temizlendi.

Kadir Güven

"K

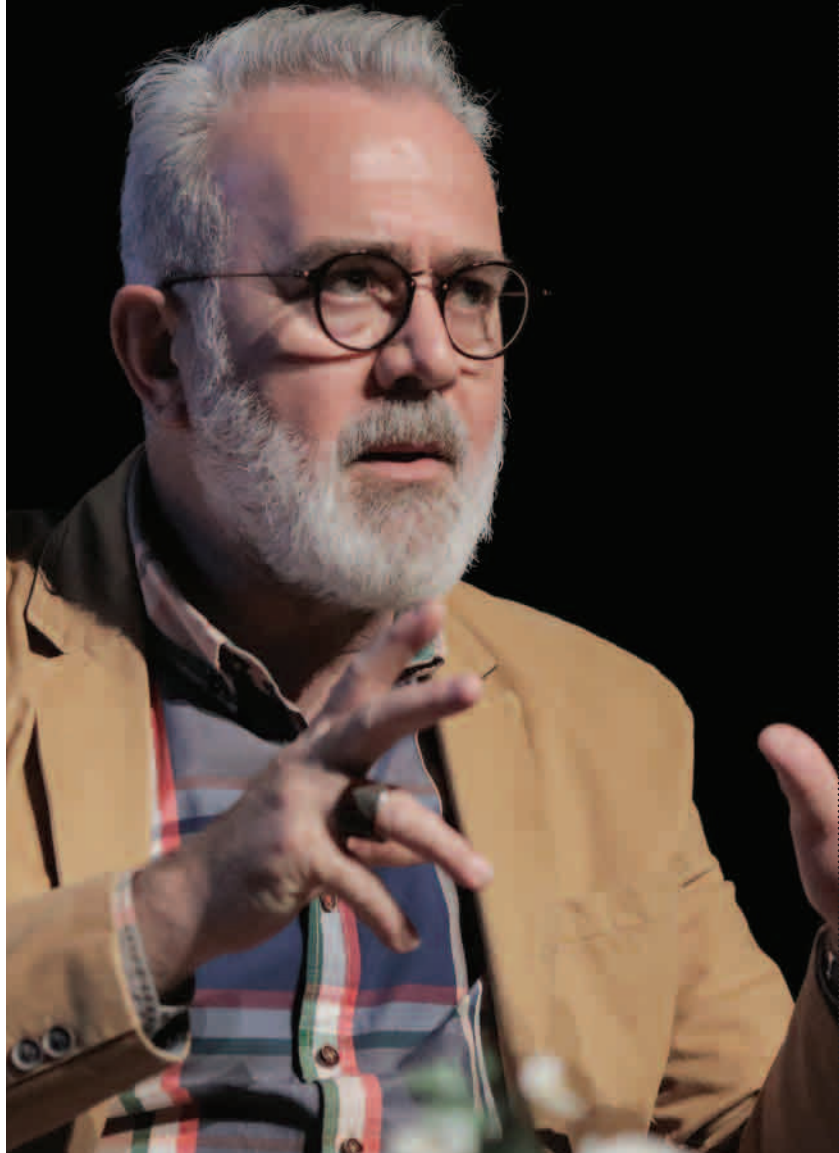
endi hayatımızın kahramanı olarak mı soluğumuz kesilecek yoksa içimizdeki kahramanı bulup çıkardığımız takdirde mi soluk alacağız?"

Payitaht dizisinde Tahsin Paşa'yı canlandırmaya başladıktan sonra yükselen oyunculuk performansı ve artan hayran kitlesi sonrasında romancılığını arka plana atacağını düşündüğüm Bahadır Yenişehirlioğlu beni haksız çıkardı. Yeni romanı *Antikacı*'yı okumaya durduğumda bu düşüncemde ne kadar yanıldığımı anladım. Kitabı bitirdikten sonra ise yazarın beğenerek takip ettiğim romancılığının üstüne fazla fazla koyarak devam ettiğini bir kez daha gördüm. Yenişehirlioğlu yeni kitabı *Antikacı* ile sevenlerine sadece iyi bir oyuncu değil aynı zamanda usta bir romancı olduğunu bir kez daha ispat ediyor.

Roman bir akşam vakti başlıyor ve aynı gecenin sabah ezanında bitiyor. Okur bu kısa zaman diliminde romanın baş karakteri Cemil Bey'in sarsıcı hayatını geriye dönüşler ile uzun uzun okuyor. Cemil Bey hep gitmek isteyip de gidemeyenlerden. Babası da öyle oğlu da. Arkadaşı Süreyya gibi uzak diyarlara gitmek anlamları keşfetmek istiyor Cemil Bey. Yani "yolda olmak" istiyor. Fakat bir türlü cesaret edemiyor. Önce babasının daha sonra annesinin daha sonra ise eşi ve çocuğunun bu gidemeyişine sebep olduğunu düşünür. Gidemeyişinin asıl sebebini asla bulamaz ama. Her şeyi geride bırakıp çekip gitmek kolay değildir. Kurmak için yıllarca uğraştığı bir düzen vardır. Ailesi, iş hayatı ve dostları. Bir çırpıda vazgeçemez insan. Geride bırakacaklarını ve sorumluluklarını düşünür. Gözünün içine muhabbetle bakan eşini nasıl bırakır ki insan?

Bir gidemeyiş hikâyesi...

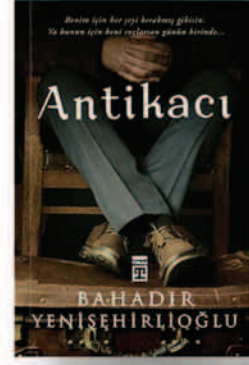
Bahadır Yenişehirlioğlu yeni romanı Antikacı'da sarsıcı gidemeyiş hikâyesini bir Türkiye panoraması üzerinden ustalıkla kurgu ve etkileyici bir üslupla anlatıyor. Antikacı, belki de insanın bu dünyada en zor yapabildiği şeyi, kendiyle hesaplaşma cesaretini gösteren bir arayışın romanı. Biraz senin, biraz benim, aslında hepimizin hikâyesi.

Antikacı

Bahadır
Yenişehirlioğlu

Timaş Yayınları, 2019,
256 sayfa

“Peki ya hayallerin? Gerçekten yaşadığın hayatı istiyor musun? Bu kısacık ömrünü başkalarının istediği gibi mi sürdüreceksin? Benliğini bulmak için hiç mi uğraşmayacaksın? Gidebilersen eğer, gittiğin yerde seni neler bekler? Gidemezsen kimdir aslında bunun sorumlusu?”

Diğer tarafta ise hayalleri vardır Cemil Beyi’in. Yaşadığı hayattan memnun olmayan ve bu hoşnutsuzlukla çevresine zarar veren bir Cemil Bey var sayfalarda. Kısacık bir ömrü ömrü başkalarının istediği gibi sürdürmek istemiyor. Benliğini bulmak için uğraşmak istiyor. Roman işte bu gidemeyişin hikayesini anlatıyor bize. Babadan oğula, soya çekim ile gelen bir gidemeyiş hikayesi bu. Babadan kalan kötü bir miras bu. Babasından hem nefret edip hem de ona acırken babasına benzemişti Cemil Bey. Bu onun hayatını daha da katlanılmaz yapar. Bu dayanılmaz hayattan kurtulup babasından gelen mirasa reddi miras yapabilmesi için kendi iç dünyasında bir yolculuğa çıkması gerekiyor Cemil Bey’in. Bu yolculukta Yenişehirlioğlu tasavvuftan, klasik metinlerden, modern sanatlardan ve din kaynaklarından fazlasıyla besleniyor.

“Yolda olmak; yol olmak, yoldaş olmakla bütünleşip tek bir bütün olmak değil midir? Yolda olmak gerçeğin peşinde olanın evidir. Yolda yürümek hikmet aşkıyla hakikate yürümektir. Yolda olmak bir bakıma da hedefe ulaşamamaktır. Çünkü hedefe ulaşmak yolu bitirir, yolun bitmesi de yaşamı bitirir. Hikmetin sırrına ermek istiyorsa bir insan daimî arayış ve yaşamın içinde olmalıdır.”

Romanın diline ve üslubuna gelirse karşımızda okuru yorup boğmadan güçlü meseleleri anlatan bir roman ile karşı karşıya olduğumuzu bilmek gerekiyor. Yenişehirlioğlu’nun diğer romanlarına göre bu kitabında sinematografik bir dil ve üslup kullanıyor. -Bu yeni dili yazarın sinema

ve dizi sektöründeki çalışmalarına bağlayabiliriz-. Romandaki güçlü betimlemeler ve sahne tasvirleri okurun nezdinde tam anlamıyla canlanıyor diyebiliriz.

Son olarak romandaki kadın algısına bakmakta fayda var. Romandaki kadınlar erkeklerin hayatının olmazsa olmazları... Romandaki erkek karakterlerin hayata tutunması hep çevrelerindeki kadınlar sayesinde oluyor. Romandaki güçlü kadın imgesi sadece anlatı ile değil kutsal kitaplardan kaynaklar gösterilerek okura aksettiriliyor. Romandaki güçlü kadınların çevrelerindeki erkeklerin üstündeki etkisini bu kadınların erkeklerin hayatlarından çıktıklarında erkeklerin yaşadıkları travmalardan okumak mümkün. Yazarın sosyal hayata yön veren erkek algısının sadece görünüş olduğunu hayata asıl yön verenin dişilik olduğunu farklı disiplinler kullanarak anlatması *Antikacı* romanını çok farklı okumalara açıyor.

“Senin için kaldım, sana takıldım da kaldım, senin bana duyduğun o büyük aşka müptela oldum, kaldım.”

Kısacası, Bahadır Yenişehirlioğlu *Antikacı*’da sarsıcı bir gidemeyiş hikayesini bir Türkiye panoraması üzerinden ustalıkla bir kurgu ve etkileyici bir üslupla anlatıyor. *Antikacı*, belki de insanın bu dünyada en zor yapabildiği şeyi, kendiyle hesaplaşma cesaretini gösteren bir arayışın romanı. Biraz senin, biraz benim, aslında hepimizin hikâyesi...

“Benim için her şeyi bırakmış gibisin. Ya bunun için beni suçlarsan günün birinde...”

Hiç kimsenin herkes için geçerli hazır bir okuma listesi olamaz. Biz de bu bilgiyi hatırd tutarak Antik Kitap'ın Türk ve Batı klasikleri dizisinden mini bir liste hazırladık. Listeyi tamamlayacak olan okuyucunun kendisidir.

OKUMAK İÇİN HÂLÂ GEÇ DEĞİL!

Zeliha Nazlı

Hasan Ali Toptaş, *Harfler ve Notalar* kitabında "Bir kitabevinin kapısından içeri girdiğimde, vedalaşır gibi her defasında buruk bir ifadeyle bakıyorum kitaplara.

Ömrüm bu kitaplardan kaçını okumaya yetecek diye kara kara düşünüp üzülüyorum." diyordu. Evet, ömür sınırlı ve kitaplar pek çok. İyi okur olmanın yolu da iyi kitaplardan geçiyor. Peki, ne okumalı? Nereden başlamalı? Bu sorunun tek bir cevabı yok; ama en kestirme cevabını "klasikler" olarak verebiliriz. İtalo Calvino'nun ifadesiyle klasikler, insanların, hiçbir zaman "okuyorum" demedikleri, genellikle "yeniden okuyorum" dedikleri kitaplardır. Her okuyuşta ilk kez okuyormuşuz duygusunu verir. Klasiklerle ve edebiyatın her türüyle kurulacak ilişki daha çok bilgi ve iletişim amaçlı değil, okuyucu olarak edebiyatın hazzını almak içindir. Herkesin klasikleri neden okuduğuna dair bir fikri, sevdiği ya da sevmedikleri olabilir. Ancak hiç kimsenin herkes için geçerli hazır bir okuma listesi ve reçetesi olamaz. Biz de bu bilgiyi hatırd tutarak Antik Kitap'ın Türk ve Batı klasikleri dizisinden mini bir liste hazırladık. Listeyi tamamlayacak olan okuyucunun kendisidir.

Bir edebiyat anıtı: Dede Korkut

DEDE KORKUT HİKAYELERİ

15. yüzyılda yazıya geçirilen *Dede Korkut Hikâyeleri*, o günden bugüne Türk dünyası olmak üzere birçok çevrelerde artan bir ilgiyle okunmuş, eskimez bir kitaptır. Okudukça çoğalan ve bize bir milletin bütün macerasını birkaç hikâye çerçevesinde yansıtan metinlerdendir çünkü. Batı Türklerinin kökenini oluşturan Oğuz'ların hayatını konu alan hikâyeler, hem birer halk hikayesi hem de masal özelliği gösterir. Kültür mirasımızın en eski örneklerinden ve her kütüphanede yer alması gereken kaynak eserlerden biri olan *Dede Korkut Hikâyeleri*, geçmişten günümüze bir köprü kurar. Dede Korkut isimli bilge tarafından anlatılan, olağanüstü varlıklar ve olaylarla

süslü bu hikâyeler, içeriğinin yanı sıra renkli ve eğlenceli anlatımıyla da Prof. Fuat Köprülü'nün "Terazini kefesine Türk edebiyatının tümünü, diğer kefesine de Dede Korkut'u koysanız yine de Dede Korkut ağır basar," sözünü haklı çıkarır mahiyettedir

Haksızlık yapmak haksızlığa uğramaktan daha acı...

SOKRATESİN SAVUNMASI (PLATON)

"Dünya, hiçbir şey bilmediği halde, bildiğini sananlarla doludur. Bütün kötülükler, haksızlıklar bilgisizlikten doğar. Haksızlık yapmak, haksızlığa uğramaktan daha acıdır." Sokrates'in Savunması hukuki ve siyasi açıdan birçok norm içerir ve bu normlar günümüz hukukunun oluşmasına da önayak olmuştur. Sokrates; (MÖ 469; Atina-MÖ 399,Atina), Antik Yunan filozofudur. Yazılı bir kaynak bırakmamıştır. Yaşamı ve düşünceleri ile ilgili bilgiler Aristophanes, Platon ve Xenophon gibi talebelerinin yazdıkları ve Sokrates'in ölümünden sonra dünyaya gelen Aristoteles'in dolaylı anlatımlarıyla günümüze ulaşmıştır. Platon'nun kaleme aldığı *Sokratesin Savunması*'ndan öğreniriz ki Sokrates, şehrin tanrılarına inanmamak onların yerine başka tanrılar koymak ve böylece gençliği zehirlemekle suçlanır. Bu suçlamalar sonucunda ölümüne mahkûm edilir. Savunma üç bölüme ayrılır. En önemli olan birinci bölümde Sokrates kendisini suçlayanların savlarını tartışıyor; ikinci bölümde cezasını saptıyor; üçüncü bölümde kendisini ölümüne yargılayan yargıçlara haksızlıklarını gösteriyor. Sokrates savunmasında özür dilemez ve pişmanlık duyduğunu dile getirmez. Her zaman savunduğu değerlerin arkasında durarak savunmasını sürdürür.

Bütün zamanların şairi Yunus

YUNUS EMRE'DEN SEÇMELER

Anadolu'nun karanlık çağında diken içinde açan güllerin en ihtişamlı; fakat bir o kadar da sade olanı Yunus'tur... Bu sade dervişin hayatı tam bir "masal güzelliği" taşır... An-

adolu mutasavvıfı, Türkçe şiirin öncüsü ve halk şairi Yunus Emre'nin Allah ve insan sevgisini, dostluğu, kardeşliği, yardımlaşmayı öğütleyen şiirleri, yüzyılları aşarak günümüze kadar ulaştı. Yunus Emre, gönül dünyasında yaşadığı ilahi aşkı, bu aşkla baktığı doğayı ve insanları samimi bir coşku ve heyecanla dile getirdiği şiirlerinde anlatıyor.

Don Kişot en az üç kez okunmalıdır!

DON KİŞOT (CERVANTES):

"İnsan onu hayatında üç kez okumalıdır. Kahkahanın kolayca dudaklara fırlayıp duyguları harekete geçireceği gençlikte, mantığın hakim olmaya başladığı orta yaşta, her şeye felsefe açısından bakıldığı ihtiyarlıkta". Bu cümleleri J. Ortegay Gasset, *Don Kişot* romanı için kurmuş. İspanyol yazar Cervantes'in bu ünlü eseri mutlaka okunması gereken kitaplar listesinin en başında yer alır. Gözü pek, mert, yiğit, hayalperest "mahzun şövalye" ve yardımcısı Sancho Panza'nın serüvenlerini konu eden romanla tanışmak için geç kalmayın.

Savaşta da yıkıcı ve etkileyici!

SUÇ VE CEZA (DOSTOYEVSKİ)

Borges, *Suç ve Ceza*'yı anlatırken "Aşkı ilk yaşamak, denizi ilk görmek gibi, Dostoyevski'yi de keşfetmek insanın hayatında çok önemli bir tarihtir." cümlelerini kurar ve sözlerini şöyle sürdürür: "*Suç ve Ceza*'yı okudum. Bu roman bana çevremizdeki savaşta da yıkıcı ve etkileyici geldi." Birçok kişinin "hayatımın kitabı" dediği bir eser *Suç ve Ceza*. Rus yazar Dostoyevski'nin en ünlü yapıtı.

Dickens'in en büyük tarihi romanı

İKİ ŞEHİRİN HİKAYESİ (CHARLES DICKENS)

Charles Dickens'ın Fransız İhtilali yıllarında gazetelerde tefrika edilmek üzere yazdığı *İki Şehrin Hikayesi*, 200 milyonun üzerindeki satışı ile tüm zamanların en meşhur edebiyat eserleri arasındadır. Edebiyat dünyasının "Dickens'in en büyük tarihi romanı" olarak, yazarın kendisinin ise "Yazdığım en iyi hikâye" diye tanımladıkları yapıtı, Fransız İhtilali ile terör dönemi kargaşasında yaşamak zorunda kalan bir grup insanın özel yaşamlarını aktarırken, dönemin acımasız toplumsal koşullarını irdeler. Londra ve Paris'in yaşadığı açlık, sefalet, hüznün ve kederi tüm açıklığı ve acımasızlığı ile ortaya koyar. Bu ölümsüz hikâyeyi sadece sorumlu gördüğü burjuva ekseninde değil, toplumun her kesiminden karakterler üzerine kurgular.

"Benim mesleğim, sanatım yaşamaktır."

DENEMELER (MONTAIGNE)

Edebiyat dünyasında bu türün ilk örneğini veren Montaigne, *Denemeler*'iyle insanlık tarihinin panoramasını gözler önüne sermektedir. Montaigne yalnız *Denemeler*'ini yazmak için yaşamış gibidir. Bundan başka kitabı olmadığı gibi hayatının da bu kitaptan başka serüveni yoktur. "Ben kitabımı yaptığım kadar da kitabım beni yaptı" der. Babası kendisine Latinceyi ana dilinden önce öğrettiği için Montaigne eski Yunan ve Latin yazarlarını yakından tanımış ve eserinde bu yazarlara sık sık göndermeler yapmıştır. Montaigne bizlere gündelik hayatımızı, deneyimlerimizden yararlanarak; duygularımızı, yeteneklerimizi göz önünde bulundurarak; onur, şan, şöhret peşinde koşmadan; hayatın tadını çıkararak yaşamamız söyler. Evrensel öze dair düşüncelerini büyük bir içtenlikle dile getiren Montaigne'in okuyucusuyla adeta koyu bir sohbet daldığını fark edeceksiniz.

Hiçliğin zirvesinden ilahi aşkın nuruna...

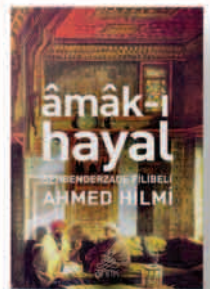
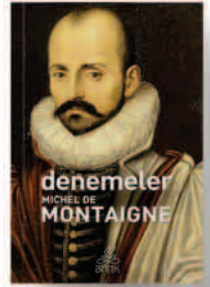
ÂMÂK-I HAYAL (ŞEHBENDERZADE FİLİBELİ AHMED HİLMİ)

Bu eser, akılla kavranamayacak konuları merak eden insanların okuyacağı bir kitap...Ruh ve madde âlemi arasında varlığın hakiki manasını arayan Raci'nin yolu bir gün, mezarlıktaki küçük kulübesinde yaşamını sürdüren Aynalı Baba ile kesişir. Benliğini şüphe ejderhasına teslim etmek üzere olan Raci'nin kafasındaki sis perdesi, bundan sonra yavaş yavaş dağılır ve bizleri tadına doyamayacağımız heyecanlı bir yolculuğa çıkarır. Raci'nin, hayalin derinliklerinde hiçlik zirvesinden Zerdüş'tün diyarına, Kaf ve Anka'ya, oradan da ilahi aşkın nuruna doğru yaptığı bu manevi yolculukta tasavvuf deryasının sırlarına doğru kanat çırpacaksınız.

Hüznü en iyi anlatan kitap

EYLÜL (MEHMET RAUF):

Selim İleri, Mehmet Rauf'un *Eylül*'ünü "hüznü en iyi anlatan kitap" olarak tanımlıyor. Lise ders kitaplarında Türk edebiyatının ilk psikolojik romanı olarak okutulan *Eylül*, aynı zamanda hüzün bir aşkın kitabı. Suad ve Necip'in yangını *Eylül*... Romanda ruh çözümlemeleri ve tasvirler geniş yer tutuyor.

Okurun bam teline dokunmak istedim

Jessie Greengrass'ın büyüleyici romanı **Bakış**, isimsiz anlatıcısının annelik serüveniyle başlayıp kendi annesinin on yıl önceki ölümüne ve psikanalist anneannesinin yanında geçirdiği yazlara uzanıyor. Derin bir kazı niteliğindeki romanıyla Greengrass, insanlık hallerini keşfetmek için derinlere iniyor ve okuru, gizli gerçekleri düşünmeye davet ediyor.

Bu süreçte katman katman açılan hikâye Wilhelm Röntgen'in X-ışınları keşfine, Sigmund Freud ve psikanaliz ekolünün oluşumuna, kızı Anna'yla olan ilişkisine ve Hunter kardeşlerin anatomi üzerine çalışmalarıyla modern cerrahinin kökenlerine iniyor. Bir anne olmak ve bir annenin çocuğu olmak, doğmak ve ölmek, görmek ve görülmek, bilmek ve bilinmek... Jessie Greengrass, **Bakış**'la tüm bu parçaları ustalıkla bir araya getiriyor. Zarif, şiddetli, zekice bir anlatı bu, başkalarını nasıl gördüğümüze ve kendimizi nasıl tanıyabileceğimize dair kapsamlı bir keşif. Jessie Greengrass'la **Bakış**'ı ve yazarlığını konuştuk.

B

akış çok farklı hikâyelerden beslenen orijinal bir metin. Yazım süreci nasıldı?

Önce hikâye zihnimde belirdi. Sonra araştırmamı yapıp notlarımı aldım. Hikâyenin nasıl akacağı, nereye varacağı baştan belliydi. Ama yine de romanı kaleme alırken sık sık geriye dönüp düzeltmeler yaptığım oluyordu. Hikâyeye ne koymak istediğim belli olduğu için tıkanıldığımda başka bir bölüme geçip yazabiliyordum.

Anne olmak ve bir annenin çocuğu olmak, görmek ve görülmek kadar kitabın omurgasında yer alan temalar. Karakterlerini yaratırken ve tarihten seçerken bireysel deneyimleriniz sizi ne kadar yönlendirdi?

Bakış'ı yazarken bir bebeğim vardı ve bu kaçınılmaz bir şekilde kitapta kendine yol buldu. Diğer romanlarda olduğu gibi içinde kendi yazarından parçalar bulunuyor. Kendi deneyimlerimi, düşüncelerimi, duygularımı onları değiştirerek kullandım

Kendi annelik hikâyenizle romandaki isimsiz kahraman ve annesinin hikâyesi arasında bir bağ kurmak mümkün mü?

Onlarla aramda bir ilişki kurduğumu düşünmüyorum. Onları insan olarak düşünmüyorum, onlar daha çok hikâyenin bir parçası ya da söylenmek istenen şeyler... Onların kendilerini ifade etmek için kullandıkları fikirler, tam olarak bana ait değil. Bir etki yaratmak için söylemelerini istediğim şeyi söylüyorum. Bir hitabet gibi.

İlk romanla böyle başarılı olmak diğerlerini yazarken sizi zorlamayacak mı? Gelecekte Jessie Greengrass okurlarını neler bekliyor?

Bu beni kesinlikle çok endişeli hissettiyor! Ama eninde sonunda ne yazabiliyorsam onu yazarım. Belki kalanı korkunç olur. Öğrenmenin tek yolu devam etmek.

Bakış

Jessie Greengrass

Çeviren: Rabia Elif Özcan
Timaş Yayınları, 2019, 208 sayfa

Bilim tarihini bahsettiğimiz kavramların yanında, onları ve hikâyeyi destekleyecek şekilde nasıl romana yerleştirdiğinden bahseder misin?

Üç tarihsel hikâye de kendi içerisinde bütün ve ilgi çekici ama üçü de kendini anlatma, kendini bilme ve kendi içini görme -hem gerçek anlamda hem de mecazi anlamda- ile ilgileniyor. Ana karakter hem anne olarak hem de evlat olarak bu farklı noktaların birbiriyle nasıl bağdaştığını görmek için kendini anlamaya çalışıyor. Sonunda, bütün hikâyelerin kendini keşfetmenin insanlığın temel bir parçası olduğu yönünde eğilimler içerdiğini düşünüyorum.

Yazma eylemine başlamanızdan bugüne kadar sizin için en büyük değişiklik ne oldu? Okur, dil, yaratıcılık, yayın süreci...

Evrensel olan bir problem olan yazmaya zaman bulmak sanırım. İki küçük çocuğum var o yüzden bunu onların etrafında şekillendirmem lazımdı, benim için en zorlayıcı şey buydu.

Şehir olarak Londra, sokakları ve müzeleriyle adeta bir karakter olarak romanda boy gösteriyor. Yazım sürecinde şehirle ilişkiniz nasıldı?

Bakış'ı yazarken doğup büyüdüğüm şehir Londra'dan ayrılmaya hazırlanıyordum. Ayrılmaya çok hazırdım fakat evime çok bağlıydım ve *Bakış*'ta şehirde tanıdık gelen ve en iyisi olan yerler hakkında yazarak Londra'ya hoşça kal diyordum.

Cambridge ve Londra'da aldığınız

felsefe eğitimi yazım dilinize nasıl bir katkı sağladı? Bilim tarihinin de etkilerini göz önünde bulundurarak disiplinler arası geçişlerin sizi nasıl beslediğini merak ediyorum.

Fikirlerle ilgilenen biriymim. Analiz etme hobisinden gelen yazış biçimimde bir içsellik var sanırım. Dışardaki şeyleri tanımlayan kitaplara hiç ilgim yok. Eminim yıllarca Platon, Hume ve Kant'a maruz kalmak bunda geniş bir rol oynamıştır. Ya da zaten bunlara ilgilim olan biri olmasaydım en başta felsefeyi tercih etmezdim sanırım.

İsimsiz bir anlatıcı seçmenizdeki sebep neydi? Belli bir karakter olmasının dokuyu bozacağını mı düşündünüz?

Gerçekten metin yazılırken kendiliğinden ortaya çıkan bir şeydi. İçsel bir monolog aslında. Kendim hakkında düşünürken adımlı kullanmam. Eğer "Ben, Jesse Greengrass, anlatıcı, bu sabah reçel yemek istiyorum." diye düşünsem çok garip olurdu.

William ve John Hunter kardeşlerin hikâyesi üzerinden beden imgesi bambaşka bir noktaya taşınıyor. Kurduğunuz bu bağı biraz açıklamak ve beden imgesinin hikâyedeki karışıklığını anlatmak ister misin?

Hunter kardeşler, özellikle John, devrimci anatomi uzmanıydılar. John, karanlık çağlardan beri batıl inanç olan batı tıbbını bilimsel duruma koymaya çalıştı ama sadece birkaç tereddütle kaldı. İnsanlar ve kendisi üzerinde hiç düşünmeden deneyler yaptı. Kardeşi William, hamileliğin anatomisini detaylı olarak anlatan bir kitap fikrine sahip doğum uzmanıydı. Ve birlikte, ailesi ölümlerini gömmeye parası yetmeyen kadınları satın alarak üzerlerinde deneyler yaptılar. Bir sanatçıya basım için sonuçları çoğaltması adına para ödeditiler. Sonuçlar şaşırtıcıydı. Bir tanesinde, deney odasının camından yansıyan fetüsü kaplayan zarı görebiliyorsunuz. Kuşkusuz, bu yapılan ilk başarılı sezaryen çalışmasıydı ama kullanılan kadın bedenleri yok oldu.

İsimsiz kahramanımızın annesinin ölümü, onun için bir kırılma nokta-

sı oluyor. Hayat kadar ölüm de bu romanın merkezinde. Ölüm sizin için ne anlama geliyor?

Basit cevap şu ki bilmiyorum, kafamı meşgul eden bir bilmeyiş. Açıkçası; birinin ölümü sevdiklerine, arkadaşlarına göre farklı bir anlam içerir. Romandaki anlatıcı, annesinin ölümünden önce annesine onu etkileyen ölüm kadar değer veriyordu. Yeni doğan bir bebeğe de ölen bir insana değer vermek anlık olarak hem benzer şeyler hem de çok farklı şeyler olabilir.

Bakış için okuyucunun kendisini tanıyacağı, sorgulayacağı bir metin diyebilir miyiz?

Sanırım öyle. Kesinlikle, umarım üzerine düşünen biri metinde bam teline dokunacak bir şey bulabilir

Günümüz toplumunda kadının yeri üzerine bir şeyler söylemek ister misin? Görmek ve görülmek temasının tetikleyicileri arasında başı çekiyor çünkü hem annelik hem kadınlık.

En azından Birleşik Krallık'ta annelik konusunda anlaşmazlık yaşadığımızı düşünüyorum. Kadınları çocuk doğurmadan önceki halleriyle doğurduktan sonraki hallerinin aynı olmasını istiyoruz. Kadınlar çocuk sahibi olamıyorsa ya da olmak istemiyorsa onlara herhangi bir baskıda bulunulmuyor. Konunun karmaşıklığı hakkında hem muhteşem hem de acımasız olabiliyor, çok düşünmek istemiyoruz. Ve yazmayı en çok istediğim konulardan birisi kadının anne olma konusunda kendini belirsiz hissetmesi. Böyle bir belirsizliği konuşmak radikal bir davranış gibi hissettiriyor ve hâlâ eskiye ve çocuğun kadının işleyişi olduğuna inanıyoruz. Çocuksuz bir adam, adamdır ama çocuksuz bir kadın problemdir!

Son olarak Türkiye'de yaşayan okurlarınıza ne söylemek istersiniz?

Diğer okurlara ne söylersen aynısını. Okumak için kitabımı seçtiğiniz için inanılmaz şaşkın ve minnettarım.

İSMAİL BİLGİN

Mehmet Fazıl Paşa Kut'ül Amâre'de Bir Aslan Terbiyecisi

Başka bir kitap dosyasını çalışırken Mehmet Fazıl Paşa ile ilgili makale yazmak istedim. Kut'ül Amâre'de şehit düştüğünü biliyordum. Biraz araştırmaya başladım. Ancak karşıma öyle cevval, cesur, gözü kara, yiğit ve vatansever biri çıktı ki hem sevindim hem de üzüldüm... Sevinmemin sebebi böyle bir kahramanın dokuz yaşından beri hep bir

mücadele içinde olması ve özgürlüğü için de elinden geleni yapmasıydı. Üzüntüm ise kendisini pek azımız biliyor ve pek az tanıyorduk. Karşımda çocukluğundan beri, hani derler ya; 7'den 77'ye kadar bir zaman dilimi içinde, hep en ön saflarda yer almış, canını hiç sakınmamış ve kendi rahatını düşünmemiş birisi vardı. Daha çocuk iken atlara olan merakı, Şeyh Şamil'in yanında yer alışı açıkçası inanılmazdı. Hele atları eğitmekteki, at üstündeki maharetleri öyle ustaca ve büyüleyiciydi ki adeta masal kahramanı

gibiydi... Bir ata rastlasam Paşa'nın atlarından Alarça, Ubeyyan karşımdaydı sanki. Nereye gitsen sanki Paşa'yı görür gibiydim.

Ardı ardına iki gecede gördüğüm rüya ile karar vermem gerekiyordu. Rüyamda yüzlerce at benim peşinden geliyordu. Durmadan koşuyorlardı. Sonra bir tepede aslan belirliyordu. Ardından o tepede elinde bir kitap ile Mehmet Fazıl Paşa duruyordu.

-Kendisinden ne kadar etkilenmişim ki rüyama dahi girmiş- diye düşündüm. Rüya bir yana, okuduklarım hatırıma geldikçe aklım almıyordu. Bu böyle sürüp gidemez diyerek çalışmakta olduğum dosyayı yarıda bırakarak *Mehmet Fazıl Paşa-Kut'ül Amâre'de Bir Aslan Terbiyecisi* adlı kitabımı yazmaya karar verdim. (Tabi isim, kitap yazıldıktan sonra netlik kazandı.) Kaynakları derledikten sonra bir kez daha hayat hikâyesini okudum. O zaman şu karara vardım; kendisi her bakımdan örnek bir şahsiyetti. Bunu gelecek nesillere ve gençlere aktarmak gerekti. Bu düşünce ile kalemi elimde buldum. Diğer dosyam bekleyebilirdi ama Mehmet Fazıl Paşa'nın o müthiş hayat hikâyesi daha fazla bekleyemezdi ve beklememeliydi de...

Kitabı yazmaya başlayınca garip bir şey oldu. Bir daha rüyamda ne at gördüm ne de Mehmet Fazıl Paşa'yı. Bizler rüya ile amel etmeyiz, biliyorum. Ancak ben rüyamı şuna yordum; demek ki atların peşimi bırakması için kalemi elime almam gerekiyormuş... Yazarken Paşa'nın hemen yanı başımda duran fotoğrafına sık sık bakmaktan kendimi alamadım. Hafif sağa eğilmiş kalpağı, beyaz sakalı, sakın, kendine güvenen ve kendinden emin bir haldeki bakışları kalemime hep kuvvet verdi. Çok kısa süre içerisinde kitabın nasıl bittiğini anlamadım. Hele Çar'ı selamlamak için atını merdivenlerden çıkarıp Çar'la burun buruna gelmesi, Sultan II. Abdülhamit'i aslan saldırısından kurtarması, Şeyh Şamil'in yanında Hacca gitmesi, Yıldız'da görev yapması sonra at yetiştiriciliğine yönelmesi, atıyla ilerleyen yaşına rağmen ustalıklı ve maharetle gösteriler gerçekleştirmesi benim için büyüleyiciydi. Hele hele ilk okuduğum günden beri devamlı beynimde devâran eden şu cümleleri yok muydu; "Zafer zekât ister, şehâdetim zekâtım olsun isterim.", "Ölüm, beni atımın üstünde savaşıırken bulsun" adeta yüreğime işledi. Sonra bu duasının kabul olması, ne denli ulvi ve sırlarla doluydu elbette bilemem ama bir kitap hacminde açıklaması yapılır.

Dönemin Harbiye Nazırı Enver Paşa'nın elini öpmesi, ona ne denli hürmet ve güven beslendiğinin en önemli göstergesiydi...

Mehmet Fazıl Paşa bir akıncı, bir uç beyi... Özü sözü doğru, bildiğini her ortamda herkese haykıran biri. Hiç kimse önünde eğilip bükülmeyen bir Alperen. Özgürlük tutkunu... Mefkûre sahibi. Kuru bir cihangirlik sevdasında değil. Adaletli ve ne kadar aslan terbiyecisi olsa da nefis terbiyesini yapmış gerçek bir cengâver.

O atlara fısıldayan birisi. Belki de bu kitapla gelecek nesillere de fısıldayacak... Kalemim kendisine düşen görevi yapmıştır. Bundan gayrı Mehmet Fazıl Paşa okurlarıma emanettir...

Ruhu şad olsun...

Mehmet Fazıl Paşa

İsmail Bilgin

Timas Yayınları, 2019,
272 sayfa

*Dünyaya dair elbiseleri çıkartıp
attıktan sonra, asıgı masuğa vasıl eden
bir köprü gibiydi ölüm*

Radîr Gıvân

DOĞUDAN BATIYA UZANAN BİR ÇINAR

Ömrünü İslam tasavvufu araştırmalarına vakfeden Annemarie Schimmel *Doğudan Batıya* kitabında sadece kendi hayat hikayesini anlatmıyor; ilk kez 30 yaşında geldiği ve vefatına kadar bağını koparmadığı Türkiye hakkında da detaylı bilgiler veriyor. Kitapta Yahya Kemal'den Bedri Rahmi'ye onlarca isim zikrediliyor.

Mehmet Doğru

ANNEMARIE

SCHIMMEL

Dallarıyla Doğu'dan Batı'ya uzanan koca bir çınardır Annemarie Schimmel (1922-2003). *Halife'nin Rüyları, Şark Kedisi, Hz. Muhammed, Sayıların Gizemi, Ben Rüzgarım Sen Ateş* gibi nice esere imza atmış; İslam ve tasavvuf araştırmacısı olarak şark kültürüne duyduğu muhabbet ve iştıyakla bilhassa Hz. Mevlânâ, Muhammed İkbal, İbn-i Ataulah üzerine çalışmalar yaparak, çok sayıda seminer ve konferans vermiştir.

Samimi, nüktedan ve şiirsel bir dille hayat hikâyesini kaleme aldığı *Doğudan Batıya* isimli kitabında, neden böyle bir eser ortaya koymak ihtiyacı hissettiğini yaşadığı bir anıyı ele alarak anlatır. Aslında otobiyografi yazmaya hiç niyetinin olmadığını söyler evvela. Lakin genç bir üniversite öğrencisine, harp zamanında nasıl okuduğunu, haftada on sekiz saat derslerde hazır bulunmak zorunda olduğunu, burs alamadığı için fabrika işçiliğine memur edildiğini, yabancı bir ülkeye sefer etmek akla ziyan kabul edilirken, uçakların gece hücumlarına ve bunun gibi birçok zorluğa maruz kalarak nasıl lisan öğrendiğini anlatırken, çocuk bunların karşısında şaşkına döner ve şu soruyu sorar: "Ama bu durumda diskoteğe gidecek vaktiniz bile olmamıştır!" İşte bu sualin akabinde mazisinden bir şeyleri anlatmanın faydalı olacağını düşünür Schimmel.

Bir şiir alayı ve musiki havuzu

Bir insan için kısa denilebilecek o bereketli ömrüne neler sığdırmamıştır ki... Kitabı okurken birbirinden değerli musikişinas, edebiyatçı, hattat, şair ve yazarla arasında husule gelen o gönül dostluğuna şahit olur, kendinizi birden o şiirsel dünyanın içinde buluverirsiniz. Öte taraftan kitabın içindeki şiirler ve özellikle başında yer alan şu söz, okuyucuyu derinden kavrayacak ve üzerine hayli düşünmeyi gerektirecektir:

"Gayret eden her kişi ceylan avlayamaz

Ama ceylan avlayan her kişi muhakkak ki gayret etmiştir."

Küçük ve sevimli Annemarie, nam-ı diğer Cemile Kıratlı, Doğu kültürüne ve tasavvufa daha çocukken ilgi duymaya başlar. Yedi yaşında bir kız çocuğu iken, hastalığa tutulur. Babası, canı sıkılmasın diye bütün dünya masallarından derlenen bir kitap getirir kendisine. Bu masallardan biri tipik bir şark masalıdır. İhtiyar bir derviş, genç bir çocuğa hikmetin sırlarına vâkıf olmayı öğretir ve onu, pek derin bir kuyunun

dibindeki harikalar diyarına vâsıl eder. Bu mekânda, dünyanın en büyük Emîr'inin lahiti bulunur. Lahitin altındaki kitabede ise şu söz yazılı durmaktadır: *"İnsanlar uykudadır ölünce uyanırlar."*

İşte bu söz onu bir yıldırım gibi çarpar ve ilk manevi uyanışı, Şark'a dair duyduğu derin iştıyakı, bu hadis-i şerif ile başlar.

Çocukluğunun geçtiği o sıcak yuva bir şiir alayı ve musiki havuzudur o zamanlar. Çocukluğunu süsleyen o büyülü dünya Schimmel büyüdükçe daha çok serpilir ve dalları Hz. Mevlânâ'dan Paul Gerhardt'a, Hermann Hesse'den Muhammed İkbal'e, Mevlid yazarı Süleyman Çelebi'den Yahya Kemal'e Muhammed Hamidullah'tan Kâni Karaca'ya, Ahmet Hamdi Tanpınar'dan Asaf Halet Çelebi ve hattat Ali Alparslan'a kadar uzanır. Neticede öğrenme iştıyakı ile dopdolu renkli bir sima çıkar karşımıza bu sefer.

Yaşam öyküsünün başına "Tek Kişilik Bir Kadın Temsili" başlığını atması elbette tesadüfî değildir. Bu tek kişilik gösteride savaşların bile durduramadığı bir kadın vardır. Schimmel'i ayrıcalıklı kılan şey, çok zor şartlar altında yetişmesi ve aslında bir insan için imkânsız denilebilecek zorluklarla mücadele edebilmesidir. Akademik çalışmalarının ve başarılarının yanı sıra "kendini arayan bir yolcu" olarak tanımlayabileceğimiz Annemarie Schimmel, *Doğudan Batıya* isimli kitabında bu arayışın samimi öyküsünü anlatır. İnsan için en güzel kalem olan gönül âlemini, adeta parmakları arasında tutan yazar, o içsel yolculuğa bir şekilde okuyucusunu da ortak eder.

Son olarak kitabın içinde yer alan şu şiir, Schimmel'in hayata düşen izdüşümüdür:

"Tanrıda sebat edenler, taze kuvvete nail olurlar

Öyle ki kanatlanırlar kartal misali

Koşarlar ve yorulmazlar da..."

Tasavvuf, salih amel ve iyi ahlaktır

Tasavvuf çalışmalarında dünya çapındaki en yetkin isimlerden biri olan Profesör Annemarie Schimmel, Tasavvuf Notları'nda tasavvuf terminolojisi, seyr u sülûk ve nefis mertebeleri gibi temel konulara kısa bir giriş yapmak isteyenler için tasavvufun gerçekte ne olduğunu ve olmadığını evliya menkıbeleriyle net bir biçimde anlatan bir giriş kitabı sunuyor. Türkçede ilk kez yayımlanan Tasavvuf Notları, tasavvufî hakikatlerin özünü, bu geleneğin İslam tarihindeki gelişim ve değişim aşamalarını, tarikatlar ile bu tarikatların ortaya çıkıp yayıldığı bölgeleri dâhil ederek net bir şekilde açıklıyor. Halihazırda tasavvufla ilgilenenler için de bilinmeyen detaylardan bahseden ve ufak hatırlatmalar yapan bir el kitabına dönüşüyor.

Doğudan Batıya

Annemarie Schimmel

Tercüme: Ömer Enis Akbulut, Sufi Kitap, 2017, 464 sayfa

Tasavvuf Notları

Annemarie Schimmel

Sufi Kitap, 2018
112 sayfa

Çevirisi zor oldu ama ortaya çıkan iş beni mutlu etti

Devrim, Yeniden gibi çarpıcı bir kitabın olabildiğince çok kişiye ulaşmasında aracı olmak benim için bu işin en güzel kısmıydı.

Perihan Sevde Nacak

Devrim, Yeniden'i ilk okuduğumda büyük keyif aldım, vurucu bir eserle karşı karşıyaydım. Çevirisinin kolay olmayacağı belliydi ama böyle bir kitabı aktaracak kişi olma fikri beni çok mutlu etti.

Ekvador'un Guayaquil şehrinde beraber büyümüş, aynı okula gitmiş üç çocukluk arkadaşının zaman içinde ekonomik durumlarına ve ailelerinin ideolojilerine göre nasıl farklı yetişip birbirlerinden ayrıldığını; bir değişimin ve bir devrimin peşinde olmalarına rağmen farklı rotalar izlemeyi seçip kendi yollarını çizmesini konu alıyor bu roman. Ekvador'un ekonomik ve siyasal çıkmazlarına çözüm bulmaya çalışan üç gencin hikayesi anlatılıyor.

Karakterlerin üç boyutlu ve derinlikli olmasının yanı sıra her bir karakteri hem kendi gözünden hem de diğer iki karakterin gözünden görmek, insanlık tecrübesinin ne kadar kompleks olduğunu ortaya koyuyor. Sosyal değişime duyulan ihtiyaç ve her bir karakterin bunun için farklı yollar görmesi de hayat tecrübesinin

insanı nasıl şekillendirdiğini, bazen insanı diğerlerine yakınlaştıran ya da onlardan koparan şeyin nasıl çoğu zaman elimizde olmadan hayatımızı şekillendiren olaylar veya içine doğduğumuz sosyal konum olduğunu göz önüne seriyor.

Bütün karakterlerin son derece gerçek olması, kendi kusurlarına çoğunlukla kör ama başkalarının kusurlarına öfkeli ya da mesafeli tavırları, kendi iç dünyalarında kendilerini nasıl savunduklarını görmek gerçekten bir okuyucu olarak beni çok etkiledi.

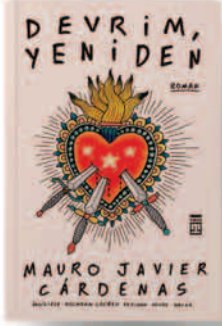
Bütün bunların arkasında değişim arzusu, devrim ve devrimin aldığı farklı şekiller; konuyu ve karakterleri merak ve heyecanla takip etmemi sağladı.

Çevirinin Zorlukları

Keyifle okunan bir roman olmasına rağmen kolay çevrilebilecek bir kitap değildi. Karakterlerin iç dünyalarına giren yazar, gerçekten insanın düşünme tecrübesini olduğu gibi sayfalarla dökmeyi başarmış; yani bilinç akışı tekniğini kullanmış ve bunu çok başarılı bir şekilde yapmış. Bilinç akışı, karakterin düşüncelerinin noktalarla ayrılmadan, sadece virgüllerle ya da tirelerle geçiş hissi verilerek; bazı kelimelerin yaptığı çağrışımlar sebebiyle düşüncelerin bir yerden başka ve alakasız bir yere atlamasının kâğıda

Mauro Javier Cárdenas

Devrim, Yeniden

Mauro Javier
Cárdenas

Tercüme: Perihan Sevde
Nacak, Timaş Yayınları,
2019, 336 sayfa

olduğu gibi dökülmesi demek oluyor. Bu sebeple hiç bitmeyen bir cümleler bütünü oluşuyor. Bazen sayfalarca bir nokta görmeden, düşünce akışından kopmadan ve cümleyi bitirmeden ama her bir yarım cümleyi ya da düşünceyi de anlaşılacak düzeyde çevirmem gerekti. Bu kısımları bir okur olarak okumayı çok sevdim. Çünkü nefes almadan akıp gidiyormuş gibi geliyordu. Ama bir çevirmen olarak o akıştan kopmadan her şeyi anlatmak oldukça zordu.

Bir başka zorluğu ise yazarın Ekvador'un politik durumunun yanında kültürel duruşuna yaptığı göndermeleri anlayıp aktarmaktı. Oradaki televizyon programları, yerel yemekler, yerel dil; bir kısmı İspanyolca kalsa da ne dediğini tam anlamadan cümlelerin İngilizce kısmını çevirmek mümkün olmuyor

malum. Böylece biraz İspanyolca ne demek istediğini araştırıp durdum, biraz da birbirinden bir türlü ayrılmayan cümleleri koparmadan aktarmaya çalıştım.

Ancak çok farklı olduğunu zannedebileceğimiz bir Güney Amerika ülkesinin kültürünü üç ayrı insanın gözüyle görebilmek, kişilere özgü olduğunu düşünebileceğimiz tecrübe ve hislerin ne kadar evrensel olduğunu okumak bu kitabı bana çok sevdirdi. İnsanların acı tecrübelerinden, travmayla nasıl başa çıktıklarından, lisedeki gençlerin kendi aralarındaki eğlenceli muhabbetlere ve eski dostların bir araya geldiklerindeki samimiyete, ailelerin birbirlerini desteklemelerinden birbirlerinden kopmalarına kadar her şey son derece gerçek anlatılıyor.

Karakterlere sempati besledim

Karakterlerin hepsi gerçekmiş gibi bir his uyandırdığı için; ister istemez hepsine garip bir sempati ile yaklaştım ve onların kişisel hikayelerini anlatıyormuş gibi bir hisse kapıldım. Bu sebeple oldukça zor olmasına rağmen çevirmesi keyifli bir kitaptı. Bambaşka bir ülke ve kültür hakkında çok şey öğrenmek de bu kitabı benim için eğlenceli hale getirdi.

Bilinç akışı tekniği çeviriyi gerçekten çok zorlaştırıyor olsa da başka bir anlatım biçimi kullanılsaydı karakterlerin bu kadar yakın ve gerçek geleceğini zannetmiyorum. O yüzden gerekli bir zorluktu diye düşünüyorum.

Devrim, Yeniden isimli böyle bir kitabın olabildiğince çok kişiye ulaşmasında aracı olmak, benim için bu işin en güzel kısmıydı sanırım.

SS Teşkilatı: Hitler'in Elit Ordusu (1939-1945) kitabı Üçüncü Reich'in bir parçası olarak SS teşkilatının oynadığı rolü çokça görsel eşliğinde detaylı bir şekilde inceliyor ve teşkilatın kuruluşundan en çetin muharebelerdeki konumuna kadar tarihin en kötü şöhretli askerî birliğini mercek altına alıyor.

HİTLER'İN ORDUSU NASIL KURULDU?

Gürhan Uzun

H

itler'in, 1919 yılında NDSAP'a katılması ve bir yıl sonra parti iktidarını ele almasıyla başlayan süreçte, yakın koruması olarak düşünüldüğü bir grup kişiyi bir araya getirmesiyle, bugün SS'ler ismiyle bilinen ölüm mangalarının temeli atılmış oldu.

Hemen birkaç yıl içinde Hitler'in gücünü arttırmasıyla, rakip siyasi

hareketlerin mitinglerini domine edecek, gerektiği takdirde şiddete başvuracak, güçlü bir durumda olan komünist ve sosyal demokratları saf dışı bırakarak sokağı teslim alacak, bir grubun koşullanması ihtiyacıyla ortaya çıkan Sturmabteilung (SA) Hareketi'nin "Savunma ve Propaganda Birlikleri"nin Hitler'in iktidara gelişiyle birlikte daha küçük bir grup olan SS Birlikleri'ne yerini teslim etmesi dünyanın da kaderini değiştirdi.

Hitler'in, kuruluşunda bir baskı ve -rakipler için- gözdağı aracı olarak düşündüğü SA'lar, bir süre sonra kontrolden çıkınca, yerine yeni ve zinde bir grup getirme fikri hâsıl olmuştu. SA yöneticilerinin, "Almanya'nın selameti" için gerektiğinde orduya destek verici olarak düşündüğü, ve partiyi değil de devleti öncelediği bu grup, özellikle Hitler iktidara gelip, bütün gücü eline geçirdiğinde, "Führer"in hoşuna gitmemeye başlamıştı. Hitler, kontrolden çıkmaya, başına buyruk davranmaya başlayan, "Nazizm'i içselleştirememiş" bu gruba öfkeleniyor, ortadan kaldırmanın yollarını arıyordu. Bunun için, SA'yı bir baş belası olarak gören Alman Ordusu'na sırtını yasladı ve onun yerine, Nazizm'i ve tahayyül edilen yeni dünya düzenini kavrayacak, eğitimle dönüştürebileceği taze grubu (SS'i) ortaya çıkardı. SA, II. Dünya Savaşı öncesi tarihin çöplüğüne yuvarlanırken, SS kendine alan açmaya başlamıştı bile. Öyle ki bir süre sonra, polis de SS olmuştu, asker de...

Zamanla kurumsallaşıp, partinin ve sonra da devletin paramiliter gücü -ve aynı zamanda düzenli ordusu- haline dönüşen, Nazizm ideolojisinin kirli eylemlerini üstlenen ve soykırımın baş mimarı olan bu grubun varoluşunu, biçimlenişini, tarihini ve yapılanmasını anlatan Chris McNab imzalı *SS Teşkilatı / Hitler'in Elit Ordusu* isimli kitap, Barbaros Uzunköprü çevirisiyle, Timaş Yayınları'ndan yayımlandı. Kitap, Üçüncü Reich'in bir parçası olarak SS teşkilatının oynadığı rolü çokça görsel eşliğinde detaylı bir şekilde inceliyor ve teşkilatın kuruluşundan en çetin muharebelerdeki konumuna kadar tarihin en kötü şöhretli askeri birliğini mercek altına alıyor. Üniformalar, teçhizat, meşhur tümenler, taktikler ve liderlerin detaylı bir şekilde incelendiği eserde, 200'den fazla çizim, harita ve fotoğraflar yer alıyor.

NAZİ SAVAŞ MAKİNESİNİN TARİHİ

Bu konuda daha önce yayınlanmış (2015) yine Chris McNab imzalı *Hitler'in Ordusu* kitabı Hitler'in kara kuvvetlerinin, 1939-40'taki zafer günlerinden 1945'te başlarına gelen nihai felakete kadarki gelişimine odaklanıyor. Aynı zamanda, Alman ordusunun ve bağlantılı grupların şöhretlerini nasıl kazandıklarına ve bu şöhretin ne ölçüde hak edilmiş bir şöhret olduğuna açıklık getiriyor. Geniş bir çizim ve fotoğraf koleksiyonuyla öne çıkıyor.

SS Teşkilatı: Hitler'in Elit Ordusu (1939-1945)

Chris McNab

Tercüme: Barbaros
Uzunköprü
Timaş Yayınları, 2019
384 sayfa

Hitlerin Ordusu

Chris McNab

Tercüme: Okan Doğan
Timaş Yayınları, 2015
424 sayfa

İSRAİL SİYASETİNİN DAYANDIĞI EFSANELER...

Ortadoğu'ya dikilen İsrail devletinin yakın geçmişinden bu yana neler oldu ve neler olacak? İsrail'in ayakta kalması için Ortadoğu nasıl bölünüyor ve ülkemizi hangi tehditler bekliyor? İçinde yaşadığımız bölgeyle ilgili oynanan oyunlar hakkında bilmemiz gereken bütün bilgiler İsrail, Mitler ve Terör kitabında belgeleriyle okuyucunun dikkatine sunuluyor.

B

atı kültürünün içinden çıkıp gelen yeni Müslümanların deneyimleri; yazıları, konuşmaları her zaman farklı bir heyecanla karşılandı. Muhammed Esed, Abdulkadir es Sufi, Martin Lings, Eva de Vitray Meyrovitch, Yusuf İslam örnekleri hemen ilk akla gelenler. Roger Garaudy'nin

Kenan Kaşif T.

İslam dünyasında yaptığı seyahatler, verdiği konferanslar ve yazdığı 60'dan fazla kitap onun kitlelerle de buluşmasını sağladığından etkisi daha büyük oldu. Belki de bu etkide yıllarca Protestan gençlik örgütü üyeliğinde bulunmuş; uzun yıllar Fransız Komünist Partisi'nin en prestijli üyesi, genel sekreteri ve en büyük ideologu olmuş, 20. Yüzyıl'da bütün dünyada "Fransa'nın en büyük filozoflarından biri" olarak şöhret yapmış bir ismin, İslamofobinin kıpırdamaya başladığı bir dönemde "Ben Müslüman oldum" demesinin payı büyüktü. Garaudy, İslam'ı kabul etmekle eşi az görül-müş bir dışlanmayı, unutulmuşluğa mahkûm edilmeyi, fanatik Hristiyan çevreler ve aydınlarca tahkir edilmeyi bile bile göze almıştı.

İsrail, Mitler ve Terör

Çeviri: Cemal Aydın
294 sayfa

Roger Garaudy, Türkiye'de 1950'lerden itibaren bilinen tanınan Marksist bir Fransız filozofuydu. "Beni komünist yapan ne ise Müslüman yapan da odur" diyerek 1982 yılında Müslümanlığı seçtiğini ilan eden Garaudy, "Geleceğimizde İslam Var", "İslam'ın Vâdettikleri", "İslam ve İnsanlığın Geleceği", "İslam Dünyasının Yükseliş ve Çöküşleri" "İnsanlığın Medeniyet Destanı" gibi İslam'la ilgili çok sayıda eser kaleme aldı. Bu eserlerin çoğunu Türkiye'deki en iyi Garaudy uzmanı olan Cemal Aydın çevirdi. Timaş Yayınları şimdiye kadar bu çevirilerden 13'ünü müstakil kitap olarak yayınladı.

Bu yazıda Garaudy'nin çıkan "İsrail Mitler ve Terör" kitabına kısaca değineceğiz. Kitaba dair değerlendirmemize geçmeden Garaudy'nin şu cümlelerini buraya bir serlevha olarak taşıyalım. "Vatikan'daki Papalığın egemenlik teolojisi, Hz. İsa'nın getirdiği mesaja sâdık bir teoloji değildir; İslâmcılık, İslâm'a ihanettir ve siyasî siyonizm büyük Yahudi peygamberlerinin öğrettiklerine terstir."

Siyonizm bir sapkınlıktır

Arap dünyası İsrail için “sorunların anası” der. Yıllardır Ortadoğu’da ve ülkemizde İsrail ve siyonizm hep gündemin başında yer alır. Garaudy “İsrail, Mitler ve Terör” kitabında siyonizmi bir “sapkınlık, öldürücü bir hastalık” olarak ortaya koyuyor. İlk bölümde İsrail siyasetinin dayanağı efsaneler ve mitler – ‘vaat edilmiş topraklar’, ‘seçkin millet’ gibi çürütülüyor.

“Arz-ı Mev’ud” yani vaad edilmiş topraklar Yahudilerin ve özellikle İsrail’in politikalarına ve hedeflerine yön veren inanç. Bu topraklar bir hesaba göre Nil’den Fırat’a kadar olan sahayı kapsar. Fırat’a kadar, ibaresi bilindiği gibi Güneydoğu Anadolu’nun büyük bir parçasını da içine almaktadır. Garaudy kitabında, tarihiyle, teolojik efsaneleriyle, lobi faaliyetleriyle, efsanelerin siyasi kullanımı etrafındaki tartışmalarıyla İsrail’i anlatıyor. İsrail’in nasıl kurulduğu, İsrail’in bağımsız bir devlet olması için çalışanlara yön veren efsanelerin yol açtığı yıkımları mercek altına alıyor. Ucu bize de dokunan 50 yıllık bir yalanın perde arkası anlatılıyor. Yahudi soykırımı hakkında da bir tür “entelektüel terörizm”den söz ediyor. Rakamların şişirilmesine, siyasi istismara dikkat çekiyor.

İsraillilerin kendileri ve Filistinliler hakkında ne düşündükleri, Amerika’da var olan İsrail lobi faaliyetlerinin temsilcileri, İsrail için Amerika’yı etkiledikleri düşünülen çevrelerin önde gelen simaları ve bunların muarızları, tarihçiler, siyasetçiler, akademisyenler, eylemciler, holokost kurtulanları ve daha onlarca tartışmalı konu Garaudy’nin titiz bakış açısıyla irdeleniyor.

Son not olarak bu kitap yayınlandığında başta Fransa olmak üzere bütün Avrupa’da ve ABD’de yasaklandığını, Macaristan’daki mütercimi ve yayıncısının siyonistlerin baskısıyla cezalandırıldığını belirtelim.

ORTADOĞU’YU ANLAMAK İÇİN

İsrail Sorunu kitabı siyasî siyonizmin gizli ve açık bütün emellerini belgeleriyle gözler önüne seriyor. Garaudy’nin “İsrail, Mitler ve Terör” kitabından 13 yıl önce kaleme aldığı bu eserinde daha 1980’li yılların başında, Irak ve Suriye’nin bölünüp parçalanacağını kesin bir dille haber veriyordu. Yakınlarda Ortadoğu’da gerçekleşecek daha başka bölünmelere de dikkat çekiyordu.

İlahi Mesajlar Toprağı Filistin kitabı Ortadoğu’nun dünü, bugünü ve yarınıyla ilgili vazgeçilmez bir kaynak. Garaudy, Filistin kitabında gerçekleri, kaynak ve delilleriyle ortaya koyarak haykırdığı için Batı’da yasaklandı. Kitabı okuyunca kimlerin, neden yasakladığını göreceksiniz, yasaklayanların mı yoksa yazarın mı haklı olduğuna siz karar vereceksiniz.

İsrail Sorunu

Çeviri: Cemal Aydın
294 sayfa

İlahi Mesajlar Toprağı Filistin

Çeviri: Cemal Aydın
294 sayfa

Kayı boyuna hüznü veda

Azra Kızıl

Ahmet Şimşirgil, 'Kayı' adını verdiği Osmanlı Tarihi serilerine bir yenisini daha ekledi: *Kayı XI Elveda*. Yazar çalışmasında, 600 yıl tek bir hanedanın üç kıtada idare ettiği, dünyanın en uzun ömürlü imparatorluğunun son nefesini, yani hüznü bir hatırayı hatırlatıyor. 'Ertuğrul Ocağı' adını verdiği dizisinde Osman Bey'in şu cümleleri devletin kuruluşundaki saflığı aydınlatıyordu: "Ey bağlarımın tatlı meyvesi olan Oğul! Saltanatına mağrur olma. Unutma ki dünya Hazreti Süleyman'a kalmamıştır. Unutma ki dünya saltanatı geçicidir. Lakin büyük bir fırsattır. Allah yolunda hizmet ve Peygamberimiz Aleyhisselam'ın şefaatine mazhariyet için bu fırsatı iyi değerlendir! Dünyaya ahiret ölçüsüyle bakarsan; ebedi saadeti feda etmeye değmediğini göreceksin." Son çalışmasındaysa Osmanoğulları'nın 36. padişahı Altıncı Mehmed, popüler adıyla Vahdettin Han'ın, "Facialara ve olaylara kalkan olamadım ise de paratoner vazifesi gördüm. Bütün musibetleri üzerime çektim. Kendimi feda ederek vatani kurtarmaya çalıştım." sözleriyle görkemli veda ile noktıyor. Çalışma, İmparatorluğun son iki hükümdarı Sultan Reşat ve Vahdeddin Han'dan mürekkep, belirtelim.

Özellikle sosyal medyada, yazarla alakalı 'tarihi kaynakları manipüle ederek' aktardığına dair birtakım tenkitler söz konusu. Halbuki vakanüvislik başka tarihçi olmak başka bir 'zanaat' olduğundan, Prof. Şimşirgil de sitayişle bahsettiği; hatta yer yer öykündüğü Osmanlı resmi tarih yazıcıları zümresinden görülebilir. Dolayısıyla eleştiriler, kendi konteksti içinde tutarlı olsa da 'kerameti kendinden menkul Osmanlı tarihi'ne böylesi ikazların bir kıymet-i harbiyesi yok mesabesinde. Şayet öyle olsaydı Tarihçilerin Kutbu yahut Şey-

hü'l-Müverrihin Halil İnalcık'ın 'siyasî bir teori' olarak gördüğü Kayı boyu meselesi, akademik (ya da değil) çalışmaların serlevhası yapılmazdı diyerek bu küçük faslı noktalayalım.

'Kayı; Osmanlı'yı bütünüyle ele alan tek Osmanlı serisidir'

Ezcümle... Sevr'i imza eden Osmanlı heyetinde olmakla da meşhur, Filozof Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın "*Abdülhamid'in Ruhundan İstimdat*" şiiri kıvamında devam eden *Kayı XI*, "Mehmed Reşad Han saltanatı mı?" sorusuyla başlıyor, "Bir Fatiha Yerine" ricasıyla nihayete eriyor. Son söz Kayı müellifi Prof. Şimşirgil'in: "Büyük devletler uçak gemisi gibidir. Manevra alanı geniş olacağı için dönüşü uzun süre fark edilmez. Uygulanan politikaların etkileri ancak uzun bir zaman geçtiğinde anlaşılır. Bazen çözüm için çok geç olabilir. Nitekim Tanzimat döneminin ağır faturası da 40 sene sonunda belli olmuştu. Buna direnen II. Abdülhamid Han, uzun bir uğraş neticesinde devleti yeniden etkili bir noktaya getirmişse de kalıcı kılması mümkün olmayacaktı. Zira açtığı yüzlerce okulda eğitim alan gençler artık hanedan ve padişah düşmanlığı ile yetişiyordu. O mekteplerde yetişen gençler kısa bir süre içerisinde imparatorluğun mezarını kazacaklardı. Ordu içine siyaset girmesinin vahim neticeleri ortaya çıkacaktı. Kapitalist Avrupalı güçler bu muhteşem imparatorluğu silah kuvvetiyle yıkamayacaklarını anlayınca onu içinden vurup kendi evlatlarına yıktırmanın yollarını aramışlar ve bunda başarılı da olmuşlardı. İşte Kayı serisi bu üç farklı dönemin aynası hüviyetindedir. Belki, bir akademisyenin kaleminden çıkan ve Osmanlı'yı bütünüyle ele alan tek Osmanlı serisidir."

Prof. Ahmet Şimşirgil, İmparatorluk tarihini 'Kayı' imajı üzerinden anlattı. 11 kitaba ulaşan bu set, toplum tarafından büyük ilgi gördü, Osmanlı'yı anlamak isteyenlerde alaka uyandırdı. Osman Gazi'nin rüyasından başlayıp, üç kıtaya yayılan aksiyoner ruha işaret eden Şimşirgil'in Kayı seti on birinci kitapla, yani Vahdettin Han'ın hüznü veda ile nihayet buluyor.

Kayı XI Elveda

Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil
Timaş Yayınları, 2019, 352 sayfa

Samet Altıntaş

KAYBOLAN TARİHİN PEŞİNDE BİR DON KİŞOT!

*Mehmet Dilbaz
imzalı Kaybolan
Tarihin Peşinde,
tenha (belki
de kalabalık)
saatlerinize küçük
ve munis rüyalar
gibi girecek, sizi
şehrin gizledikleri
sırları tanımaya
ve tatmaya
mecbur edecek.*

**Kaybolan
Tarihin
Peşinde**

Mehmet Dilbaz

Timaş Yayınları, 2019
240 sayfa

Mehmet Dilbaz, *Kaybolan Tarihin Peşinde* ismini verdiği sosyal medya hesaplarıyla milyonların tanıdığı bir isim. İstanbul'un Don Kişot'u bu kez not defterini okuyucuyla paylaşıyor. Özellikle Instagram ve Twitter'da yazdıkları sadece İstanbul'da yaşayanları değil, tarihe, kültüre ilgi duyan hemen herkesin gündemi hâline geldi. Böylece sosyal medyadan bir halk hareketi (harekâtı henüz gerçekleşmedi) çıkmış oldu. Attığı twit ve paylaştığı postlarla ortaya çıkan 'şehir platformu'na majör medya da sessiz kalmayıp; bizzat kulak kabarttı. *Kaybolan Tarihin Peşinde* tarih polisi olarak sokaklarda, caddelerde, bulvarlarda kol geziyor; ama ahalinin güvenliği için değil, şehrin şiirine ve şuuruna varılması adına mütevazî katkıda bulunuyor.

Dilbaz, fakat çokça Reşat Ekrem Koçu ve Süheyl Ünver'in izinde çiziyor yol haritasını ve geçmişin halatlarını birbirine bağlıyor. İsmi zikrettiğim eşhas, İmparatorluğun son, Cumhuriyet'in ilk demlerinde eski ve yeni dünyanın tam ortasında kalmış münevverler. Dilbaz, hâliyle onların, Tek Parti ama çokça Demokrat Parti devr-i iktidarında rijit bir biçimde ortaya çıkan kenti dönüştürme ameliyesini bizzat görüp; kalemleriyle talana karşı çıkardığı sese bir ulama yapıyor: "Tarihi anlatan dizilerdeki kuvvetli, dünyaya nam salmış ecdadı büyük bir heyecanla seyrediyor ve mutlu oluyoruz ama iş onların emanetlerine sahip çıkma konusuna gelince hiçbir şey yapmıyoruz. İnsanlarımıza ilkokuldan itibaren tarihi eserlere sahip çıkma bilgisi aşılanmalı. 18 milyon nüfuslu şehrimizde, 7 göbek İstanbullu sayısının 500 bin bile

olduğunu sanmıyorum. Dolayısıyla taşradan gelmiş ve daha iyi şartları bulduğunda tekrar memleketine dönmeyi düşünen insanlar, bu şehri hiçbir zaman benimsemiyor. Onlar için İstanbulluluk, bu şehre sahip çıkmak, çok fazla bir şey ifade etmiyor. Yapılması gereken tek şey, küçük yaşlardan itibaren bu şehirde yaşayanlara İstanbulluluk fikrini aşlamak ve tarihi eserlerin kıymetini öğretmek olmalıdır.”

Taşra, İstanbul’un kafasına sıkıldı!

Bu arada şunu da raptedelim: Mehmet Dilbaz, sadece Yahya Kemal’in terkihiyle “Türk İstanbul’u değil, asıl İstanbullu addedilen Rum, Ermenilerin (kronolojik olarak sonra Yahudi) de eserlerine zoom yapıyor. Bir şehrin ruhen yerlisi olmak soy kütüğünden evladır; ancak Dilbaz’a göre İstanbul’u İstanbul yapan temel renklerin öldürülmesi, çok büyük bir kayıp. Şehrin yaşam kültürü, yemek kültürü, İstanbul’a has saygı ve görgü kurallarının sönmeye başlamasını ekalliyetin gitmesine bağlıyor. “İstanbulluluk bir kültür idi ve şehir güzel bir mozaği barındırıyordu. Ermeniler bu şehre Fatih ile birlikte geldi, Rumların büyük bir kısmı Bizans’tan beri burada, Yahudiler İkinci Bayezid döneminden beri varlar. Biz ekalliyeti göndererek, gerçek İstanbulluları göndermiş olduk. Daha önce de dediğim gibi onların yerine taşradan gelen insanlarımız, bu şehri hiçbir zaman sahiplenmediler. Sadece bir basamak olarak gördüler. Bu geri dönüşü mümkün olmayan bir süreç ve üzümlerle belirtiyorum, ne yazık ki İstanbulluluk kavramı artık yok oldu diyebiliriz.” diye acıklı bir kayıt düşüyor kentin belleğine.

Belki de son dönemlerde, ‘muhalefet’in mimari üzerinden gitmesinden mütevellit, geçmiş hükümetlerin eliyle yapılan yağma da bile politik kamplar kuruluyor, kökü mazide olan şehirlerin periferisinde. Hâl böyle olunca 1923-1950 ile 1950-1960 arası (bu arada sözde imar faaliyetleri artarak ve üstelik ideolojik bir tavır gözetmeksizin bugünlere kadar uzandı) ‘yıkılan tarihî eserler’e değil söz konusu yapıların kimin eliyle tarumar edildiği üzerinden olgunlaşmamış, ham ve biraz da ergen bir kavga sürüp gidiyor. Yazarın İnönü Yıkımları ve Menderes Yıkımları hashtagiyle paylaştığı görsel ve bilgilerden ziyade, kişilerin kendilerini mevziledikleri siyasal pragmatizmin düdüklüleri havayı kirletiyor.

Velhasıl Mehmet Dilbaz, şimdi milyonluk şehrin orta yerinde elindeki kitapla geçmiş gösterirken; geleceğin tarlasına umut tohumları atmaya gayret ediyor. Bitirirken; Beş Şehir’e Tanpınar’ın coğrafyasına seyredelim: “O, her yerde kendi ritmi, kendi hususî zevkiyle vardır, her adımda önümüze çıkar. Kâh bir türbe, bir cami, bir han, bir mezar taşı, burada eski bir çınar, ötede bir çeşme olur ve geçmiş zamanı hayal ettiren manzara ve isimle, üstünde sallanan ve bütün çizgilerine bir hasret sindiren geçmiş zamanlardan kalma aydınlığıyla sizi yakalar. Sohbetinize ve işinizin arasına girer, hulyalarınıza istikamet verir.”

Kaybolan Tarihin Peşinde, تنها (belki de kalabalık) saatlerinize küçük ve munis rüyalar gibi girecek, sizi şehrin gizledikleri sırları tanımaya ve tatmaya mecbur edecek.

Murat Tolunay

I

nsanoğlu, asırlar boyu iki cihanda da mutluluğa ulaşmayı niyaz etmiş fakat en çok da Yaraticısı ile buluşmayı umarak çeşitli manevî düsturlar ve yollar geliştirmiştir. İslam tasavvufu bu kadim öğretilerin en sistematik olanıdır zira tasavvufun özü Kur'an ve Sünnettir. Allah dostları,

kadim İslam tasavvufu gelenegimizde, bir derviş adayının bu yolu nasıl yürüyeceğini, ne gibi çilelere duchar olabileceğini hem nasihat hem ikaz bağlamında aktarmaya çalışmıştır. Bu aktarımlar genelde bu "seyr" meselesi üzerine ele alınmış, olgunlaşma ve kemâle erme yolunda çeşitli değerlendirmeler yapılmış ve bu eserler, asırlar boyu kültürümüzün gönle dokunan mihenk taşları olmuştur. Yunus diliyle söylersek "Bu yol uzundur, menzili çoktur, / Geçidi yoktur, derin sular var" Sufi Kitap, bu uzun yolun güzelliklerine ve salikin yolda karşılaşabileceği zahmetlere dikkat çeken tasavvuf klasiklerini yayınlamayı sürdürüyor. Daha önce *Mutluluğun Kazanılması*, *Fütûhu'l-Gayb*, *Erdemli İnsanın Yol Haritası*, *Pendnâme* gibi klasikleri yayınlayan Sufi Kitap'ın yakın zamanda raflarda yerini alan kitaplarından mini bir seçki yaptık.

Yeniden, Allah'a Dönüş

Büyük ruhaniyetli âlim Hâris el-Muhâsibî, Hasan-ı Basrî hazretlerinin talebesi Cüneyd-i Bağdadî başta olmak üzere birçok ünlü sûfinin hocasıdır. Abdülkâdir Geylânî ve İmam Gazzâlî gibi maneviyat üstadlarının da ilham aldıkları seçkin bir mutasavvıftır. Bütün İslâmî ilimlerde zamanının en bilgili kişisi olarak kabul edilmiş, ayrıca kendisi ilim çevrelerince de âlimlerin ve sûfilerin kutbu olarak görülmüştür. İnsan psiko-

Kuşeyri'nin ifadesiyle "Tasavvuf, Allah'ın hakikatine itimat etmekten başka bir şey değildir." Özü Kur'an ve Sünnet olan İslam tasavvufu; insanoğlunun manevî arınmaya ve tekâmüle olan iştiağı çerçevesinde çeşitli manevî düsturlar geliştirmiştir. Bu arayışa ve düsturlara dikkat çeken kitaplardan bir seçki yaptık.

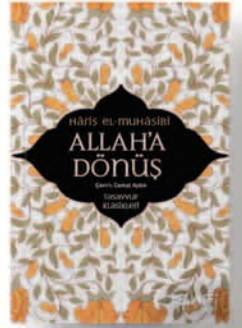
BU YOL UZUNDUR, MENZİLİ ÇOKTUR

lojisini en iyi bilen, nefsin aldatmacalarını ve ruhun hastalıklarını çok iyi teşhis eden ve nasıl tedavi edileceği konusunda son derece yetkin olan Muhâsibî, bu eserinde insanın Allah ile bağımlı tekrar nasıl kurabileceğinin ve insanın nasıl kendisiyle barışık hâle gelip ruh huzuruna erebileceğinin yolunu gösteriyor.

"Allah'ın senin için yazdığı kaderin yükünü taşıırken O'nun sana bakmakta olduğunu bilersen sen o yükü daha rahat taşırsın."

Ruhun hastalıkları ve çareleri

Bir müminin bu dünyadaki huzuru ve öte âlemdaki sonsuz saadeti, dupduru bir gönle, yatışmış bir kalbe ve dingin bir ruha sahip olup olmamasına bağlıdır. Efendimiz aleyhisselâmın "Kendini bilen Rabbini bilir!" sözünden yola çıkan kitap, kendini gerçekten bilmek isteyen, insanın ruh hâllerini bütün yönleriyle gösteriyor. İnsana berrak bir ruh aynası tutuyor. Kişinin benliğini, egosunu, nefsinin dalgalanmalarını bütün çıplaklığıyla gözlerinin önüne seriyor. Ve yazar, kişinin sadece ruhsal hastalıklarını göstermekle kalmıyor, her iki cihanda dingin bir hayatı olsun isteyenlere, uygulaması çok kolay reçeteler de sunuyor. Bu esere

Allah'a Dönüş

Hâris el-Muhâsibî

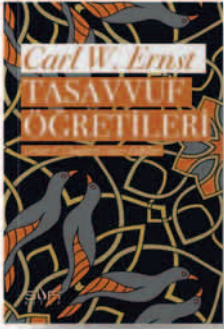
Çeviri: Cemal Aydın, Sufi
Kitap, 128 sayfa

Ruhun Hastalıkları ve Çareleri

Ebu Abdurrahman
Es-Sülemî

Çeviri: Cemal Aydın, Sufi
Kitap, 120 sayfa

Tasavvuf Öğretileri

Carl W. Ernst

Tercüme: F. Cangüzel Güner
Zülfikar, Sufi Kitap, 216 sayfa

Bir Alimin Günlüğü

İbnü'l Cevzî

Ceviri: Cemal Aydın, Sufi
Kitap, 544 sayfa

Gelin Tâci

İbn Atâullah El İskenderî

Tercüme: Cemal Aydın, Sufi Kitap, 112 sayfa

imza atan ve 10. yüzyılda yaşamış olan Sülemî hazretleri, maneviyat âleminin Kuşeyrî gibi devlerini yetiştirmiş seçkin bir âlim ve mürşiddir.

"Nefsin hastalıklarından biri, kendisinin çoktan kurtuluşun kapısına vardığı, yani cennetlik olduğu kuruntusuna kapılmasıdır."

İbret verici hikayeler ve öğütler

Bir Alimin Günlüğü, engin ilmi ve ilgi çeken görüşleriyle sadece İslâm dünyasında değil, Batı âleminde de kendini kabul ettirmiş bilge bir âlimin eseridir. Diğer Avrupa dilleri bir yana, sadece Fransızcaya üç kere çevrilmiştir. Yazar, 20 sene boyunca tuttuğu notları, günlükleri, değerlendirmeleri, şahit olduğu ibret verici hikâyeleri ve öğütleriyle 850 yıl öncesinden günümüze ışık tutuyor. İbnü'l-Cevzî, kendi gözlemlerinden hareketle, insanoğlunun farklı yönlerini gözler önüne seriyor, o yüzden de halk kesiminden en yüksek düzeydeki ilim ve fikir adamına kadar herkese sesleniyor. Bu eser, döne döne okuma isteği uyandıran, vazgeçilmez bir başucu kitabıdır.

"Allah, iyiliğini istediği kimseyi ilim arayışında iyi niyetle donatır. O kimse ilmi ondan yararlanmak ve başkalarını da yararlandırmak için öğrenir, ilmin kendisine sunduğu fırsatları hiç umursamaz."

Allah'a hakkıyla kulluk edebilmenin yolları

Gelin Tâci, Allah'a hakkıyla kulluk edebilmenin yol ve çarelerini gösteren en özlü tasavvuf eserlerinden biridir. Batı dilleri dâhil pek çok dile çevrilen bu değerli eser, kalbi Allah'a bağlamak ve O'nun rızasını kazanmak için neler yapılması gerektiğini ikna edici bir dille anlatır. İnsanoğlunu kendi nefsinin nasıl aldatıp kandırdığını ve onun bu aldatışlarından kurtulmak için ne yapmak gerektiğini misallerle öğretir. İbn Atâullah el-İskenderî tasavvufa sonradan girdiği için, tasavvufa yabancı insanlara nasıl yaklaşmak ve onların yönünü Allah'a tam olarak nasıl çevirmek gerektiğini çok iyi bilir. O yüzden de öğütleri, havada kalan sözler değil, insanın içine işleyen, kalbine dokunan nasihatlerdir. *"Genç adam! Nefsine bineğin gibi davran! Yoldan saptığında onu kırbaçla ve tekrar yola sok!"*

Tasavvuf tarihi el kitabı

Tasavvuf Öğretileri, tasavvuf araştırmaları alanındaki önemli isimlerden Prof. Carl W. Ernst'un en önemli çalışmalarından biri mahiyetindedir. Titiz bir tercüme ve yayına hazırlık süreci sonrasında ilk kez Türkçede neşredilen bu eser, muhtasar ve özlü bir tasavvuf tarihi el kitabı olma niteliği taşıyor. Bunun yanında çalışma, tasavvufun gelişim boyutunu ele almakla kalmıyor, Kur'an-ı Kerim'e en derin boyutuyla odaklanmanın, yani sūfiyâne bakışın püf noktalarını ortaya koyuyor. Çalışmalarında, tasavvufi düsturları belirli bir tarihsellik gözeterek metodik bir şekilde inceleyen Ernst, *Tasavvuf Öğretileri*'nde Kur'an'ın asıl manasına ulaşmayı, Peygamber Efendimize(sav) sūfiler tarafından âzâmî ölçülerde duyulan hürmet ve muhabbeti, ilahî ve insanî aşkın boyutlarını ve birtakım İslamî düsturların tasavvufi bakış açısıyla yorumunu, Ebu Nâsır es-Serrâc'dan Rûzbihân Baklî'ye, Ebu'l-Kâsım el-Kuşeyrî'den Necmeddin Kübrâ'ya ve Mevlânâ Celâleddin Rûmî'ye, birçok tasavvuf büyüğüne nispetle, onların eserlerinden ve görüşlerinden örneklerle inceliyor.

"Kutsal kitap Kur'an'ın, Allah'ın insanlığa vahyinin temel kaynağı oluşu gibi, mutasavvıflar için de peygamber Hz. Muhammed, Allah'ın huzuruna nasıl erişebileceğine dair asıl örnektir."

Okay Tiryakioğlu edebiyata gotik türde yazdığı metinlerle adım atsa da asıl çıkışını tarih romancılığında yaptı. İlk tarih romanı Tuna ve Plevne'nin kahramanı Gazi Osman Paşa'ydı. Daha sonra Kuşatma 1453, Yavuz ve Kanuni romanlarıyla büyük bir okuyucu kitlesine ulaşan Tiryakioğlu son romanında Osmanlı Hanedanı'nın kurucusu ve ilk padişahı Osman Gazi'yi anlatıyor.

GAZİ OSMAN PAŞA'DAN OSMAN GAZİ'YE...

Süha Mürefteli

Osman Gazi

Okay Tiryakioğlu

Timaş Yayınları, 2019
408 sayfa

O

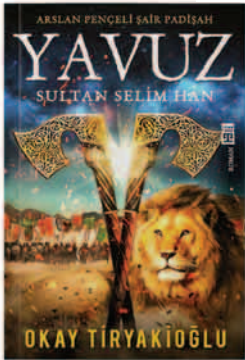
nu, ilk yıllarında, gotik edebiyat türünde yazdığı metinlerdeki ustalığıyla tanındık. Zaman geçtikçe romanları tarihi bir atmosfere bürünmeye başladı. İşlediği dönemler daha gerilere uzandıkça, tarihi edebiyatın içinde sağlam bir konum edindi kendine; ancak Gotik stildeki şaşırtıcı detaylardan ve

o ürpertici atmosferden asla vazgeçmedi. İlk kitabından itibaren, okurun merakını ve ilgisini, bu görülmemiş tarzıyla kıskırtmayı başardı. Kendi gotik-tarihi üslubunu yavaş yavaş, ince detaylara yaslanarak günbegün inşa etti. Peki, onu diğer tarihi roman yazarlarından ayıran bu muydu sadece?

Şovenizmden uzak bir romancı

Tiryakioğlu'nu benzer kategorideki pek çok yazardan ayıran en temel husus; metinlerinin, edebiyatseverleri rahatsız edecek bir şovenizmden uzak durmayı başarmasıydı. Yazar, kendini azami ölçüde olayların ve insanların dışına çekerek, tarafsız bir mevkide durmayı tercih ediyordu. Bunu yaparken de, klasik 19. yüzyıl romanlarında olduğu gibi, yargılayan, hüküm veren bir üst anlatıcı olarak çıkmıyordu karşımıza. Anlamaya çalışan ve empati kurmaya gayret eden modernist bir kalem olarak belirginleşiyordu. Bu özellikleriyle Okay Tiryakioğlu, Türk edebiyatında farklı ve yeni bir soluk olarak belirdi.

Romanlarında halen kullandığı ve onu postmodern edebiyatın vazgeçilmezi bir metinlerarasılığa yaklaştıran gotik tarzın ortak öğeleri, metinlerinde dikkat çekiyor. Bunların

en başında, Howard Phillips Lovecraft'ın meşhur kurgu şairi Abdul el Hazret ve onun efsanevi kitabı El Azif olarak da bilinen 'Necronomicon' geliyor kuşkusuz. Hatta bir de kendi kurgusu olduğuna inandığımız ancak bu konudaki sorularımıza ısrarla net bir cevap vermekten kaçındığı Mısırlı gizemci Illian Sadnakar ve kitabı 'El Itlak' da okurlarının ilgisini çekmeye devam ediyor. "Bu öğeleri, gotik edebiyat geçmişime bir saygı duruşu olarak kullanıyorum ve kullanmaya da devam edeceğim," diyor Tiryakioğlu.

Okay Tiryakioğlu ile ilgili çok merak edilen bir diğer husus da, edebiyat dünyasına girerken gösterdiği o şaşırtıcı vazgeçişin serüveni. Tarihi ve kurgu kahramanlarını, daima aşılması güç belalar ve korkunç bir yalnızlığın içinde mücadelelere sürüklerken, bir şekilde kendi hayatındaki mühim dönüşümü mü izah ediyor bizlere? Üniversite eğitimini, ailesinin tüm karşı çıkışlarına rağmen yarıda bıraktığını biliyoruz. Peki sonraki süreçte, kendisini yabancı ülkelerde yalnızlığa, yokluğa ve yalnızca yazmaya mahkum etmesinin gerekçeleri nelerdi? Basit bir gözü karalık mı?. Bir kaçış mı? Ama nereye?..

Okay Tiryakioğlu, bu gözü karalık tabirinden hoşlanmıyor. Bunu sorduğumuzda yüzünü buruşturuyor ve konudan uzaklaşıyor. Ona göre gözü karalık, anlık bir alevlenmeden ibaret; yiğitlik ise sebat istiyor. Ama kendi seçimlerinin yiğitlikten ziyade, birer zorunluluktan ibaret olduğunu eklemekten de geçmiyor. Eylemlerinin, bu ince ayrımların ışığında değerlendirilmesini tercih ettiğini söylüyor ve bu konularda fazla konuşmaktan hoşlanmıyor.

Tarih, edebiyatın en güçlü yayılma alanı

Tiryakioğlu'nu, gerçek manada ilk tarihi metni olan *Gazi Osman Paşa*'dan, yeni romanı *Osman Gazi*'ye kadar incelediğimizde, satır aralarının bize şaşırtıcı birtakım detaylar sunduğunu görüyoruz. Alparslan ve Fatih Sultan Mehmet Han'ın detaycılık ve hassasiyetlerini, Yavuz ve Kanuni'nin muzaffer ve görkemli dönemlerinde gelişen çocuksu bir saflığa ve gitgide büyüyen vurdumduymazlığa birer ikaz gibi kullanıyor sözgelimi. Yine Kanuni'nin muhteşem ekibine rağmen yaptığı şaşırtıcı hataları, 4. Murat ve Abdulhamit Hanların o muazzam terk edilmişliklerine birer nazire gibi sunuyor ve kendi sözleriyle şöyle diyor bize, 'Olmakta olan her zaman iyidir, çünkü insan yapısı gereği bir sonraki günün daima

daha iyi olacağına inanır; o yüzden bugünün şüküründe eksik davranır!'

Okay Tiryakioğlu niçin tarihi romanı yöneldiğini bir röportajında şöyle cevaplıyor. "Tarihi, hakiki edebiyatın en güçlü yayılma alanı olarak görüyorum. Edebiyat, tarihi içselleştirmemizi ve hafızalarımıza nakşetmemizi sağlıyor. Tarih ise edebiyata tutunarak, bize rengarenk düşlerle dolu sayfalar açıyor. Yargılamadan, anlamaya çalışmanın yolu iyi edebiyattan, tarihi sunabilmenin yolu ise mutlak tarafsızlıktan geçiyor." Son romanı *Osman Gazi*'de de, bu tavrından ödün vermediğini görüyoruz.

Osman Gazi ve yoldaşlarının, Türklerin yayılma alanları boyunca karşılaştıkları tüm yabancı milletler, topluluklar ve inançlar üzerindeki koruyucu ellerini, bize her zamanki yumuşak, akıcı ve detayları ıskalamayan üslubuyla sunuyor Tiryakioğlu. Bunu yaparken, Türklerin asimilasyonist bir güç değil, tüm farklılıklarına rağmen insanları yoldaş gören, kucaklayan, özümseyen hallerini muteber kaynaklardan delilleriyle de ortaya koyuyor.

ALTI HAFTALIK BİR TERAPİ BIRAK VE RAHATLA

Pedagojik Danışman ve Aile Danışmanı olan Adem Güneş yeni kitabı *Bırak ve Rahatla*'da geçmişini onarmak, bastırılmış duyguları bırakıp 'ruhsal özgürlüğü' hissetmek, telaşlı yaşamı bırakıp biyolojik ritmi düzenleyerek 'sakinliğe' erişmek, iç huzurunu duymak isteyenler için altı haftalık bir terapi öneriyor. Etap etap uygulamaları anlatıyor.

Fotoğraf: İsmail Savaş

Zeynep Elif
Yağmur

Bazen öyle anlar olur ki duygularımızı yönetemeyiz. Duygularımız bizi yönetir. Öfkemizle baş etmekte zorluk çeker; sevdiklerimizi kırar, incitir, sonra pişman oluruz. Kaygılarımız yaşamımızı esir alır; adım atmakta zorluk çeker, kararsızlıklar yaşarız. Sabah uyandığımızda 'iyi bir gün geçirmeye' niyet eder; günü iç daralmaları ile kapatırız. İyi düşünmek yetmez; iyi hissetmekte zorluk çekeriz. İç seslerimiz bir türlü susmaz; hayata te-
bessüm edemeyiz. Bir telaş, bir acelecilik içinde yaşar; yeryüzünü kendi gözlerimizle seyredebeyiz. Ve tüm bunların değişmeyeceğine inanır, kalitesiz bir yaşama kendimizi mahkûm ederiz.

Halbuki, duyguların zarara uğramış yanlarını onarmak, onarılmış duygularla bir iç genişliği içinde yaşamak mümkündür. Değersizlik hislerimizden, yetersizliklerimizden, güvensizliklerimizden ve içimizde yıllar boyunca birikmiş tüm hoşnutsuzluk duygularından arınabilir, ruhsal özgürlüğümüze yeniden kavuşabiliriz. Adem Güneş yeni kitabı *Bırak ve Rahatla* da kendimizi nasıl onarabileceğimizi anlatıyor... "Yıllarca içimizde birikmiş olumsuz hislerden kurtulmak, ancak o hisleri 'bırakmak' ile mümkündür." Peki ama nasıl? Güneş, altı haftalık bir yöntem ile bunun mümkün olduğunu söylüyor.

Hemen herkes yaşamıştır. İnsan acılarını bastırmak için kendini oyalar. Bu bazen telefon, televizyon, internet, bazen alışveriş, gezmek, sürekli konuşmak şeklinde görülür. Birey 'sürekli' kendisini meşgul ederek içsel huzursuzluklarını baskı altında tutar. Kendini oyaladığı araçlar elinden alınacak olsa daralır, bunalır, çatacak yer arar. Adem Güneş'e göre bastırılmış duygular, yıllar sonra güçlenir. Kişi artık daha fazla bastıramadığı duyguları yönetemez hale geldiğinde, bedenini de yönetemez hale gelir... Gece dış sıkımları, gergin vücut yapısı, gergin bir sima bireyin artık kendi vücuduna olan hakimiyetini kaybedip duyguların bedenine adım adım hâkim olduğunu gösterir. Yıllarca 'bastırarak güçlendirdiği' duygularını 'normalleştirebilmesi' ve 'ruhsal özgürlüğünü yeniden elde edebilmesi' için; insanların kaslarını bırakmayı, duygularını bırak-

ması öğrenmesi gerekir. Nasıl 'bastırmak' duyguların güçlenmesine neden oluyorsa, 'bırakmak' da bastırılarak güçlenmiş duyguların normalleşmesini sağlar. Kitabın ana fikri böyle.

Adem Güneş sorunu ortaya koyarken çözüm de öneriyor. Kitabı benzerlerinden ayıran ve ilgi çekici kılan da adeta reçete edilmiş çözüm önerileri. Altı haftalık bir terapi.... Herkesin evinde yapabileceği etap etap ilerleyen uygulamalar ve egzersizlerden oluşuyor. (Uygulamalarla ilgili kitapta görseller yer alıyor. Kare Kod yardımıyla videolarına ulaşılabilir.) Kitabın son bölümünde ise onarım sürecini tamamlamış insanların görüşlerine yer verilmiş.

KİTAPTAN BİR BÖLÜM

UYGULAMA

- Seans odasına geçin. (Egzersizlerin yapılacağı yere 'seans odası' diyeceğiz)
- Emniyetli oturuşunuzu yapın.
- Sırtınızı yaslayın.
- Burnunuzdan 2 defa derin nefes alarak ve ağzınızdan uzunca vererek, bir iç yolculuğuna çıkacakmış gibi kendinizi hazırlayın.

1. ETAP

1.GÖZLERİ KAPA

Gözlerinizi kapatarak zihninizde olumsuz düşünceler oluşturmaya çalışın.

Bu düşünceler geçmiş zamanda yaşadığınız can sıkıcı bir olay olabileceği gibi içinde bulunduğunuz zaman diliminde sizi hoşnutsuz edecek herhangi bir durum da olabilir.

Veya gelecekte karşılaşmak istemeyeceğiniz, can sıkıcı bir olayı da hayal edebilirsiniz.

Zihninizde bu hayali ince ayrıntısına kadar detaylandırın.

En olumsuza doğru yolculuk yapın.

Ta ki içinde bir huzursuzluk hissedinceye kadar bu düşüncüyü genişletin.

2.DUYGUYA ODAKLAN

Kalbinizde bir huzursuzluk hissettiğinizde sağ elinizi kalbinizin sol yan tarafına koyarak içinizdeki hoşnutsuzluk duygusuna odaklanın.

Zihninizde olumsuz çağrışımları devam etti-

Bırak ve Rahatla

Adem Güneş

Timaş Yayınları, 2019
288 sayfa

rip köken hislerin aktifleşmesini ve içinizin daralmasını hissedin.

3. HİSSE TUTUN

Kalbinizde hissettiğiniz hoşnutsuzluk hissi- ne burnunuzdan 'hafif, kısa, kesik' nefesler alarak tutunun.

Burundan alınan hafif hafif nefesler, oluşturan hoşnutsuzluk hissini şiddetini artırır. Aldığınız nefeslerin kalbinizdeki ağrının, baskının, daralmanın şiddetini artırdığını hissedin.

Hissettiğiniz ağrının şiddetine (dikkatinizi dağıtmadan) 1-10 arası puan verin.

4. HİSSİ TAKİP ET

En üst seviyeye çıkarttığınız hoşnutsuzluk hissine iyice odaklanın.

Bu noktayı iyi tanıyın.

İşte şu an, içinizde köken hislerin aktifleştiğini derince hissedin.

Aktifleşen köken hislerin, kalbinizde oluşturduğu huzursuzlukla sizi bir eyleme zorladığını hissedin.

Hiçbir eylemde bulunmayın.

•Bu huzursuzluk sizi derin nefes alıp rahatlamaya zorlayabilir.

► Derin nefes almayın.

•Bu huzursuzluk sizi birilerine öfkeye yönlendirebilir.

► Duygularınızı kimseye yönlendirmeyin.

•Bu huzursuzluk sizi hüznle ağlamaya zorlayabilir.

► Kendinizi bırakmayın ve ağlamayın.

•Bu huzursuzluk sizi daha çok daraltıp odaklanmaktan vazgeçirmeye zorlayabilir.

► Vazgeçmeyin, hissetmeye devam edin.

•Bu huzursuzluk, yüz, omuz, kol kaslarınızı kasmaya, kendinizi sıkıya zorlayabilir.

► Kendinizi bırakın, hiçbir kasınızı kasmayın.

Köken hislerin sizden beklediği hiçbir eyleme yönelmeyin. Sadece içinizdeki bu daralmayı seyreidin. Bedeninizi duygularınıza teslim etmeyin.

Ağrıya sebep olan yeri seyreidin.

Kalbinizde nasıl bir baskı oluşturduğunu sadece seyreidin.

Kımıldamadan....

Şiddetini azaltmaya çalışmadan....

Neden kaynaklandığını düşünmeden...

Sadece içinizdeki hoşnutsuzluk hissini davranışını takip edin...

Sıkıyor gibi mi?

Batıyor gibi mi?

Daraltıyor gibi mi?

Fiziksel bir ağrı gibi mi?

Sanki içinizde bir canavar var... kalbinizi sıkarak... daraltarak... baskı oluşturarak sizden bir şey yapmanızı beklediğini hissedin...

Tüm saldırgan davranışlarınızın, tüm öfkelerin buradan yönetildiğini... içinizdeki bu acı ile sağa sola saldırdığınızı hissedin...

Kımıldamadan izleyin içinizdeki köken hislerin eylemlerini...

Yaklaşık 5 dakika kadar, içinizdeki bu baskının sizden beklediği hiçbir eylemi yapmadan, sadece o hissi seyreterek bekleyin.

Gözlerinizi açın.

2. ETAP

Gözlerinizi kapayın.

Sağ elinizi kalbinizin sol yan tarafına koyun.

Kalbinizdeki olumsuz hisse odaklanın.

Burnunuzdan hafif, kısa, kesik nefesler alarak bu hisse tutunun.

Hafif hafif nefes almaya devam edin.

Köken hislerinizin yeniden aktifleştiğini hissedin.

İçinizde oluşturduğu ağrının şiddetine 1-10 arası bir puan verin.

Kendinizi bırakın.

Yeniden aktifleşen köken hislerinizi takip edin.

Kalbinizde nasıl bir acı oluştuğunu takip edin.

Daralmanıza rağmen, derin nefes almadan... Kasılmadan...

Ağlamadan...

Bastırmadan...

Sadece bu hissi takip edin.

Kalbinize acı veren noktayı tam olarak yerinde hissedin.

Nasıl bir acı olduğunu seyreidin.

Kalbinize iğne gibi mi batıyor?

Sıkıyor mu?

Daraltıyor mu?

Hiçbir şey yapmadan sadece acıyı dinleyin.

5 dakika boyunca acıyı dinlemeye devam edin.

Ruh sağığı... Kendin olmaktır!

Duygusal formumuz üstünde çalışırken uygulamamız gereken temel alıştırtma şudur: İçinizde ya da dışınızda her ne yaşıyorsanız ona dayanın ve sonra değer verdiğiniz bir şey yaparak o tecrübenin üzerine ekleyin. Bu esasen, kendiniz olma alıştırtmaları yaparken zor bulduğunuz tecrübelerin üstüne gitmeniz gerektiğı anlamına geliyor.

Taş Olsa Çatlar

Mark Freeman

Çeviri: Kadir Danış

Timaş Yayınları, 2019, 304 sayfa

Taş Olsa Çatlar, ruh sağığı-nızı korumak ve geliştirmek için yapabileceğiniz gündelik uygulamalar hakkında bir kitap. Her birimizin ruh sağığı, farklı farklı geliştirilebilir-

lik düzeylerine sahip. Fiziksel formumuzu geliştirmek için ne yapıyorsa yine onu yaparak ruh sağığımızı da geliştirebiliriz: Fiziksel form da ruh sağığı da zor tecrübeleri başarıyla atlatmak ve o tecrübelerle başa çıkacak becerilerimizi ve yetilerimizi ilerletmekle gelişir.

Kardiyovasküler formunuzu geliştirmenin pek çok yolu var. Koşabilir, bisiklet sürebilir, yüzebilir, masa tenisi oynayabilir, interval antrenman yapabilir, ağırlık kaldırabilir, caz-aerobik yapabilirsiniz; liste uzar gider. Kardiyovasküler sağığı için yapılan bütün idman ve alıştırtmalar tek bir şey yapar: Kalp atışınızı hızlandırır. Ağırlık kaldırmak da çeşit çeşit olmakla beraber yalnızca tek bir şeye odaklanır: Kaslarınızı germeye. Artık devam edemeyecek kadar zorlandığınız noktaya kadar ağırlık kaldırırsınız. Ama bir sonraki idmanda öncekinden daha fazla ağırlık kaldırırsınız.

Alıştırtma ya da idmanın türü fark etmeksizin fiziksel formunuzu geliştirmek için takip etmeniz gereken bazı temel ilkeler vardır. Fiziksel kondisyon; konfor ve rahatlığın elden gittiğı o anı bulmak, o anı hissetmek, daha fazla devam edemeyeceğiniz noktaya kadar ilerlemek, ara verip dinlenmek ve daha sonra biraz daha ileri gitmekle gelişir. Duygusal formunuzu düşünürken bunu sakın aklınızdan çıkarmayın.

Ben duygusal kondisyonu, değerlerinizle uyumlu seçimler yapmaya devam ederken hissetmek durumunda kaldığınız duyguları tecrübe etme kapasitesi olarak tanımlıyorum. Kardiyovasküler forma çok benziyor bu açıdan. Hangi duyguyla karşılaşırsanız karşılaştığınız hayattaki hedeflerinize doğru istikrarlı adımlar atma yeteneğinize dair bir göstergedir o.

Duygulardan kaçınmayla ya da onları kontrol etmeyle alakalı bir şey değildir. Aslına bakarsanız tam aksine, duyguları daha da çok hissetmekle alakalıdır.

Duygusal formumuz üstünde çalışırken uygulamamız gereken temel alıştırtma şudur: İçinizde ya da dışınızda her ne yaşıyorsanız ona dayanın ve sonra değer verdiğiniz bir şey yaparak o tecrübenin üzerine ekleyin. Bu esasen, kendiniz olma alıştırtmaları yaparken zor bulduğunuz tecrübelerin üstüne gitmeniz gerektiğı anlamına geliyor.

Nasıl eyleme geçebilirsiniz?

Bu kitaptan öğreneceğiniz becerileri ve kavramları hayatınıza uygularken söz ettiğim bu temel alıştırtmayı hep aklınızda tutun.

Bu örnek, fiziksel aktiviteye dayalı her durum için geçerlidir. Koşmaya alışkın değilseniz, gerektiğinde koşamamanız tuhaf değildir. Ama koşmayı da öğrenebilirsiniz elbette. Ruh sağığımı da böyle: Onu korumak ve iyileştirmek için hiçbir şey yapmıyorsanız sıkıntıları yaşamamanız tuhaf değil.

Beyni olan herkes Taş Olsa Çatlar'da kendine bir karşılık bulabilir. Çünkü bu kitap düşünceleri, duyguları ve arzuları doğru tecrübe etmeyi öğrenmekle, onları kabul etmekle, hayata katılmakla ve bunu sürdürmekle ilgili. Ve bu kitap, ağır duyguları göğüslemeyi ve sevdiğiniz insanlarla sevdiğiniz şeyler yapmaya devam ederken o duyguları sağılıklı bir biçimde taşıyabilmeyi öğrenmekle ilgili.

Taş Olsa Çatlar, eyleme geçmekle alakalı bir kitap, hepsi bu. Önemseydiğiniz şeyler ve değer verdiğiniz kişilerle ilgili bir şeyler yapmak üzere harekete geçtiğinizde karşılaştığınız zor tecrübelerle karşı size yardım sunacak bazı alışkanlıklara sahip olmak mı istiyorsunuz? İşte o zaman bu kitap tam size göre.

(Bu yazı Taş Olsa Çatlar'ın önsözünden kısaltılarak alınmıştır)

ÜNLÜ TARİHÇİ KEMAL H. KARPAT'IN VEFATINDAN KISA BİR SÜRE ÖNCE YAYINEVİNE GÖNDERDİĞİ BU KİTAP, SOSYAL BİLİMCİLERİN TAKİP ETTİĞİ METOT VE VERİLERİ KULLANMAK SURETİYLE OLUŞTURULMUŞ BİR SOSYAL TARİH ÇALIŞMASIDIR. OSMANLI'NIN SON ÜÇ ASIRLIK TARİHİNİ MAKRO AÇIDAN İNCELEMEDİR.

OSMANLI'NIN

Osmanlı Devleti'nin Kısa Sosyal Tarihi

Prof. Dr. Kemal H. Karpat

Timaş Yayınları, 2019
256 sayfa

Muharrem Varol

KISA SOSYAL TARİHİ

S

osyal tarih denildiği zaman akla gelen önemli tarihçilerden G. M. Trevelyan klasikleşmiş olan *English Social History* adlı eserinde sosyal tarihi siyasi tarihin hariç bıraktığı ya da unuttuğu insanların

tarihi olarak tanımlar. Bunu yaparken, insanları siyasetten bağımsız düşünenin zor olduğunu ve hele İngiltere insanı için bunun daha zor olduğunu belirtir. Sosyal tarih olmaksızın iktisadi ve siyasi tarihin anlaşılamayacağını savunur. Bu sözleri Osmanlı tarihi ve insanına uyarlamamız mümkündür. Nitekim XX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Charles Issawi, Roger Owen, Halil İnalcık, Donald Quataert, Nikolai Todorov gibi tarihçi ve sosyal bilimciler “Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihinin” farklı dönemlerine ve bölgelerine ışık tutmaya çalıştılar. Bu çalışmaların hiçbirisi “devlet”i konu dışında bırakmamıştır. Bu çalışmalarda birinci ve ikinci elden nicel ve nitel veriler kullanılarak Osmanlı toplumunun bürokrasiden başka diğer unsurları da incelenmiştir.

Osmanlı Devletinin Kısa Sosyal Tarih, merhum Karpas’ın vefatından kısa bir

süre önce arşivini düzenlediği sırada, ayırıp yayınevinin mutfağına gönderdiği, bir yönüyle yukarıda ismi verilen sosyal bilimcilerin takip ettiği metot ve verileri kullanmak suretiyle oluşturulmuş bir sosyal tarih çalışmasıdır. Osmanlı Devleti’nin devraldığı tarihsel miras ve coğrafya üzerine kurduğu özgün sosyo-politik, ekonomik, kültürel ve askerî yapılanmasının bilhassa XVI. yüzyılın sonundan itibaren yaşadığı dönüşümün sebepleri mukayeseli bir bakış açısıyla tahlil edilmektedir. Karpas, kendisine has üslubu ve metodolojisiyle Osmanlı siyasası ve toplumsal yapısı üzerindeki temel dinamiklerin paradoksal değişimini genel yönleriyle tahlil ederken çok ilginç ayrıntılara değinmek suretiyle hem bir bütün halinde Osmanlı tarihini incelemiş hem de birtakım ayrıntıları da ihmal etmediğini göstermiştir.

Kitap altı bölümden müteşekkil olup ilk iki bölümü Osmanlı toplumunun klasik dönemdeki altyapısı ve insan potansiyeline hasredilmiştir. Üçüncü bölüm klasik toplumsal yapılanmanın harici ve dâhili etkiler çerçevesindeki çözülüşünün ifadesidir. Dördüncü bölümden itibaren XIX. yüzyıl öncesi ve sonrasındaki modernleşme çabaları, toplumsal yapı, kentleşme, nüfus, göç ve iskân modelleri üzerinden devletin merkezindeki ve taşrasındaki sosyo-ekonomik değişim istatistiki verilerle analitik olarak incelenmiştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, bu metin son derece konsantre bir derlemedir. Güçlü bir akademik dille yazılmış ve sosyal bilim teorisyenlerine mahsus bir keyfiyette analiz ve çıkarımlar “formüle” edilerek ifade edilmiştir. Karpas, tarihsel olgulara ait iç içe geçmiş karmaşık ilişkiler yumağını adeta sabırla tek tek çözmüş ve Osmanlı tarihini yalınkat bir sebep-sonuç ilişkisi yerine çok katmanlı ifade ve anlatılara sahip bir yorumlama şeklinde okumuştur.

MUTFAKTA NELER OLUYOR?

Yayınevinde editoryal çalışmalarının yapıldığı ofislerdeki hava, her işin aynı anda yapılmaya çalışıldığı karışık bir mutfak gibidir. Pişenler, taşanlar, bozulanlar, umulandan iyi çıkanlardan oluşan karmaşık ama tatlı bir evren.

Seval Akbıyık

Timaş Yayın Koordinatörü

Dergiyi hazırlayan ekipten bir kitabın serüveni üzerine yazı talebi geldiğinde bu işi rafa kaldırdım o anda. Yıllardır yaptığımız işi anlatmam istenen, nasılsa bir ara yazdım. Fakat sonbahardı. Yaz biterken yayın piyasasında hararet artıyordu yine. Sezona hazırlanacak kitaplarla ilgili bitmeyen bir telaş. Programda olduğu halde bir türlü teslim alınamayan metinler. Teslim alınsa da umulandan fazla mesai gerektiren işler. Yetişmeyen veya bir türlü netleşmeyen kapaklar derken... “Bugün yazı için son gün,” uyarısı geldi!

Hay Allah’ım! Ortalık bu kadar karışıkken mi? İşte o anda mutfak imgesi geldi birden zihnime. Hakikaten de yayınevinde editoryal çalışmalarının yapıldığı ofislerdeki hava, her işin aynı anda yapılmaya çalışıldığı karışık bir mutfak gibidir sanki. Pişenler, taşanlar, bozulanlar, umulandan iyi çıkanlardan oluşan karmaşık ama tatlı bir evren. İşin strateji belirleme ve yönetim ayağında olanlar tarafından her daim “İşi önden görerek planlayalım, yetişmeyecek kitapları baştan erteleyelim” uyarılarını duysalar da editör tayfasının kitapları

inatla programda tutmak konusundaki ısrarı nedendir acaba? Kasıtları kimedir? İnanın, bilmiyorum. En çok kendilerine deyip ayıp etmek de istemiyorum. Mesele su götürür. İflah olmaz bir iyimserlik deyip geçelim.

Projeden kitaba giden yol

Yazının konusu aslında mutfakta neler oluyor idi? Mutfakta işte böyle bir karmaşa içerisinden bir düzen inşa edilmeye çalışılıyor. Sorunun formele yakın cevabı şu:

Her yayınevinin belirli temalar üzerine kurulu kitaplıkları var. Editörler bu kitaplıkları besleyecek ve zenginleştirecek projelerin peşinde koşuyorlar. Bu, kimi zaman ajanslardan gelen kataloglardan, takip edilen mecralardan seçilen, söz konusu yayınevinin çizgisine uygun düşmesi muhtemel metinler üzerinden sürdürülen bir arayış oluyor. Çoğu zaman, mevcut yazarlarla geliştirilmeye çalışılan yeni başlıklar. Bazen de ortada bir yazar veya konu olmasa bile piyasadadan alınan sinyallerle sıfırdan şekillenen bir konu ve ona uygun bir yazar arayışı. Projeden kitaba giden yolun geçtiği ana hatlar bu üçüdür sanırım ama bu hatlardan çeşitlenmesi muhtemelen bir sürü başka yöntem de bir kitap fikrinin doğuşuna yol açabilir.

Diyelim ki fikir bulundu, yazar bulundu veya daha şanslısınız, kitap hazır bulundu! Mutfaktaydık ya hani, bunun

Fotoğraf Andrew Neel

mutfaktaki karşılığı malzemeler tezgâhın üzerinde demek.

Kitap hazır bulunduysa büyük ihtimalle yürütülmesi gereken bir hakların satın alınması ve çeviri süreci sizi bekliyordur. Yayınevinin olanakları ölçüsünde bir telif sözleşmesiyle kitabın çeviri haklarını alır ve çeviri sürecini başlatırsınız. O dilde ve alanda birlikte rahat çalıştığınız çevirmenleriniz varsa ne mutlu! Yoksa çevirmen bulup bir dil oturtmaktan başlayan bir süreci yürütmeniz gerekir. İyi bir çevirmen bulduysanız zevklidir. O sevdiğiniz kitap sizin dilinizde, sizin dokunuşlarınızla okura ulaşacaktır bu defa. Sahiden mutluluk vericidir. Çeviri sürerken bir yandan da o içeriği en iyi taşıyacağını düşündüğünüz kapağı bulmaya çalışırsınız. Kapak da içinize sindiyse değmeyin keyfinize. De... Sizin içinize sinmesi yetmez. Umalım ki yazar, ajans ve tabii ki yayınevinizdeki ekip de yaptırdığınız kapakların en azından birine ikna olsun. Hedef, ekibe “Bu kapakla bu kitap satar” dedirtmek. Tamamsa, herkese hayırlı olsun.

İyi bir kitap fikri buldunuz!

Şimdi dönelim metnin henüz ortada olmadığı durumlara. Bu defa tezgâhın üzerinde iyi bir kitap fikri ve belki bir yazar da vardır. Yazar da sizinle çalışmaya tamam dediyse metnin oluşma sürecine eşlik edeceğiniz bir dönem başlar. Kurgusal bir metin üzerinde çalışılıyorsa hikâyenin genel akışıyla ilgili değerlendirmelerden sonra biraz geriden geriden takip etmek gerekir bence yazarı. Varlığını hissettirerek ama fazlaca müdahil olmamaya gayret ederek. Aslında yazar size arka bahçesine girme yetkisi vermiştir,

küçük adımlarla eşlik etmek iyidir. Ama tabii iş bu kadar romantize edilmeye de gelmez; piyasanın taleplerini, okurun beklentilerini ve tabii ki yayıncının hedeflerini hesaba katmamak olmaz. Önerilerinizi sunarsınız. Mümkün olduğu kadar “yerinde ve yeterince” çizgisinde kalmaya gayret edersiniz.

“Yerinde ve yeterince” müdahaleyi çok zorlayan durumlardan bahsetmek gerekir mi bilmiyorum. Mutfağın tabirleriyle hamuru yeniden yoğurmak gibi bir şeydir o. Bu konuyu çok kurcalamamak en iyisi. Gücümüzü hamura saklayalım :) Benim daha çok kurgu dışı kitaplarda yaşadığım bir durumdur bu. Bazen metni daha çok sahiplenmenizle sonuç verir, bazen sakın bir insana bile ciddi ciddi çılglık attırır.

Ve peşinden gelen kapak tasarımı, redaksiyon, iç tasarım, son okuma, pazarlama planıyla ilgili işler... Süreç üç aşağı beş yukarı bu çizgide ilerler ama unutmamak gerekir ki her kitabın hikâyesi gibi serüveni de başka olabilir. İnsanlar gibi, çocuklar gibi. Anne babalar çocuklarından bahsederken beş parmağın beşi de bir olmaz diyorlar ya, bu da onun gibi bir şey işte. Hepsi diğerinden başka, ama hepsi de biraz çocuğunuz. Seversiniz. Herkes de sevsin istersiniz. Okula yollar gibi rafa gönderirsiniz.

Mutfaktaki hareket arkadan gelenler için devam eder.

Hayat gibi.

Sir W. M. Ramsay imzalı İsyân Günlerinde İstanbul isimli kitap, bir İngiliz arkeoloğun gözünden 31 Mart İsyanını anlatıyor. Pera'nın, Yıldız Sarayı'nın, Abdülhamit'in tahttan indirilişinin güçlü betimlemelerle anlatılması çalışmanın değerini arttırıyor

İngiliz arkeoloğun isyan günlükleri

Soner Sert

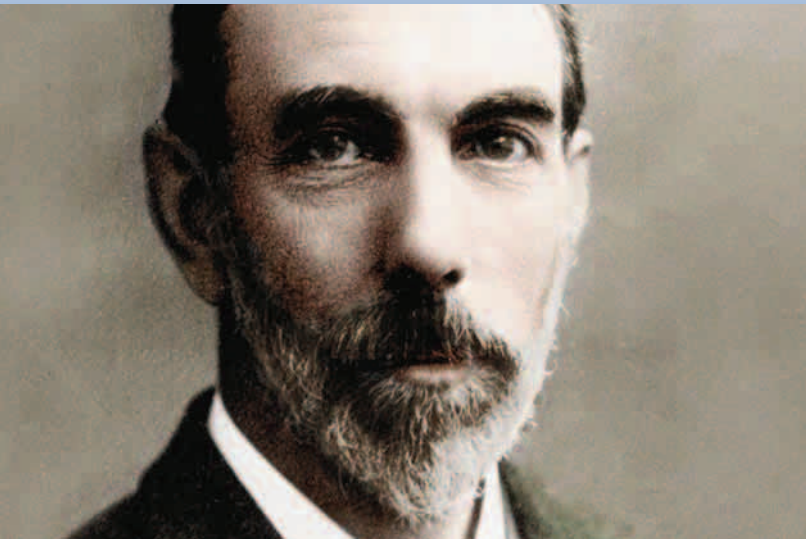
3 1 Mart İsyanı, modern Türkiye tarihinin en önemli kırılma noktalarından birini teşkil eder. 33 yıl iktidarda bulunan Sultan II. Abdülhamid tahttan indirilir. Bu isyanın bastırılmasıyla birlikte artık Osmanlı yönetiminde bir daha eski usullere geri dönmeyeceği ve İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin gücü ortaya konulmuş olur. Tam da o isyan günlerinde Anadolu'da arkeolojik araştırmalar yapmak için yola çıkan arkeolog Sir W.M. Ramsay, eşi ve kızıyla birlikte bir anda kendilerini imparatorluğun başkentinde tehlikeli bir iktidar oyununun ortasında buluverir.

Eseri kaleme alan Sir William Mitchell Ramsay, 1851 yılında İskoçya'nın Glasgow kentinde dünyaya gelir. Aldığı eğitimin üzerine, 1879 yılında Oxford'daki Exeter College tarafından verilen bir seyahat ve araştırma bursunu kazanan Ramsay, 1880 yılı içerisinde İzmir'e gelir. Anadolu seyahatlerine çıkan ve Roma arkeolojisi üzerine araştırma yapan Ramsay, 1914 yılına kadar -aralıklarla- Osmanlı Devleti sınırları içerisinde kalır. 1885 yılında Klasik Sanat ve Arkeoloji çalışmalarında gösterdiği faaliyetler hasebiyle Oxford

Üniversitesi'nden profesörlük alan Ramsay, New York, Bordeaux, Cambridge, Edinburg gibi üniversitelerden de fahri doktora unvanı almıştır. 1893 yılında Papa XIII. Leo Altın Madalyası'na, 1906 yılında da Kraliyet Coğrafya Cemiyeti'nin Viktorya Madalyası'na layık görülen Ramsay, Konya çevresinde arkeolojik araştırma yapmak üzere ailesiyle birlikte yola çıktığı sırada meydana gelen 31 Mart Vakası'na tanık olmak, şehirde yaşananları gözlemleyip fotoğraf çekmek amacıyla İstanbul'a gelir. *İsyân Günlerinde İstanbul* kitabı, Ramsay'ın bu yolculuk sırasında ve İstanbul'da görüp, tanık olduklarını kaleme aldığı günlüklerinden oluşmaktadır.

'Gördüklerini ülkesine anlatmak isteyen bir misyoner'

Henüz kitabın başında Ramsay okura bir not sunar: "Okuyacağınız günce, Anadolu'nun iç bölgelerine gitmek üzere yola çıkan fakat bir saldırı sebebiyle başkentte ve ülkede kesin bir otorite sağlanana dek Nisan ayında

İsyan Günlerinde İstanbul

Sir W. M. Ramsay

Çevirmen: Gökçenur Şehirli
Kürcüoğlu

Timaş Yayınları, 232 sayfa

17 gün boyunca İstanbul'dan çıkamayan üç gezginin deneyimlerinin günü güne tutulmuş sade bir kayıdır." Ramsay, Berlin'den İstanbul'a hareket eden -karısı ve çocuğuyla birlikte- bir trene biner. Yol boyu, insanlarla karşılaşır ve onlarla Osmanlı Devleti'ne, Jön Türklere, 31 Mart Vakası'na dair sohbet eder. Ailesiyle birlikte İstanbul'a geldiğinde ise özellikle karısının vasıtasıyla Osmanlı vatandaşı olan kadınların görüşlerini öğrenme şansı bulur. Öğrendiği bilgileri, kendi yorumlarıyla günü gününe not eden Ramsay, "hasta imparatorluk" üzerinden Alman ve İngiliz hâkimiyetini tartışır. Ona göre, Osmanlı Devleti yöneticileri/askerleri bu iki gücün etkisi altındadır. Hareket Ordusu, Almanya tarafından finanse edilmiştir! Bu ordunun fikir babası da Alman General Goltz'dur! Ramsay, çalışması boyunca bu tip siyasal yorumlarda/komple teorilerinde bulunur. Öyle ki, kitabın başından sonuna değin, İngilizler için yazıldığı su götürmez. "Farklı bir konuda da olsa her İngiliz vatandaşı için daha büyük önem teşkil eden bir soru daha var. Eski Sultan'ın her hareketini destekleyip savunmak Türkiye'deki Alman politikasıydı. Zira Sultan, İngiltere'nin azılı, fanatik ve insafsız baş düşmanıydı." Ramsay, gördüklerini kayıt altına almak, daha da ötesi karşılaştıklarını, gördüklerini ülkesine anlatmak isteyen bir misyoner gibidir.

Çalışmanın kıymeti ise o dönemin, tüm detaylarıyla anlatılmasında yatar. Pera'nın,

Yıldız Sarayı'nın, Abdülhamit'in tahttan indirilişinin güçlü betimlemelerle anlatılması çalışmanın değerini arttırıyor. Kitabı, bir tarih araştırması, 31 Mart Vakası'nın sosyolojik ya da siyasal boyutu ya da Osmanlı Devleti'ne dair dönemsel bir değerlendirme olarak da değil de, yüz küsur sene öncesinde gerçekleşen bir tarihsel olayın perspektifinde gözlem yaparak günlük tutan bir arkeoloğun notları olarak okumakta fayda var. Örneğin yazar, ayaklanmanın bastırılması sonrası, 26 Nisan Pazartesi günü kaleme aldığı bölümde, "Her yerde hala muhafızlar olsa da tüm dünya şen şakrak ve ıslıl ıslıl görünüyordu. İstanbul'u hiç bu kadar neşeli görmemiştik... Bugün herkesin keyfi yerindeydi ve insanlar çatışmanın büyük bir kısmının yaşandığı yerleri görmeye gidiyordu. Yaşanan can kaybı az gibiydi."

Bir seyyah edasıyla davranıp, karşılaştığı ortamı geniş fotoğrafları betimleyerek, tüm ayrıntılarıyla sunmaya gayret eden Ramsay, tanıkların anlatımlarına da sık sık yer veriyor. Onları yorumluyor ve bu tarihsel meseleyi, öznel bir bakış açısıyla yorumluyor.

KORKU, SABIRSIZLIK, KEDER HASTA EDER!

Hastalıkların Duygusal Sebepleri
Eray Hacıosmanoğlu, Zeynep
Dizmen, Timaş Yayınları, 2019
352 sayfa

Zeynep Dizmen ve Eray Hacıosmanoğlu fiziksel sebeplerle geliştiğini düşündüğümüz bazı hastalıklar ile duygusal sebepler arasındaki bağı ortaya koyan bir çalışma ile "her şey için geç olmadan" - yapabileceklerimizin peşine düşüyorlar. Ruh-beden-zihin üçgenin olağanüstü etkileşiminin izini sürerek sevgisizliğin, değersizlik hissetmenin bizi nasıl içten içe hasta ettiğini, tam tersine sevginin, iyi hissetmenin ve inancın mucizevi iyileştirici gücünü bilimden beslenen bir bakış açısıyla ortaya koyuyorlar. Kitaptan öğreniyoruz ki hücre sistemi tüm bilgileri ve anılarımızı kaydediyor. O nedenle yaşadığımız travmalar zihin, beden, ruh bütünlüğünde kendine yer edinirken somut gösterge olan bedende rahatsızlıklara neden oluyor. Hangi duygunun hangi rahatsızlığı tetiklediği anlatılırken çözüm yolları da öneriliyor. *Hastalıkların Duygusal Sebepleri: Her Şey İçin Geç Olmadan* hemen bugünden itibaren başlayabileceğiniz ümide ve iyileşmeye dair yolculuğunuz için bir rehber kitap.

DUYGULARIN VE ZİHNİN GİZEMLİ ÖYKÜSÜ

Beynimizin Parmak İzleri, Lisa Feldman Barrett, Çeviri: Yasin Konyalı, Timaş Yayınları, 2018, 560 sayfa

Beynimizin duyguları nasıl kurguladığına dair bütün bildiklerimizi yerle bir eden devrim niteliğinde yepyeni bir keşif! Duygular neden kendiliğinden oluyormuş gibi hissettirir? Mantık hep söylenegeldiği gibi duyguları gerçekten de kontrol eder mi? Duygular hastalıkları nasıl etkiler? Çocuklarımızı duygusal açıdan nasıl daha zeki hale getirebilirsiniz? *Beynimizin Parmak İzleri* tüm bu sorulara ve daha fazlasına cevap vererek bu konuda yapılan en son araştırmaları; zihni, beyni ve duyguyu konu edinen bu yeni bilimin merak uyandıran pratik uygulamalarını gözler önüne seriyor.

DİJİTAL ZAMANLARDA ÇOCUK YETİŞTİRMEK

Dijital Dünyada E-beveyn olmak,
Salih Uyan, Timaş Yayınları, 2019,
240 sayfa

Teknoloji hızla ilerlerken panik yapmayın. Siz zaten çocuklarınızı nasıl koruyacağınızı biliyorsunuz. Bu içgüdüsel bir davranış sizin için. Çocuğunuz yeni yürümeye başladığında kendisine ve etrafa zarar vermesin diye çözümler ürettiniz. Muhtemelen mutfak dolaplarına çocuğun açamaya-çağı kilitler taktınız. Çocuğunuz ilk kez bisiklete binerken düşmesin diye yanında durup onu tuttunuz. Caddeden karşıya geçerken elini bırakmadınız.

Hava karardığında hâlâ eve gelmemişse cama çıkıp beklediniz. O halde teknolojik cihazların kullanımıyla ilgili de bir şeyler yapabilirsiniz. Yapmamız gereken tek şey, zaten yıllardır normal hayatta yürüttüğümüz ebeveynlik görevimizi, dijital ortama transfer etmek. "Ben teknolojiden anlamıyorum" deyince sorumluluktan değil suçluluk duygusundan kurtuluyoruz sadece. Biraz gayretle herkes çocuğunun dijital dünyadaki ayak izlerini takip edecek kadar temel bilgiye sahip olabilir. Eğitimci Salih Uyan, doğduğundan beri kendini bu âlemde bulan çocuklarımıza nasıl rehberlik edebileceğimiz üzerine birlikte kafa yormaya davet ediyor, çözüm yolları gösteriyor.

BÜTÜN CEPHELERİYLE I. VE II. DÜNYA SAVAŞI

Kısa I. Dünya Savaşı, İlkin Başar Özel, Timaş Yayınları, 2018, 448 sayfa, *Kısa II. Dünya Savaşı*, İlkin Başar Özel, Timaş Yayınları, 2019, 624 sayfa

1914-1918 yılları arasında yaşanan Birinci Dünya Savaşı ve dünya tarihinin bilançosu en ağır savaşı kabul edilen İkinci Dünya Savaşı ile ilgili kitap, makale, film ve belgesellerin sayısı inanılmaz boyuttadır. Savaşın üzerinden yıllar geçtikte yeni belgeler, raporlar ve hatıratlar ortaya çıkmakta, bu da tarihçiler için savaşı ve yaşananları daha derinlemesine inceleme fırsatı sunmaktadır. Tarihçi İlkin Başar Özel, bütün bu yeni bulgular eşliğinde farklı bir anlatım tekniği ile bize dünya savaşlarını anlatıyor. Sadece bir kronolojik akış vermenin ötesine geçerek her cepheyi ayrı ayrı ele alıyor. I ve II. Dünya Savaşları ile ilgili bütün önemli başlıklarI a'de z'ye okuru sıkmadan, senarize edilerek sunuluyor.

SEÇTİKLERİ

TARİH İÇERİSİNDE CİHAD DÜŞÜNCESİ

Cihad ve İsyan, Ergün Yıldırım, Timaş Yayınları, 2019, 376 sayfa

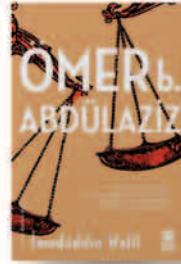
Bugün cihad denince aklımıza ilk olarak IŞİD ve El-Kaide gibi örgütler geliyor. Cihad düşüncesini ilk olarak otomatik tüfeklerle ve canlı bombalarla eşleştiriyoruz. Ancak cihad, bugün televizyonlarda izlediğimiz halinden çok daha farklı ve kapsayıcı bir düşünce. Aslında cihad fikri, İslamiyet'in temel yapıtaşlarından biri. Ergün Yıldırım da cihadı, bugünkü kargaşanın dışına çıkararak önce düşünsel, sonra tarihsel, sonra da toplumsal açılardan ele alıyor. Tarih içerisinde cihad düşüncesinin gelişiminde iz sürerken, bugün sıklıkla birbiri yerine kullanılan Haricilik, Selefilik ve Vehhabilik kavramlarını da ustaca işliyor ve cihad hareketlerini anlamak isteyen okuyucular için hem tarihi hem düşünsel bir perspektif sunuyor.

MERHAMET DOLU BİR ROMAN

*Özgür Topraklar, Neel Mukherjee
Çeviri: İrem Uzunhasanoğlu
Timaş Yayınları, 2019, 352 sayfa*

İnsan, mevcut yaşamını daha iyi şartlar için değiştirmeye çalıştığında ne olur? İçine doğduğumuz olasılıkları değiştirmek mümkün müdür? Bu çarpıcı romanda, ödüllü yazar Neel Mukherjee, yüzyılın merkezine yerleşen kavramları işliyor: Göç ve iltica. Çok farklı durumlardaki beş karakter üzerinden, -Mumbai'deki bir aşçıdan, sokaktaki dilenciye ve dans eden ayısına, şehirdeki yeni bir yaşam için köyündeki zorlu hayatından kaçan kızıdan, trajik bir şekilde hayatını kaybeden inşaat işçisine- daha fazlasını istemenin, yeni bir hayata göç etme arzusunun temellerine iniyor. Hindistan'da geçen ve bu dünyanın gerçekliğiyle diğerinin gölgesi arasında hareket eden *Özgür Topraklar*, birbirine bağlanan hikâyelerle yükselen incelikli bir yapı. Cüretkâr, şiddetli, ama bir o kadar da merhamet dolu bu roman, insanın hayatta kalma ve hayatına hâkim olma dürtülerinin etkileyici bir keşfini sunuyor.

BEŞİNCİ RÂŞİD HALİFE: ABDÜLAZİZ

Ömer b. Abdülâziz, İmamüddin Halil, Çeviren: Mustafa Solmaz, Timaş, Yayınları, 2019, 256 sayfa

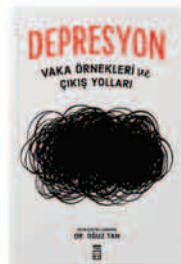
Tarih araştırmacısı İmadüddin Halil, İslam tarihinin en parlak yıldızlarından olan, ilk dört halifeyi örnek alan

davranışlarıyla Hulefâ-yi Râşid'in beşincisi sayılan Ömer b. Abdülaziz'in hayatını ve yönetim anlayışını bu eseriyle çağımıza taşıyor. Ve bu büyük halifenin şahsında cisimleşen hak ve adalet kavramlarını bizlere yeniden hatırlatıyor. Büyük dedesi Ömer b. Hattab'ın izinden giden, adaleti devletin her kademesinde kaim kılan, kendi hayatında geçirdiği büyük dönüşümle her an zühd ve takva üzere yaşayan, her döneme ışık olacak bir devlet adamı profiliyle temayüz eden Ömer b. Abdülaziz'in yönetim anlayışı ve uygulamaları bugüne çok şey söylüyor. İki yıl, beş ay gibi kısa süre hilafette kalan Ömer b. Abdülaziz hakkındaki bu kitap, büyük bir devlet adamının ayaklarıyla yere basa basa bu dünyadan geçtiğini ama kalplerden silinmediğini unutkan zihinlerimize hatırlatıyor.

DEPRESYONLA BAŞ ETMENİN YOLLARI

Depresyon, Oğuz Tan, Timaş Yayınları, 2018, 288 sayfa

Depresyonun en temel belirtisi, hayattan eskisi kadar zevk almamaktır. Kişi eskiden hoşlandığı şeylerden artık hoşlanmaz olur. Sağlıklı bir insana; sabah doğan güneş, yağın yağmur, güzel bir film, komik bir fıkra mutluluk duygusu verirken, depresyondaki insan bu mutluluk duygusunu, yaşama sevincini pek hissedemez. Hayat ona boş ve anlamsız gelir. Çağımızın en yaygın rahatsızlıklarından biri olan depresyon, hemen hemen herkesin yakasına yapışır bir gün... Depresyondan kurtuluşa profesyonel tedavinin yanı sıra kişinin düşünce sisteminin değiştirilmesi de son derece önemlidir. Psikiyatri Uzmanı Dr. Oğuz Tan, gerçek vaka örneklerinden yola çıkarak yazdığı bu kitapta, hem depresyonu kuşatıcı bir biçimde anlatıyor hem de onunla mücadele etmenin yollarını gösteriyor.

Tarih, bilim özelliğinin yanında yazarlar ve sanatçılar için aynı zamanda kurgusal bir malzeme olabilmektedir. Gerçek ile kurgunun ortasında gidip gelen tarihi romanların zaman zaman tartışmalara konu olmalarının nedeninin böyle bir sarkaç olduğunu söyleyebiliriz. Ne kadar tarihi ya da ne kadar roman?

Aydın Hız, *Hayal Denizi* romanında, İslam düşünce ve tasavvuf tarihinin en önemli isimlerinden İbn Arabi'yi anlatırken romanın tarihi boyutuyla birlikte tasavvufi özelliğiyle başka bir kapı daha aralamaktadır okura. *Hayal Denizi* ikili bir kurguya sahip bir roman. Bilindik tarihi romanlardan epeyce farklı. Tarih ile tasavvufun harmanlanmasından oluşan bir dönem romanı daha çok. Dolayısıyla kendine mahsus bir alan oluşturduğu söylenebilir. Tarihi romanlarda daha siyasi konular ön plandayken, *Hayal Denizi*'nde, İbn Arabi'nin yaşadığı dönemin çok boyutlu ele alındığı görülmektedir. Sosyal me-

seleler, ekonomik faaliyetler, kültürel öğelerle örülmüş, okuru bütünüyle o döneme taşıyan bir atmosfere sahip. Onun kahramanlarını takip ederken bugünkü bir sokaktan değil, yaşadığı dönemdeki bir sokaktan geçtiğini görsel ve işitsel betimlemelerle hissedersiniz.

"İbn Arabi'nin İzinde" alt başlığıyla yayınlanan roman, doktorasını İngiltere'de yapmış bir akademisyenin hayatıyla açılıyor. Eşini kaybetmiş, annesinin yokluğunu ruhunun derinliklerinde hisseden küçük çocuğunun sorunlarıyla boğuşan babayı, Dr. Hatem Yılmaz'ı bir anda kendini Gaziantep'te tarihi eser kaçakçılarının elindeki tarihi haritayı incelerken buluyoruz. Terör örgütleri tarafından kaçırılan tarihçi Hatem Yılmaz'ın gözüyle, Orta Çağ'ın en büyük coğrafyacılarından El-İdrisi'nin çizdiği tarihi haritanın peşinden, Endülüs'te Ceziretü'l-Hadra Limanı'nda, İbn Arabi'nin hayatına geçiyoruz bir anda. Roman o noktadan sonra iki ayrı hikâye üzerinden ilerliyor. Bir taraftan İbn Arabi'ni hayatını takip ederken, diğer taraftan terör örgütü tarafından kaçırılan tarihçinin hayatını

İbn Arabi'nin izinde bir roman: **Hayal Denizi**

Cenk Ünlü

okuyoruz. Son bölümde iki hikâye birleşerek ortak bir noktada düğümleniyor. Dönemin şartları bakımından İbn Arabî'nin kim olduğunu daha iyi görmemize imkân sağlayan bir kurgu ortaya çıkıyor böylece.

İbn Arabî, Endülüslü bir bilge aslında. *Hayal Denizi* romanında, doğup büyüdüğü topraklar, ailesinin yaşamı, aldığı eğitim, Endülüs'ün siyasi ve kültürel hayatı hakkında bilgileri de, romanın nahif dili aracılığıyla aktarılmakta. İbn Rüşd'le görüşmesi, babasının vefatı ve Endülüs'te Müslümanların yaşadığı sosyal değişim arka fonda anlatılırken önce bir rüya ve rüyasındaki harita-ya Hızır'ın yaptığı tabirin ardından doğuya yolculuğu başlıyor İbn Arabî'nin. Fas, İskenderiye, Fustat, Kudüs, Mekke, Medine, Kufe, Bağdat, Musul üzerinden Anadolu'ya geliyor. İslam dünyası bölünmüş, birlik olmaktan çok uzak. Ve Haçlı seferlerinin yakıp yıktığı şehirler, ölümün ve vebanın hüküm sürdüğü topraklar, büyük bir medeniyetin ardından kendine güvenini kaybetmiş İslam dünyasının yaşadığı dram bütünüyle anlatılıyor kurguda. İbn Arabî'nin yaşanan bu

sıkıntılar ve daralma karşısında yeni bir dirilmenin gerektiğini fark eden bir bilge olduğunu bu şartlar altında daha iyi anlıyoruz.

Hayal Denizi romanında sadece İbn Arabî'nin hayatını değil, temel düşüncelerini de öğreniyoruz. İbn Arabî'nin salt bir mutasavvıf olmadığını, içinde yaşadığı şartlara bir cevap üretmek gerektiğini fark etmiş bir düşünür olduğunu söyleyebiliriz. Dirilişin ve yeniden uyanışın imkânlarını tasavvufi yaklaşımla kurmaya çalıştığı varlık metafiziği üzerine inşa ediyor aslında. Hakkında onca olumlu ve olumsuz fetva verilmiş bir şahsın düşünce dünyası hakkında da romanın, sahipsiz bir dil kurduğunu söyleyebiliriz.

Hayal Denizi romanı, İbn Arabî'nin düşünce sistematiğini ana hatlarıyla işlerken, oldukça sade ve anlaşılır bir dil kurmayı başarıyor. Zaman zaman şiirsel ve içli bir anlatım, tasavvuftaki manevi tecrübenin dile getirilmesinde romana bir derinlik katmış. Dolayısıyla kurgusu ve dili bakımdan rahat okunabilir bir özelliğe sahip bir eser çıkmış ortaya.

İlk romanı *Aşk Kapını Ben Geldim* de Hallac-ı Mansur'un meşakkatli ve hüzünlü hikâyesini anlatan Aydın Hız, bu kez İbn Arabî ile devam ediyor hikmetli yolculuğuna.

Hayal Denizi
Aydın Hız

Timaş Yayınları, 2018
304 sayfa

Türklerin Savaş Sanatı, özellikle Türk tarihinin en çalkantılı dönemlerinden biri olan 11. ve 14. yüzyıllar arasındaki Türk devlet ve topluluklarının sık sık girişmek zorunda oldukları savaşlarda kullandıkları savaş taktiklerini ve farklı stratejileri ayrıntılı bir şekilde, görsellerle anlatıyor.

TÜRKLERE ZAFER KAZANDIRAN SAVAŞ TAKTİKLERİ

Caner Tosun

Ahmet N. Özdal, *Türklerin Savaş Sanatı* isimli kitabında, göçebe ve yerleşik savaş usullerinin bazen karşılaştığı bazen de iç içe geçtiği bir zaman dilimini ele alıyor. Bu süreç, süvarilerin ortalığı kasıp kavurduğu ama aynı zamanda piyadenin de yeniden yükselme temayülünde olduğu dönemdir. Savaşı, düşmanını taktiklerle alt etme ya da sadece mertçe dövüşme şeklinde algılayan farklı düşünüş biçimleri de birbirleriyle bu devirlerde çarpışmıştı. Savaş alanlarında süvarilerin oluşturduğu toz bulutuna, neftin yanmasıyla ortaya çıkan siyah dumanlar da karışmaya başlamıştı. Teknik alandaki yenilikler ve karşılaşılan farklı düşmanlar çoğu kez silahlarda, zırhlarda, stratejilerde veya askeri örgütlenmelerdeki farklılaşmalara sebep teşkil ediyordu.

Ahmet N. Özdal, kitabında dört asır boyunca Yakındoğu'yu kasıp kavuran savaşları, orduları, silah teknolojilerini ve stratejileri ayrıntılı bir biçimde ele alıp akıcı bir üslupla okuyucuya sunarak Türk askerî tarihi literatürüne önemli bir katkı sağlıyor. Bu yazıda kitaptan Türklerin savaş taktikleri, savaş hazırlıkları ve diğer güçlerin savaş algısı gibi konuları içeren 10 farklı bilgi derledik.

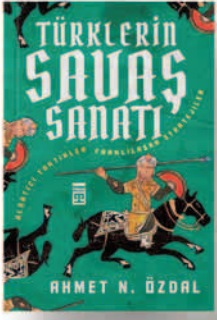
1-Bir Savaşçının Donanımı

Hafif donanımlı ve zırhsız bir okçu süvarinin giyimi; üstte kolları bilek üstlerine kadar uzun, büyük ihtimal pamuklu, dar ve yakasız bir gömlek olan mintan, mintanın üzerine eni çapraz kavuşan ve beline kemer takılan bir tür kısa kaftan (kısık kollu idi ve muhtemelen keçeden mamuldu); altta üst kısmı ata binmeye elverişli biçimde bol olan, şalvara göre nispeten dar bir pantolon; ayaklarda deriden bir çizme veya keçe pabuç (çarık) ve başa takılan börk veya serpuştan ibarettir. (Sayfa 46-47)

2-Hükümdarlar ve Müneccimler

Şöyle ki bütün hükümdarların yanlarında müneccimler bulunmaktaydı ve bir seferin düzenlenip

Türklerin Savaş Sanatı

Ahmed N. Özdal

Timaş Yayınları, 238 Sayfa

düzenlenmemesi hususunda onlara da danışılırdı. Her kalenin kendine ait bir koruyucu tılsımı bulunuyordu, kaleyi ele geçirebilmenin neredeyse ön şartlarından biri bu tılsımı ele geçirip bozmaktı. Gazneli Sultan Mesud, Hindistan'daki Nağsi kalesini kuşatmıştı. Kuşatma esnasında yaşlı bir sihirbaz kadının savaşçılara büyü yapması yüzünden fethedemeden geri geçilmek zorunda kaldı. (Sayfa 56)

3-Türklerin Savaş ve Lojistiği

Bir hükümdarın veya komutanın en korktuğu şey savaşın veya kuşatmanın hesaplanandan uzun sürmesi ihtimaliydi. Bu, askeri bir sefer için ayrılan paranın suyunu çekmesi ya da ordunun kimseyi dinlemeksizin dağılması gibi hiç de istenmeyen sonuçlar doğurabilirdi. Kemaleddin Kamyar aslında Moğollar üzerine tertip edilen seferde düşmanın geri çekilmesi üzerine başında bulunduğu orduyla merkeze dönmedi. Bunun yerine gücünü biraz daha arttırarak Gürcü kalelerini fethetmeye girişti. Belki bu sayede sefer için harcanan masraflar, fetih sonrası elde edilecek ganimetle karşılanmış olacaktı. (Sayfa 65)

4-Türklerin Ordu Düzeni

Yarım ay şeklinde ilerleyen ordu içerisinde liderin yeri belli değildir. Bir sultan bazen gulamlarıyla birlikte merkezde, artçı birliklerin veya kanatlarından birinin başında bulunabilir yahut

çarpmayı ordugâhtan yönetebilir. Üzerindeki işlemleri daha ince işlemiş olan zırhlı hariç bir sultan, savaş sırasında kendini belli edecek elbiselerden uzak durur ve böylece savaşın getirdiği sıkışıklık anında düşmanlarının kendini tanımasını önler. (Sayfa 70)

5-Türklerde Kadın Savaşçılar

Türkler bu hususta da rakiplerine nazaran farklı konumda bulunabiliyorlardı. Mesela 1198 tarihinde Harizmşahlar ordusu ile Bağdat Hilafet ordusu arasında meydana gelen savaşta Hilafet ordusunu çevirme harekâtına maruz bırakan birlikler, bizzat Harizm birliklerinin başında olan Mayacık'ın hanımı tarafından idare ve sevk olunan süvari kadınlardan oluşuyordu. Savaşın seyrini değiştirip Halife'nin ordusunu hezimete uğratanlar kadın savaşçılardı. (Sayfa 71)

6-Türklerin At Yetiştiriciliği

Türkmenlerin at yetiştirmelerindeki ilk safhada; yetiştirilecek olan tay, attan ayrılır; küçük yaşta yem üzerine çocuk bindirilmeye başlanır; çevgan ve mızrak oyunlarında oynatılır, böylece top ve mızrak korkusu yok edilir; arpa yemeye alıştırılır; meydanlarda devamlı düz ve ters yönde koşturulur; sırasıyla duvardan atlama, su üzerinden atlama, yokuş-iniş koşullarına alıştırılır; sonra taşlık yerlerde koşmaya alıştırılır; zamanla yayılacak biçimde hem yalnızlığa hem de çarşıya çıkarılmak suretiyle kalabalığa alıştırılır; en son ürküttüğü hayvanı atın yanında bekleterek atın, üzerindeki fil, deve vb. korkusunu yenmesi sağlanır. (Sayfa 85)

7-Mancının Farklı Amaçlar İçin Kullanımı

Eğer kuşatma sırasında aşırma yolu ile duvarın arka tarafındaki düşmanlara zarar verilmesi isteniyorsa fırlatılan nesneler sadece mancınığı kullananların hayal güçleriyle sınırlıdır ve büyük çeşitlilik arz eder: Paketlenmiş pislikler, kesik kafalar, kutulara doldurulmuş yılan, akrep, çıyan vb. haşarat, ölü atlar hatta vebadan ölen insan cesetleri bile mancınıklarla fırlatılmıştı. Sonuncusu herhalde biyolojik savaşın ilkel bir uy-

gulamasıydı, kara ölüm (veba) salgını yüzünden içeridekilerin tüm dirençleri kırılmış olmalıydı. (Sayfa 89-90)

8-Selçuk Bey'in Öğütleri

Selçukoğulları, Maverâünnehir bölgesine indiklerinde ataları olan Selçuk Bey'in onlara verdiği öğütler siyasi ve askeri alanlarda onların ne tür bir yolu takip etmeleri gerektiği hususunda uyarıcı niteliktedir. Selçuk Bey'in tavsiyesi, yabancısı oldukları topraklarda halkın marjinalleşmesinden sakınmaları, iletişimden vazgeçmemeleri, her türlü dönüşüm ve değişime açık olmaları şeklindeydi. (Sayfa 101)

9-İki Dünyanın Mücadelesi

Türkler, diğer tüm düşmanlarıyla olan savaşlarında yaptıkları gibi karşı tarafı ok yağmuruna tutmak suretiyle savaşa başlıyorlardı. Düşmanın zayıfladığına dair bir alamet görmedikleri sürece onlarla aralarındaki mesafeyi koruyorlardı ve yakın çatışmaya girmekten sakınıyorlardı. Haçlılar, Türklerin savaştan geri çekilmelerine bir türlü anlam veremiyorlardı. Aslında Müslümanlar (ve Türkler) da ağır zırhlı bir Haçlı birliğinin doludizgin at koşturarak üzerlerine saldırmalarını, onların deliliklerine mi yoksa cesaretlerine mi yoracaklarını şaşırıyorlardı. (Sayfa 139)

10-Zaferin Taktiği

Yakınoğu ve Ortadoğu'nun strateji ustaları tarafından detaylı biçimde izah edilen, Ravendi'nin de bir kısmını özetlediği hususlara göz atarsak: Zafer, öncelikle kalplerde başlar. Kendi askerinin kalbini; düşmanın kini, zaferin hırsı ve ganimet sevdasıyla doldurmalıdır. Düşmanın kalbine ise iki açıdan nüfuz edilmedi; onun kinini azaltacak, niyetini gevşetecek barış teklifi ve onun korkusunu arttıracak her şey. Bir de bu iki hususla ilgili olarak, düşmanlara gönderilen elçilerin çok zeki ve anlayışlı olması. (Sayfa 155)

CASONOVA ASLINDA HIZLI VE BAŞARILI BİR CASUSTU!

Selim İzzeddin

İLKİN BAŞAR ÖZAL,
İSTİHBARATIN KISA TARİHİ
GÖLGE OYUNU İSİMLİ BU
YENİ KİTAPINDA TARİH
BOYUNCA KARANLIK
ALANDA GERÇEKLEŞTİREN
FAALİYETLERE IŞIK TUTUYOR.
MEZOPOTAMYA ŞEHİR
DEVLETLERİNDEN GÜNÜMÜZE
İSTİHBARAT NASIL DEĞİŞTİ,
GELİŞTİ ÖRNEKLERİYLE
ORTAYA KOYUYOR. ÜNLÜ
AJANLARIN HİKAYELERİNİ
DE KİTABIN SAYFALARI
ARASINDA OKUYORUZ

Fotoğraf Nathan Dumlao

İnsanoğlu, topluluk halinde yaşamaya başladığından beri hep ötekileri merak etmiş ve onlar hakkında bilgi sahibi olmaya gayret etmiştir. Bu nedenle istihbaratın ortaya çıkışını insanlığın var oluşuna kadar götürmek mümkündür. Tarihin her devrinde istihbarat ve istihbaratçılar toplumların vazgeçilmez bir parçası olagelmıştır. Her topluluk kendi varlığını korumak ve diğerlerine üstünlük kurmak amacıyla casuslar vasıtasıyla diğerleri hakkında bilgi sahibi olmaya ve onların kendileri hakkındaki teşebbüslerini engellemeye çalışmıştır. Bu durum da ortaya istihbaratın tarihine dair muazzam bir bilgi yumağı çıkarmıştır. İlkın Başar Özal, kaleme aldığı *İstihbaratın Kısa Tarihi Gölge Oyunu* isimli çalışmasıyla istihbarat tarihine ait bu bilgi yumağını adeta hallaç pamuğu gibi elden geçiriyor. Fırat'ın kıyısında bulunan bir tablette bir komutanın sınır boylarındaki köylerin düşman toprakları ile nasıl haberleştiklerini anlatan raporunun yer aldığını belirten yazar, Mezopotamya şehir devletlerinin birbirlerinin topraklarında görevlendirdikleri casusların faaliyetlerini detaylandırmakta. Asurluların kurduğu ticaret merkezlerinin ise aslında birer istihbarat merkezi gibi işlev gördüğünden bahsetmektedir. Günümüze kadar ulaşmayı başarmış en eski diplomatik yazışmalardan biri olan Amarna Yazışmalarının içeriğini değerlendiren yazar, en eski istihbarat örneklerinden birini gözler önüne sermektedir.

İlkın Başar Özal, kitabın ilerleyen sayfalarında üç semavi dinin ortaya çıkış dönemlerindeki toplumsal duruma değindikten sonra bu üç semavi dinin Peygamberlerinin inananlarını korumak ve düşmanlarına galebe çalabilmek için

İstihbaratın Kısa Tarihi Gölge Oyunu

İlkin Başar Özal

Timaş Yayınları, 2019, 320 sayfa

başvurdukları istihbarat yöntemlerini uzun uzadıya örneklendirerek anlatmakta. Bunun dışında eski çağlarda var olmuş ve büyük medeniyetler kurmuş milletlerin istihbarat çalışmalarına verdiği önem ve bu önemi gözler önüne seren örnekler yine yazarın bizlere sundukları arasında yer alıyor.

Yazar, Rönesansla birlikte modern diplomasinin de gelişmeye başladığını ve diplomatların asıl vazifelerinin bu oldukları bölgelerde devletleri adına istihbarat faaliyetlerinde bulunmak olduğunu ifade ediyor. Coğrafi Keşiflerle birlikte artan siyasi faaliyetlerin yanı sıra gün geçtikçe çoğalan ticari faaliyetler diplomatlarla birlikte tüccarları da istihbarat çalışmalarının önemli paydaşlarından biri haline getirdi. Artan ticari gücün aynı zamanda artan siyasi güç olduğunu hatırlatıyor bize yazar, Venedik'in bütün siyasi gücünün aslında ticari gücünden geldiğine dikkatimizi çekerek. Yazar, Amerikan kolonilerinin kendilerinden kat be kat güçlü olan devasa sömürge imparatorluğu Büyük Britanya'yı dize getirmelerinde de istihbaratın payının ne kadar büyük olduğunu örnekleriyle ortaya koyuyor.

İlkin Başar Özal, bir taraftan Korkunç İvan olarak bildiğimiz Rus hükümdarının kurduğu istihbarat teşkilatının Rus devletinin ayakta kalabilmesi için yaptığı faaliyetleri anlatırken bir

tarafından da 17. yüzyıl Fransız tarihinin önemli figürlerinden biri olan Kardinal Richeliu'nün kurduğu istihbarat teşkilatının Fransız devletinin ayakta kalmasına yaptığı katkılara değinmekte. Fransa ile İngiltere arasındaki ezeli rekabette bu teşkilata bağlı istihbaratçıların faaliyetlerinin etkileri de ayrıca ifade edilmektedir.

Özal'ın değindiği noktalardan biri de popüler kültürde hızlı bir çapkın olarak bilinen Casanova'nın aslında hızlı ve başarılı bir casus olduğudur. Yazar, tarihi verilere bakıldığında Casanova'nın çapkınlığı üzerine fazla bir şey söylemese de oldukça başarılı bir casus olduğu hakkında söylenebilecek çok fazla şey olduğunu ortaya koymaktadır. Amerikan İç Savaşı'nda oldukça önemli istihbarat operasyonlarına sahne olduğunu belirten Özal, Güneylilerin aşağı varlıklar olarak gördükleri için umursamadıkları zenci kölelerin Kuzeylilere ulaştırdıkları istihbaratlar nedeniyle savaşı kaybettiklerini fark ettiklerinde artık çok geç olduğunu ifade etmektedir. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında Fransa'yı sarsan Dreyfus Meselesi de yine yazarın değindiği noktalardan bir tanesidir.

İstihbarat faaliyetlerinin altın çağı

Yazar, "Şiddetin Yüzyılı" olarak ifade ettiği yirminci yüzyılda istihbarat faaliyetlerinin altın çağını yaşadığını dile getirmektedir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirilen casusluk ve istihbarat faaliyetlerinin büyük bir külliyat oluşturacağını ifade eden yazar önemli ve şaşırtıcı örnekleri ön plana çıkararak dönemi anlamamıza katkıda bulunuyor. Mata Hari ve Gertrude Bell'in hikayeleri de Özal'ın değindiği noktalar arasında bulunuyor.

Bu iki popüler ismin yanı sıra hem Birinci Dünya Savaşı'nda hem de İkinci Dünya Savaşı'nda casusluk yapan pek çok kadının hikâyesi de *Gölge Oyunu*'nun sayfaları arasında kendisine yer bulmuş. Ama asıl istihbarat mücadelesinin Soğuk Savaş sırasında yaşandığını belirten yazar bu süreçte Doğu ve Batı bloklarının mücadelelerini örnekleriyle gözler önüne seriyor. Özellikle, Sovyetler hesabına çalışan Amerikalı ve İngiliz istihbaratçılar ile Amerikalılar ve İngilizler hesabına çalışan Ruslar istihbaratçıların genellikle idam mangası önünde son bulan heyecan verici hikâyeleri kitaba renk katıyor. 1948'de kurulan İsrail'in etrafındaki Arap ülkeleri arasında ayakta durabilmesini ve onlardan bir adım önde olabilmelerini sağlayan şey de tabii ki bu devletin güçlü bir istihbarat ağına sahip olmasıdır. Ama İsrail'in bu gücü sadece kendisinden değil onunla el altından iş birliği yapmaktan çekinmeyen bazı Arap liderlerden de kaynaklanmaktadır. Bu iddiayı kanıtlayacak çok ilginç anekdotlar da kitabın satırları arasında yer alıyor.

Casusluk ve gizli operasyonların Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle bir anda durma noktasına gelmediğini belirten yazar, bu faaliyetlerin evrim geçirmesi neticesinde terörle mücadele, ekonomik ve kurumsal casusluk, siber savaşlar gibi yeni faaliyet alanları açıldığını ifade etmekte ve bunu örnekleriyle detaylandırmaktadır. Yeni ortaya atılan "gözetim toplumu" kavramı çerçevesinde, teknolojik gelişmeler kullanılarak toplumsal hayatın her alanının egemen yapılar tarafından gözetlenip kontrol edilmeye çalışıldığına dikkat çeken yazar, "Gözetleyenleri kim gözetleyecek?" sorusuyla metni sonlandırmaktadır.

Erdal Küçükyalçın, "Kılıcın Efendileri I: Samuray" kitabında Japonların savaşçı sınıfı samurayların tarihteki yerini anlatırken savaşın olmadığı dönemlerde bu ruhun nasıl "bilge bürokrat"lara dönüştüğünü ortaya koyuyor. Kitap samurayların düşünce dünyaları ve kültürel hayatlarına da yakından bakıyor .

Japon mucizesi mi? Samuraylar mı?

Zeynep Berktaş

smanlı Japon ilişkileri üzerine verdiği konferanslar ve yaptığı çalışmalarıyla bilinen Erdal Küçükyalçın *Kılıcın*

Efendileri adlı yeni bir seriyi okuyucusuyla buluşuyor. Bu serinin ilk kitabı Japon tarihini şekillendiren savaşçı sınıf samuraylar...

Asya'da sömürgeleştirilememiş nadir bağımsız uluslardan biri olan Japonların sanayileşme ve modernleşme çabalarını nasıl başarıya ulaştırabildiği hep merak edilen bir husustur. 1853 yılında Amiral Mathew Perry komutasındaki Amerikan filosu Tokyo açıklarında belirerek hükümeti dışa açılmaya zorladığında Japonya katı bir şekilde kastlelara ayrılmış, dünyadaki endüstriyel ve kültürel değişimlerden uzak, dış dünya ile ilişkisi Nagasaki yakınlarındaki Dejima adlı küçük bir adaya girişine izin verilen Hollandalı tüccar ve gemicilerden aldığı bilgilerle sınırlı bir devlettir. Ancak kısa süre içinde Japonların "Kara Gemiler" dediği Amerikan gemilerinin tetiklediği değişim hareketi kurulu düzenin bozulmasına yepyeni ve hızla modernleşen, hatta 1905 yılında, Rus-Japon Savaşı'nda koca Rus İmparatorluğu'nu dize getirerek Batılıların "Büyük Devletler" ligine

kabul edilen bir devlete dönüşecekti.

Bu bir "Japon mucizesi" miydi? Hayır. Hiçbir sonuç sebepsiz olmayacağı gibi hiçbir başarı da nedensiz değildir. Bu başarının altında yatan unsur samuraylardı. Meiji modernleşmesini yaratan da, "Müreffeh Ülke, Güçlü Ordu!" sloganıyla dünyanın dört bir yanına, ülkelerinin geri kaldığını gördükleri konularda her türlü bilgiyi edinmek üzere koşanlar da; Batılı olmanın, Büyük Devlet olmanın yalnızca modernliğin görünür, şekli gerekliliklerini yerine getirmekten ibaret olmadığını anlayarak tüm önemli felsefe, tarih ve bilimsel metinlerini kendi dillerine çevirenler de; sanayi kuruluşlarını kurup yönetenler de; eğitimde, sanatta, teknolojik alanlarda hangi yenilik varsa hepsini ülkelere getirmek için çaba gösterenler de samuraylardı. Bunu yaparken hep "Japon Ruh" dedikleri bir kavrama tutunuyorlardı.

Japon kimliğinin temelleri

Bu kavram; kimlik, dolayısıyla da tarih bilinci ile doğrudan ilişkili olup eksikliği nedeniyle diğer Asyalı toplumların sömürgeleştirilebilmelerini mümkün kılan anahtar bir kelimedir. Kara Gemiler Edo /Tokyo açıklarında görüldüğünde samuraylar, 17. yüzyılda "Japonya Çalışmaları", "Kadim Tarih Çalışmaları" veya "İmparatorluk Çalışmaları" adı altında başlattıkları kendi kaynaklarına dayalı tarih araştırmalarını "Ulusal Çalışmalar" başlığıyla çoktan taçlandırmışlar ve Japon kimliğinin temellerini atmışlardı. Sağlam bir bina ancak sağlam bir temel üzerine inşa edilebilir. Tarih yazımı bu temelin bizatihi kendisidir. Bu sayede

Altı çizili satırlar

-İnce detayları fark etmeyi beceremeyen, kimsenin göremediği güzellikleri ayırt etme yeteneği olmayan biri rakibinin henüz eyleme geçmemiş hamlelerini, eylem yön ve niyetini de ayırt edemeyeceğinden gerçek bir kılıç ustası, bir stratejist ve nihayet yetkin bir lider olamaz. Samurayın Yol'u yani Buşido budur.

-Yol, bir kavram olarak kendi içerisinde bir başlangıç noktasını, aradaki mesafeyi ve bir varış noktasını yani hedefi içerdiği gibi "hareket/eylem", "niyet", "amaç", "irade", "enerji", "zaman", "güç", "değişim/dönüşüm", "yön" gibi kavramları da içerir.

-Yolcunun Yol'u anladıkça onunla birleştiği, bütünleştiği ve giderek Yol'un kendisi haline geldiği anlatılır. Yani "Yol olmadan, yol alınmaz!"...

-Bir samuray için barış zamanı da savaşa giden sürecin bir parçası olmalıdır zira zafer tesadüflere bırakılmaz.

Batılı gelişmiş devletlerde gördükleri anayasa, hukukun üstünlüğü, laik devlet, bakanlar kurulu, sosyal düzen, eşit vatandaşlık gibi kurum ve kavramları kendi geçmişlerinden referanslar alarak adapte etmişler, yani Hobsbawm'un dediği gibi "geleneği icat" yöntemiyle kendilerine has bir düzeni yaratarak yerleştirmişlerdir.

Barış döneminde samuraylar

Savaşların olmadığı bir döneme gelindiğinde belinde iki kılıç taşıyan ve varlık sebepleri savaş olan samuraylar bu sebep ortadan kalktığında ne yapmalıydılar? Nasıl yaşamalı, düşünmeli, davranmalıydılar? Bu soruların cevapları Buşido / Samurayın Yolu düşüncesinin altyapısını oluşturmuştur. Buna göre Japonya'nın "bilge-bürokratları" olan samuraylar, okuma-yazma yeteneklerine ek olarak, savaş ve barış sanatları, yani askerî strateji, taktik ve teknik bilgileri yanında kültürel konularda, edebiyat, güzel sanatlar, çay töreni, ikebana, kaligrafi gibi alanlarda ufklarını genişletip bilgilerini derinleştirerek birer "bilge-savaşçı" olmalı ve halka liderlik etmeliydiler. Bilge-savaşçı olmanın yolu ise Konfüçyüs'ün koyduğu liderlik niteliklerini kazanmaktan geçiyordu: Empati, Ahlak, Adap, Bilgi ve Güven.

Küçükyalçın bu çalışmasında, öncelikle samuray sınıfının tarihi akış içerisindeki gelişim sürecini akabinde devlet mekanizmasının oluşumunu anlatıyor. Sonrasında ise Buşido düşüncesinin gelişimini ve onu besleyen kaynaklar olarak Taoizm, Konfüçyüscülük, Budizm ve Şintoizm dünya görüşlerinde "Yol" kavramının nasıl ele alındığını ve bu kavramın samurayların düşünce dünyaları ve kültürel hayatlarına yansıdığını inceliyor.

Kılıcın Efendileri I: Samuray

Erdal Küçükyalçın

Timaş Yayınları, 2019,
272 sayfa

Prof. Dr. Nevzat Tarhan *Aile Terapisi*'nde, Hz. Mevlânâ'nın asırlar aşan bilgeliğini modern psikolojiyle bağdaştırarak insanın anlam arayışında kendi iç hakikatini görmesini vurgularken bu kez merceğini aileye tutuyor. Aile içi ilişkilerde neyi nasıl yapabileceğimizi Hz. Mevlânâ'nın yaşamı ve Mesnevî hikâyeleri ışığında ele alıyor. Merkeze kadim bilgeliğin temsili mahiyetindeki olay ve anekdotları koyarak eşler arası dinamiklerin, ebeveynlerin çocuklarıyla iletişimlerinin nasıl gelişmesi gerektiğine değiniyor. Hikâyelerden çıkardığı ruha şifa önerilerle hem eşlere hem de ebeveynlere bir manevî gelişim haritası sunuyor. Kitap kırk altı hikâyeyi, aile bireylerinin psikolojik iletişimlerini üzerinden ele alıyor. Kitapta "Kendini Bilen Rabbini Bilir" başlığıyla yer verilen 34. hikâyeyi ve Tarhan'ın yaptığı yorumun bir kısmını alıntılıyoruz:

Saçı sakalı kır bir adam, iyi bir berberin önüne gider de, "Yiğidim, saçımdaki sakalımdaki akları ayır, yol. Bir yeni gelin aldım," der. Berber, adamın sakalını dipten tıraş ederek kılları önüne kor da der ki: "Benim bir işim çıktı. Sen ayırırver!" İşte bunun gibi bu sual, şu da cevabı, artık sen ayırırver.

Mesnevî'den söz

"Ey gafil! Sen nefis ehlin, toprak içinde kan yiyeceksin! Fakat gönle sahip olan kişi, zehir bile yese o zehir bal olur. Çünkü o, sıhhat bulmuş, perhizden kurtulmuştur. Fakat zavallı talip (kemale ermemiş salık), henüz hararet içindedir. Peygamber

buyurdu ki: 'Ey cüretli talip! Sakın hiçbir matlup ile mücadele etme!' Sende Nemrutluk var, ateşe atılma, atılacaksan önce İbrahim ol! Mademki sen ne yüzgeçsin, ne de denizci... Aklına uyup kendini denize atma! Yüzgeç ve denizci, denizden inci çıkarır, ziyanlardan bile bir hayli fayda elde eder. Kâmil, toprağı tutsa altın olur; nâkıs, altını ele alsa toz toprak kesilir. O gerçek er, Allah'a makbul olmuştur, bütün işlerde onun eli Allah elidir. Nâkıs kimsenin eli ise Şeytan'ının, ifritin elidir. Çünkü Şeytan'ının teklif ve hile tuzağına tutulmuştur. Kâmile göre bilgisizlik bile bilgi olur, nâkısın bildiği bilgi ise bilgisizlik kesilir. Ey yayan olduğu halde süvari ile yarışa girişen! Sen bu müsabakada kazanmayacak, onu geçmeyeceksin, iyisi mi, dur!"

Kendini bilen Rabbini bilir!

İnsanın ne istediğini bilmesi, o kişinin kendisini tanımasıyla yakından alakalıdır. Modern psikolojinin yeni yeni fark etmeye başladığı ve farkındalık olarak üzerinde durduğu konu: "öz bilinç, kendini tanıma". Bir harita düşünün. Bir yere gitmek istiyorsunuz, işaretleyebilmemiz için önce gideceğiniz yerin nerede olduğunu bilmeniz gerekir. Nerede olduğunu bilerseniz en uygun, en kısa yolu oluşturabilirsiniz, aksi olursa yolunuzu şaşırırsınız. Hayat da, aynı şekildedir. Bir insanın hayatta amacı, ego ideali olacak. Bir kimsenin amacının olabilmesi için o amacına uygun kendi güçlü, zayıf yönlerini tanıması lazım.

KENDİNİ BİLEN RABBİNİ BİLİR!

PSİKIYATRİST PROF. DR. NEVZAT TARHAN,
AİLE TERAPİSİ KİTABINDA, HZ.
MEVLANA'NIN MESNEVİ'SİNDE
GEÇEN HİKAYELERDEN ÇIKARDIĞI
RUHA ŞİFA ÖNERİLERLE HEM
EŞLERE HEM DE EBEVEYNLERE
BİR MANEVİ GELİŞİM HARİTASI
SUNUYOR.

Ego ideali

Kişinin, kendisinde görmek istediği, amaç edindiği ideal benlik; kişi tarafından bilinçli olarak arzulanan benlik ideali görüntüsü anlamına gelir. Bu tanım, bir insanın kendisini tanımasının altına girer. Hz. Mevlânâ bu hikâye ile insanın bu dünyada ego idealini bulması gerektiğini gösteriyor. Bu sebeple; "Dünyayı iyi bilen aldanmaz, ahireti iyi bilen aldatmaz. Kendini iyi bilen aldatılmaz."

İnsan zayıf ve güçlü yönlerini bilirse, karar verirken, herhangi bir adım atarken doğru kararlar, sağlıklı adımlar atmasına sebep olur. Nerede ne kadar hızlanacak? Nerede ne kadar yavaşlayacak? Arabasının kapasitesine, gücüne göre hareket eder. Ve hedefine bu şekilde varır. Kendimizi bir gemi gibi düşünürsek eğer kendi kapasitemizi biliyorsak doğru pozisyona döner, rüzgârı arkamıza alırız. Yelkenli bir gemiyi götüren rüzgâr değildir, rüzgâra karşı yelkenlerin aldığı pozisyonudur. Kaptanın rüzgâra karşı pozisyon aldığı hedefe gemiyi yöneltmesi vardır.

Kişinin hayattaki rüzgârları arkasına alabilmesi için kendisini tanıması önemlidir. Burada kendini tanımayan birisi berbere gidiyor. Tek tek saçındaki, sakalındaki beyazlarının ayırt edilmesini istiyor, yeni gelin almış. Beyaz sakalım yok deyip, sahte gençlik rolü oynayacak. Şimdi olsa boyatırdı herhalde. Berber, adamın kendisi ile yüzleşmesini sağlıyor. Yaptığın iş akıl karı değil, gerçekçi değil. Hoşuna gidenleri görmek isteyerek değil gerçekleri

görerek ve yüzleşerek bu dünyada başarılı olursun, uyarısını veriyor.

80 yaşındaki biri torunu yaşındaki bir kızla evlenmek istiyor. Herkes ona itiraz ediyor. Kimseyi dinlemiyor. Aradan biri, sen evlenirsin Ahmet müsaade etmez, diyor. "Kimmiş o Ahmet," diyor. Adam da, "Karaca Ahmet!" diyor. Adama yaşına göre davran dersini veriyor. Saçma sapan talepler kişiyi komik duruma da düşürüyor. Burada berber de, sakalını, saçını sen ayırır, diyerek adama ciddi bir hayat dersi vermiş oluyor. Önce aynaya bak, sonra istediklerini ölç, tart demeye getiriyor. Burada saç ve sakaldan kasıt, hayattaki doğru davranışlarını ayırt etmektir. Saç ve sakal semboldür. Bir insanın berberle olan ilişkisi gibi diğer insanlarla olan ilişkilerine de atıfta bulunuyor. Karı koca ilişkilerinde sahteciliğin, abartmanın, bilgi saklamanın yanlış olduğu dersini veriyor. Bunları göz ardı etmezsen, hayat seni geri teper.

Yine bu zamanın genel olarak sıkıntılı olan meselesi, kimin ne istediğini bilmemesi mevzuudur. Eşler birbirlerinden yapılamayacak bir istekte bulunurlarsa bu istek iki tarafı da zora sokar. Özellikle bu çağ, lüks medeniyet fantezilerinin hızlı yaşantının yaşandığı bir zaman. Bakıyorsunuz insanlar her sene gardırop yeniliyorlar, 6 ayda bir arabasını değiştiriyorlar. İsrafa kaçmış ilişkiler yoğun yaşanıyor. Böyle bir ilişki esnasında bakıyorsunuz en muhafazakâr diye bilinen bir insan kapitalist ahlakın gereğini yapıyor. Birçok

Fotoğraf Sandy Millar

Hz. Mevlana ile Aile Terapisi

Prof. Dr. Nevzat Tarhan

320 sayfa,
Timaş Yayınları, 2019

aile geçim sıkıntısı çekiyor, diyen ailelere baktığınız zaman, evdeki gardıroplarında kaç aileyi giydirebilecek eşyaya sahip. Ama yine de modası geçti, başkası ne der, diye eşyaları değiştirmeye devam ediyor. Böyle bir durumda evi onlar yönetmiyor, kapitalist rejim yönetiyor demektir.

Bunlar aileye de yansıyor. Kadınlar, çocuklar, ekonomi içerisinde fazla harcamaya odaklı bir sekülerizme giriyorlar. Gelirlerin çok üzerinde bir harcama, gelir gider dengesini korumuyor. Böyle durumlarda gerçekçi olmayan beklentiler oluşuyor, beklenti düzeyleri yükseliyor. İhtiyaçlarla, istekler arasındaki mesafe açılıyor. İhtiyaç 1 şiddetindeyse istek 10 şiddetinde. Aradaki mesafeyi çok çalışarak, borçlanarak kapatmaya çalışıyorlar. İstek ve ihtiyaç arasındaki dengeyi kişinin kurabilmesi gerekiyor.

İhtiyaç-istek dengesi

Burada berbere giden yaşlı kişinin isteğiyle, ihtiyacı aynı değil. Bu kişi, genç birisiyle evlenmek istiyor. Sakalını, saçını düzelttirmek yerine kendini olduğu gibi kabul edip önce kendisiyle sonra evleneceği kişiyle, çevresiyle daha gerçekçi bir ilişki kurması gerekiyor. Evliliği daha gerçekçi hale getirmesi gerekiyor. Sakal kısa zamanda yeniden çıkacak, yeniden yaşlı olduğun anlaşılabilecek. Kendi kendini kandırma yöntemidir bu. Kendi kendini kandırma ustasıdır insanoğlu. İnsan ilişkilerinde de, bu durum böyledir.

Aile ilişkilerinde bu hususu ele alacak olursak; eşiyile olan ilişkilerde kendini eşine olduğu gibi değil de farklı göstermeye çalışma olabiliyor. Eşiyile yüzleşmekten korktuğu, çekindiği için farklı kişiliklere

girmeye çalışarak gerçeği kapatmaya çalışıyor. Ya da diğer bir hususta kadın, ihtiyacı olmadığı zaman başkasından destek alarak alışveriş konusunda ölçsüz davranmalar yapabiliyor. Aile içindeki ilişkilerde kişilerin, ne istiyorum, ne için istiyorum ve bunun haklı sebebi var mı, sorularını kendisine sorması gerekir.

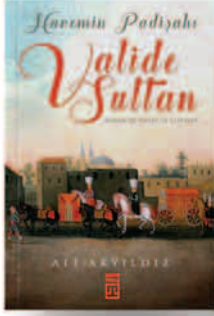
Adam sakalını kestirmek, beyazlardan kurtulmak isteğini, bu benim gerçekten ihtiyacım mıdır, diye kendisine sorsa, geçici değil kalıcı çözümlere girer. Kendini kandırmaktan vazgeçer. Aile içinde eşinden bir şey isterken buna gerçekten ihtiyacım var mı sorusunu kendimize sorarsak lüzumsuz isteklerimiz olmaz. Kadın için de erkek için de geçerlidir bu. İhtiyaç, istek dengesini ailede kurmak önemlidir. İsteklerimizi hemen sorgulamak ve isteğim gerçekten benim ihtiyacım mı, bu isteğim makul bir istek mi, bu isteğim olursa bana ne kazandıracak ne kaybettirecek? Daha önemli bir fırsatı kaçıracağım mı? Gibi soruları kendimize sormamız gerekiyor. Mesela, erkek arabayı değiştirmek istedi. Böyle durumlarda kadınlar tutumludur, aldırma istemezler. Sen arabayı değiştirmek istiyorsun ya, aslında o parayı bir kenara koyup daha sonra bir ev alabiliriz, daha iyi yatırım yapabiliriz. Kısa vadeli değil de orta, uzun vadeli hedefler vererek eşinize yaklaşmak onu etkiler. Bunlar konuşarak halledilebilecek mevzulardır. Adamın isteğine hemen kadın da katılırsa ne olur? Bugünü yaşarlar ama geleceklerini kaybederler. Burada akıllıca hareket edebilmek, kâr-zarar analizi yapabilmek önemlidir. İsteklerimizde kar zarar analizi yapabilmek, haddimizi bilmek gerektiği vurgulanıyor.

Fotoğraf Jude Beck

Sarayın en sırlı perdesi aralanıyor

Tarihçi Ali Akyıldız 'Harem Padişahı/Valide Sultan' adlı çalışmasında haremi ve 'Valide Sultan'lık meselesini ayrıntılarıyla incelerken sarayın en sırlı perdesini aralıyor.

HAREMİN PADİŞAHI VALİDE SULTAN HAREMDE HAYAT VE TEŞKİLAT

Ali Akyıldız
Timaş Yayınları, 2017, 616 sayfa

Furkan Soylu

Osmanlı İmparatorluğu'nun en gizemli ve masala bulanmış yeri Harem'dir şüphesiz. Hemen herkesin zihninde Batılı gravürlerin çizgileri yer alır. Peki, Harem imajı gerçeğin ne kadar içindedir? Prof. Dr. Ali Akyıldız'ın yıllarca emek verdiği *Harem Padişahı/Valide Sultan* kitabıyla sarayın en sırlı perdesini aralıyor.

Akyıldız kitabında, adından da anlaşılacağı üzere, harem en nüfuzlu ve yetkili kadını ve oğlunun tahta çıktığını görebilen padişah annelerini niteleyen bir müessese olan valide sultanlığı konu alıp birinci elden kaynaklara dayanarak hazırladı, dolayısıyla oğlu iktidara gelmeden önce vefat eden padişah anneleri çalışma kapsamı dışında bıraktı. Esasında valide sultanlığın bir müessese olarak incelendiği bu kitap, valide sultanların biyografileri üzerinden konuyu açıklayan bir eser olmamasına rağmen, zaman zaman validelerin kısa biyografilerine de yer veriyor.

"İnsanlar, hayalî bir tarih âleminde yaşıyor"

Harem Padişahı / Valide Sultan kitabı üzerinde

çok konuşulmasına rağmen hakkında az şey bilinen padişah haremdeki yaşamı ayrıntılarıyla okurun önüne getiriyor. Kitap üç ana başlıktan oluşuyor. İlk bölümde 'Valide Sultan ve Mahiyeti', ikinci bölümde 'Valide Sultanlığın Teşrifat-taki Yeri' ve son bölümde de 'Valide Sultanlar ve Eserleri' araştırılıyor.

Kitapta valide sultanların yaşamları, ilk defa gün yüzüne çıkan eşyalar üzerinden anlatılıyor. Yazar, insanların tarihi iyisi ve kötüsüyle geçmişte yaşanmış bir süreç olarak değil, kafasında kurguladığı kusursuz bir altınçağ, bir inanç alanı olarak resmettiklerini belirtiyor: "Böyle olunca da, yaşadığı çağa sırtını dönerek kayıtsız bir tutum takınıyor ve kendi zihninde oluşturduğu muhayyel bir tarih âleminde yaşıyorlar."

Bu çalışma Timaş Yayınları Tarih Kitaplığı'ndan hem resimsiz normal boy hem de renkli resimli prestij boy şeklinde yayımlandı. Renkli, resimli prestij baskıda valide sultanların yaşantılarına dair neler yok ki: El yazı örnekleri, mühürleri, ev eşyaları, özel eşyaları, hâlâ yaşayan hayır eserleri ve evleri Harem'e dair şimdiye kadar literatüre kazandırılmamış birçok görsel ve belge...

Osmanlı'nın 'gizli' padişahlarını tanımadan, imparatorluk tarihi eksik kalır. İşte, Ali Akyıldız bu eksikliği tamamlıyor ve yeni bir tarih yazıyor...Efsun dağılıyor ve harem kapılarını 'şimdi' açıyor

BU SORULAR CEVABINI BULUYOR

-Valide Sultanlık kurumu hangi padişah zamanında ön plana çıkmaya başladı?

-Valide sultanların devlet işlerine müdahaleleri: Kadınlar Saltanatı mı, Zorunlu Nâibelik mi?

-Valide sultanlar tekrar evlenebilirler miydi?

-Valide sultanların maiyetlerinde kimler vardı?

-İlk Valide Alayı ne zaman, nasıl yapıldı?

-Haremde merasimler, bayramlar ve hediyeleşmeler nasıl olurdu?

-Harem kadınları nasıl seyahat eder, nasıl eğlenirlerdi?

-Haremde fal ve büyü uygulamaları yaygın mıydı?

-Modernleşme döneminde Osmanlı haremde neler, nasıl değişti?

-Valide sultanların haremdeki yaşantılarının sınırları...

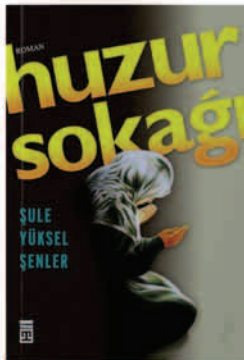

'HUZUR SOKAĞI' YAZARINI KAYBETTİ

HUZUR SOKAĞI, BUGÜNE KADAR MİLYONLARCA OKURA ULAŞMIŞ, NEREDEYSE HER EVİN KÜTÜPHANESİNDE YERİNİ ALMIŞ, SOLUKSUZ OKUNAN BİR ROMAN. LEYLA'DA MEVLA'YI BULMANIN HİKÂYESİ GİBİ GÖRÜNSE DE GELENEK VE MODERNİZM, DİN VE SEKÜLERİZM ARASINDAKİ İNCE ÇİZGİDE MÜSLÜMANCA KALABİLMEİN TOPLUMSAL REHBERİDİR.

Kemal Ceren

Huzur Sokağı
Şule Yüksel Şenler
Timaş Yayınları
552 sayfa

Huzur Sokağı romanıyla milyonlarca okura ulaşan yazar Şule Yüksel Şenler 28 Ağustos günü 81 yaşında hayata veda etti. Sadece yazdıklarıyla değil konferansları ve mücadelesiyle de başörtü konusunun eğitilmiş Müslüman kadının hayatına girmesine vesile olmuş, 1960-70'li yıllara damgasını vurmuştu.

Huzur Sokağı 1969 yılında gazetede tefrika edilmeye başlandığında büyük alaka uyandırdı. Roman o zamandan bugüne bir milyondan fazla sattı. Kitap *Birleşen Yollar* adıyla (Türkan Şoray ve İzzet Günay oynuyordu) filme çekildi, yakın bir tarihte de *Huzur Sokağı* adıyla dizi olarak ekranlara geldi. Şenler, *Huzur Sokağı* romanının hikayesini bir röportajında şöyle anlatıyordu:

“*Huzur Sokağı*’nın çıkışı çok enteresandır. Ben o yıllarda haftalık bir kadın gazetesinde yazılar kaleme alıyordum. Başlı açık bir resmim vardı köşemde. Yalnız gazetenin sahibiyle anlaşamıyorduk. “Şule Hanım niye yazılarınızda hep Allah geçiyor? Başka mevzuda yazamıyor musunuz? Bahar gibi genç kızsınız.” diyordu. Risale-i Nurlarla tanışan ağabeyimin anlattığı hakikatler dökülüyordu kalemimden. Maneviyata karşı arayış içinde olduğum yıllardı. Birçok gruplara girdim çıktım. Ama maalesef hiçbirinde aradığımı bulamadım. Bu arada ağabeyimin yakın arkadaşı Kemal Ural Bey, Şule dergisini çıkarmaya başladı. Bu mecmuada bir şiirim yayımlandı. Şule mecmuası için kısa bir roman ya da uzun bir hikaye yazayım diye aklımdan geçirdim. Karakterler zamanla oluştu. Bilal karakteri ağabeyimdir. Feyza da benden çok iz taşır. Fakat Şule dergisi kapandı. Rejisör Yücel Hekimoğlu, ağabeyim vasıtasıyla benden bir senaryo istedi, film yapacaktı. Ben de çatısı hazır olan hikayeyi senaryolaştırdım. Yücel Hekimoğlu senaryoyu okuyunca “Bu o kadar güzel duygularla yazılmış. O kadar tertemiz bir dünyayı anlatıyor ki. Bunu çekip de yazık edemem. Bunu benden kurtar.” demiş. Sonra Şevket Eygi Bey bunu öğreniyor. Ağabeyime “Üzeyir, Şule Hanım bunu roman yapsın biz de gazetede tefrika edelim.” diyor. Tefrika edildiği günlerde büyük yankı uyandırdı. Gazetenin tirajı muazzam arttı.

“Neredeyse kıskanacağım Feyza'yı!”

Huzur Sokağı’nı yalnız İslami camia okumuyor. Her kesimden okuru var. Ziyarettime gelen, mektupla ya da telefonla ulaşan insanlardan “Romanı okudum, yepyeni bir hayatı önüme açtı.” diyenler oldu. Bir ara roman neşredilmemişken devamlı telefonlar, telgraflar alırdım. Bir kızımız oldu, ismini Şule koyduk, Şule Yüksel koyduk diye... Roman yayımlandıktan sonra gelen telefonlarda, mektuplarda ise “Bir kızımız oldu, ismini Feyza koyduk.” diyorlardı. Ben de latife yapardım. Neredeyse kıskanacağım Feyza'yı diye...

Yazma eylemi de bir mücadele bir davet biçimidir Şenler için. İlk gençlik yıllarından itibaren eline kalem almış, 1960'lardan 1995 yılına kadar ise tam 35 yıl boyunca sürekli bir çağrı, bir cıglık, bir davet olmuştur yazıları. Hastalıkları nedeniyle zaman zaman kesintiye uğrasa da yazma eyleminden hiç vazgeçmemiştir. Sadece *Huzur Sokağı*’nın yazarı değildir. “*Hidayet*”, “*Kadın ve Evlilik*”, “*Gençliğin İzdırabı*” gibi kitaplar da kaleme almıştır.

Hande Yıldırım **Nasıl dua etmeliyiz?**

Dua et ve Yaklaş, dört halifenin, sahabenin ve evliyaullahın, Abdullah bin Mesud, Ömer bin Abdülaziz, Veysel Karânî, İbrahim bin Edhem gibi güzinlerin deneyimlerinden hareketle duanın önemini "büyüklerden niyazlar" şeklinde okura sunuyor.

Fotoğraf PMcKenna Phillips

Günümüzde kendini çeşitli kavramlarla tanımlama eğiliminde olan gençler, geniş topluluklara, kapsayıcı söylemiyle hitap edebilecek bir rol model arayışı içindeler. Bu arayış, özellikle bu yüzyılda mananın derinine inmeye çalışan ya da dinî ilimler üzerine kafa yoran okurlar arasında çok yaygın. Son yıllarda Türkiye'de takipçi sayısı hızla artan "yurt dışından âlimler" başlığı altında ilk sıraları alan genç âlim Omar Suleiman da hem birleştirici dili hem İslamî ilimler ve politikalar üzerine akademik bilgisiyle birçok gençlik oluşumundan oldukça fazla ilgi gören bir isim. Böyle genç ve dinamik bir isim tarafından, günümüzün dinamik dindarlık algısı ile sahabeden ve din büyüklerinden konularına ve dua sürecinin gelişimine göre yapılan bir dualar derlemesi, duayı yalnızca dille değil, aslı olan gönülle edebilmenin künhüne vâkıf olabilmek açısından önem arz ediyor.

Özellikle son yüzyılda yenilenen ve interaktif bir hale gelen "dindarlık" algısı üzerine gerek Türkiye'de gerekse yurt dışında kaleme alınan pek çok kitap mevcut fakat bu kitaplar genellikle ya çok akademik ve genel okur kitlesine karmaşık gelen bir tona sahip ya da günün eğitimlerinden dolayı değişen diline uyumu sağlamamış ve güncelleşmemiş durumda. Bundan dolayı, orta noktada durup okurunu kapsayıcı bir dille kucaklayacak, kimseyi ötekileştirmeden ve itmeden maneviyatın en önemli anahtarlarından biri olan dua ve hakkında en çok sorulan "Nasıl dua etmeliyiz?" sorusuna bir nevi cevap teşkil edebilecek bir kitaba ihtiyaç vardı.

Dua et ve Yaklaş, bu ihtiyaç doğrultusunda, duanın önemini dört halifenin, sahabenin ve evliyaullahın Abdullah bin Mesud, Ömer bin Abdülaziz, Veysel Karânî, İbrahim bin Edhem gibi güzinlerinin deneyimleri neticesinde bu olaya getirdikleri bakış açısıyla ve kendi dualarıyla aktarıyor. Bir İslamî ilimler öğreticisi, akademisyen ve insan hakları savunucusu olan Omar Suleiman, bu mübarek isimlerin bu duaları hangi vakalar

ve olgular üzerine kalben ve dille zikrettiğini meselelerin spot cümlelerini verdiği genç ve güncel diliyle, güleryüzlü bir maneviyat sunarak tane tane açıklıyor. Meseleyi, "büyüklerden niyazlar" bağlamında okuruna sunuyor. Günümüz ihtiyaçlarına karşılık gelen bu kitap, doğrudan büyüklerden gelen maneviyatla da birçok soruya satır aralarında cevap teşkil ediyor.

Omar Suleiman Kimdir?

Omar Suleiman, 1986'da ABD'nin New Orleans eyaletinde doğdu. Eğitimini Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'nde (IIUM) tamamladı. Lisans eğitimi İslam hukuku, yüksek lisans eğitimi İslamî finans ve siyasi tarih, doktora eğitimi ise İslamî düşünce ve İslam medeniyeti üzerinedir. New Orleans Jefferson Müslümanlar Birliği'nde (Jefferson Muslim Association) imamlık yaptı

ABD, Birleşik Arap Emirlikleri, Arap ülkeleri ve Malezya gibi duraklarda devam eden eğitim sürecinin sonunda iyi bir akademik geçmişe sahip olan Omar Suleiman, Dallas Vadisi Araştırma Merkezi'nde (Dallas Valley Research Center) öğretim üyeliği yaptı. An itibarıyla Dallas'taki özel bir araştırma üniversitesi olan Güney Metodist Üniversitesi'nde İslam araştırmaları alanında öğretim üyesidir.

Sosyal medya ve basın etkisi oldukça fazla olan Omar Suleiman, "ilhamlar serisi" başlığı altında, insanların hayatlarından kesitler sunan ve manevî gelişimde ilham vaadinde bulunan bir mülakatlar serisi düzenledi. Türk okuruna, "Yaratılanı Yaradan'dan ötürü sevmek" düsturunu çağrıştıracak düşünce tarzı ile akademisyenliğine ve aktivistliğine devam ederek birçok profesör, araştırmacı ve aktivisti bünyesinde bulunduran ve bağışlar ile öğrencilere konvansiyonel ve çevrimiçi eğitim veren Yaqeen İslamî Araştırmalar Enstitüsü'nü (Yaqeen Insititute for Islamic Research) kurdu. Çalışmalarına bireysel olarak ve enstitü bünyesinde devam etmektedir.

Dua et ve Yaklaş

Omar Suleiman

Tercüme: Feyzanur Can, Timaş Yayınları, 2019, 126 sayfa

D

SAĞLIK DOĞADA VE DOĞAL OLANDA!

Aysenur Özlem

Biyokimya alanında yaptığı önemli çalışmalarla dikkat çeken Prof. Dr. Aysun Bay Karabulut, *Doğada Hayat Var* kitabında kanserden vitaminlere, hormonlardan proteinlere uzanan bir hatta sağlıklı bir yaşamın ipuçlarını veriyor.

Doğada Hayat Var

Prof. Dr. Aysun Bay Karabulut

Timaş Yayınları, 2019
272 sayfa

ünya, son iki asırda, önceki tarihi deneyimlerine uygun olmayan bir hızla değişti. 20. ve 21. Yüzyıllar, bir evvelki asırları mumla aratacak ölçüde ağırlaşmış hayat koşullarıyla dayandı insanoglunun kapısına. 'Modern' dünya tarafından kuşatılan insan, önce bocaladı. Sonra, tabiatında taşıdığı o iflah olmaz iyimserlikle uyum sağlayabileceğini düşündü. Didindi, çabaladı ama olmadı. Bilakis günden güne daha büyük bir karamsarlığa sürüklenmesine sebep olacak bir girdaba kapılmıştı. Bu defa tabiatındaki, ilkinin tam karşıtı olan o menfi özellik çıktı yüzeye: Sonsuz, ağır, derin bir karamsarlık.

Bu zorlu dünyanın paramparça ettiği insanı tanıyoruz hepimiz. Bilim ve sanat adamları, çağcıl insan tipinin genel manada yalnızca yabancılaşan ve gitgide yalnızlaşan ruhi profilini incelediler. Ama Profesör Doktor Aysun Bay Karabulut'un bu kitabı, okurlarına yepyeni bir bakış açısı sunmakta. Ruhi olarak parçalanırken, beden sağlığını da görölmemiş bir hızla yitirmeye başlayan yüzyıl insanını, tasavvuftan, keskin bilimsel örneklemelere uzanan etkili ve güçlü bir dille anlatıyor. Dahası, şaşırtıcı bir modern insan profili çıkarıyor meydana. Bunu yaparken de meseleleri kolaylıkla içselleştirmemizi sağlıyor.

Zaman geçti, asır bir kez daha değişti, önceki kuşaklar, topraktan ve tabiat-tan kopan torunlarının hallerini bilemediler kuşkusuz. Ancak bu yeni insan modeli, bir asır içinde beslenmeye, gücü nispetinde ve takıntı derecesinde itina göstermeye başladı. Yazar bunu şu sözleriyle çok çarpıcı bir şekilde gösteriyor, "Kulağa oldukça tuhaf gelse de, tarihin hiçbir döneminde bu kadar rafine bir beslenme kültürü görülmemişti. Aynı şekilde bugünkü kadar çeşitli ve tehlikeli olan beslenmeye bağlı rahatsızlıklar da...

"Herkes pazarlardan aldığı ve sofrasına gelen gıda malzemelerinin içerdiği beslenme değerlerini merak etmektedir. Daha yüzeysel bir şekilde kalori hesabı

olarak da kendini gösteren bu merak aynı zamanda gıdaların fayda ve zararlarına, ihtiva ettikleri biyokimyasal maddelere ya da kısa ve uzun vadede insan sağlığına ne türden etkileri olabileceğine odaklanmış durumdadır."

Açıkçası bizleri oldukça etkileyen bu tespitler, çağ insanının sıkışmış olduğu bedeni ve ruhi durumun mükemmel bir özeti. İşin tuhafı başka bir çaremiz de yok. Büyük şehir hayatında ve üretimin o korkunç süratli çarkında kalmak istiyorsak eğer, süpermarketlerin ve semt pazarlarının bizlere sunduğu seçenekleri kabullenmek durumundayız.

Organik gıda endüstrisi

Kitap bize, organik gıda pazarının nasıl milyarlarca dolarlık yepyeni bir endüstriye dönüştüğünü anlatırken, ruhumuzu acıtan bir endişeyle gelecek nesilleri düşünmeden edemiyoruz. Ancak sarsıcı hakikatleri tüm çıplaklığıyla satır satır okumaktan alamıyoruz kendimizi. Tüm bunlara rağmen, karamsar bir noktada kalmıyor kitap. Profesör Doktor Aysun Bay Karabulut, bize halen sağlıklı beslenme alternatiflerinin mevcut olduğunu bir müjde olarak, üstelik kolay ve ucuza erişilebilir örneklerle sunuyor.

Kitabın akıcı cümleleri arasında, doğru ve kafi miktarda kullanılacak vitamin, mineral, protein ve yağların, beden ve dolayısıyla ruh sağlığı üzerindeki tesirlerinin izlerini sürmek, ruhumuzu heyecan ve umuda sevk ediyor. Kolay anlaşılır ve çarpıcı örneklemeler kullanılıyor, kolay takip edilebilecek yollar sunuyor.

Sonra faydalı ve tehlikeli olabilecek besinlerden detaylı bir şekilde bahsederken, Paracelsus'un çok çarpıcı bir sözle zihinlerimize adeta bir çimdik atıyor, "Zehir olmayan madde yoktur, zehir ile ilacı ayıran dozdur." Profesör Doktor Aysun Bay Karabulut'un bu eseri, sağlıklı ve genç kalmak isteyen herkes için bir başucu kitabı niteliğinde. Soluksuz okuyacağınız bu eseri, çağcıl bedeni ve ruhi sıkıntılar içinde kıvranan tüm dostlarınıza, gönül rahatlığıyla tavsiye edebilirsiniz.

İş dünyasında yol gösteren 5 kitap

İş dünyasında başarı sağlamak kimi insanın içinde kendiliğinden var olan bir yetenekken kimisi bunu aldığı eğitimler ve okuduğu kitaplar sayesinde yapar. Kariyerinizi geliştirmede size yardımcı olacak 5 kitap seçtik.

Müşteriniz Ne İster?

Alexander Osterwalder - Yves Pigneur

Tercüme: Cem Özdemir,
Timaş Yayınları, 2016,
312 sayfa

Bir de müşterinizin gözüyle bakın

Firmaların sürekli olarak peşinde koştuğu ve bu alana büyük yatırımlar yaptığı yegâne konulardan biri de daha nitelikli bir iş yönetimini hayata geçirebilmek. Müşteriniz Ne İster? firmanızda gerçekleştirileceğiniz yeniliği daha verimli hale getirmek için üç temel meseleye odaklanan bir rehber: Müşteriniz kimdir? Sizden beklentisi tam olarak nedir? Siz onlara ne sunuyorsunuz?

Hayalinizdeki mesleği yapmak için geç değil!

Birçoğumuz hayatımızın bir kısmını sevmediğimiz işleri yaparak geçiriyoruz. Veya sevdiğimiz halde yöntemine bir türlü karar veremediğimiz için başarısız olduğumuz alanlarda faaliyet gösteriyoruz. Belki de yıllardır yapmayı sürdürdüğümüz mesleğimizin inceliklerinden halen bihaberiz. 43 ülkeden 328 katılımcının görüşlerine ve tanıklığına başvurularak hazırlanmış olan bu kitap, kendinizi keşfetmek ve hobilerinizi mesleğinize dönüştürebilmeniz için size yol gösterecek etkili bir kılavuz.

Yeniden Başla

Alexander Osterwalder
Tim Clark Yves Pigneur

Ceviri: Ebru Kızıldağ
Timaş Yayınları, 2017 256 sayfa

Google Nasıl Yönetiliyor

Eric Schmidt
Jonathan Rosenberg

Tercüme: Cem Özdemir
Timaş Yayınları, 2015,
320 sayfa

İdeal ekip oyuncusu kimdir?

Patrick Lencioni, kitapları dünya çapında beş milyon civarında satan bir iş yönetim dâhisi... Özellikle ekip çalışması ve liderlik konularında dünyanın bir numaralı danışmanlarından ve bu konuda duayen. Lencioni bu kitabında şirketlerde işbirliği ve verimliliği artırmak için ekiplerin en temel yapıtaşı olan ekip üyelerine, yani ekibin ideal oyuncularına odaklanıyor. İdeal ekip oyuncusu kimdir ve nasıl tespit edilir? Mevcut ekip üyeleri nasıl ideal ekip oyuncusu haline gelir? gibi soruları cevaphyor.

İdeal Ekip Oyuncusu

Patrick Lencioni

Ceviri: Ebru Kızıldağ, Timaş Yayınları,
2017, 224 sayfa

Başarı değil, büyüme hikâyesi...

Dünyanın gelmiş geçmiş en ünlü CEO'larından Steve Jobs hakkında bir sürü kitap yazıldı. Ama bu kitap hepsinden farklı. Steve Jobs Olmak, yıllarca Steve Jobs ile beraber çalışmış Tim Cook, Jony Ive, Eddy Cue, Ed Catmull, John Lasseter, Robert Iger gibi insanların anılarının, Apple, Pixar ve Disney'den üst düzey yöneticilerle yapılan görüşmelerin ve 25 yıl içinde bizzat Steve Jobs ile yapılmış yüzlerce saatlik "kayıt dışı" sohbetlerin, ailesi ve eşinin birebir katkılarının eseri... Haysuz birisiyken nasıl vizyoner bir lidere dönüştü? Hepsini bu kitapta.

Steve Jobs Olmak

Brent Schlender
Rick Tetzeli

Tercüme: Cem Özdemir
Timaş Yayınları, 2015,
480 sayfa

48 Ödüllü İçimdeki Müzik'in yazarı Sharon M. Draper'dan haftalarca New York Times çok satanlar listesinde yerini koruyan yeni kitap: **karışık**

Anne ve babası boşanan on bir yaşındaki Isabella her hafta farklı bir hayata geçmek zorunda. Annesi ile babası arasında bölünmüş olmak onun için sadece ev değiştirmek, farklı takma isimler kullanmak değil aynı zamanda kimliğini değiştirmek demek. Yarı beyaz yarı siyah olmak nasıl hissettirmeli? Yarının babana, diğer yarının ise annene ait olması... Sürekli yarım olarak görüldüğünde nasıl bir tam olmayı başarabilirsin ki?

İki ailenin bir araya gelmesi imkânsız gibi gözükürken beklenmedik ırkçı bir saldırı Isabella'nın hayatını tamamen değiştirecek...

54. Baskı
291 Bin
Adet

İyi ki kitaplarım var...

genctimas.com

genc_timas

genctimas

genctimas

